

Pasūtītājs:
SIA “Enery Latvia”
Adrese: Skanstes 50,
Rīga, LV-1013

Izpildītājs:
SIA “EcoSolutions and Environmental Resources Management”

Adrese: Imantas iela 11—8,
Daugavpils, LV-5400

**Sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums par
plānotās darbības – vēja elektrostaciju parka “Prīkuļi” izbūves Preiļu
novada Saunas pagastā ietekmi uz Latvijā īpaši aizsargājamām un
apdraudētām putnu sugām**

*Eksperta atzinums sagatavots saskaņā ar Ministru kabineta noteikumos Nr. 925 (30.09.2010.) „Sugu
un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības”
ietvertajām prasībām.*

Daugavpils
2025

1. Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu

Sugu grupa: putni.

2. Ekspertīzes veicēji

Plānotās darbības ietekmes novērtējumu uz teritorijā sastopamajām Latvijā īpaši aizsargājamām un apdraudētām putnu sugām, kā arī eksperta atzinuma sagatavošanu veica Dabas aizsardzības pārvaldes sertificēts sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperts: Gaidis Grandāns:

- Sertifikāta Nr. 061 (joma: putni; sertifikāts derīgs līdz 15.02.2029.);
- Sertifikāta Nr. 087. Sertifikāta derīguma termiņš 25.07.2026. (biotopu grupa – meži un virsāji, purvi, zālāji); 29.08.2029. (sugu grupa – sēnes) 24.03.2026. (sugu grupa – ķērpji)
<https://www.daba.gov.lv/lv/katalogs/gaidis-grandans>

Plānotā VES ornitofaunas izpētē Dabas aizsardzības pārvaldes sertificētā sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta Gaida Grandāna uzraudzībā 2024. un 2025. gadā piedalījās arī citi speciālisti ar atbilstošām zināšanām putnu sugu noteikšanā: Uldis Ļoļāns, Edgars Smislovs, Vladimirs Smislovs, Aleksejs Kuročkins, Ivars Kažmers, Andris Erts, Kārlis Lauris Tohters, Kristaps Sokolovskis.

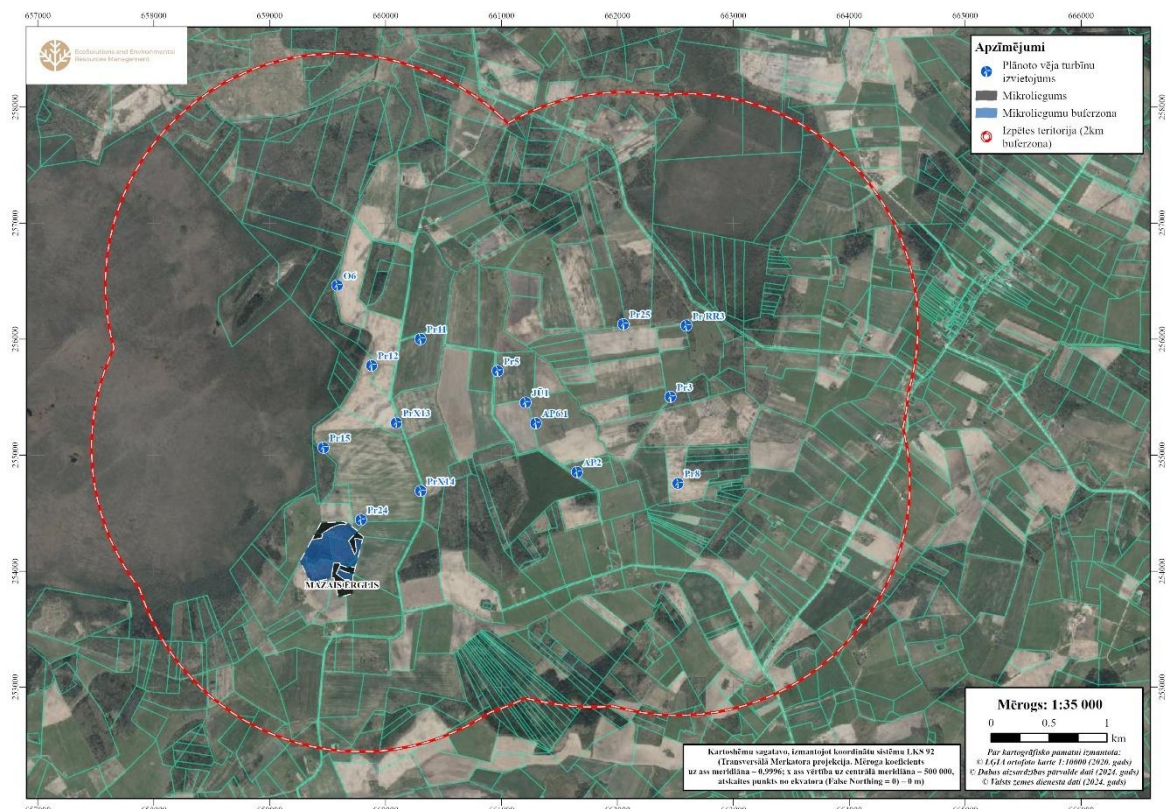
3. Atzinuma sniegšanas mērķis

Atzinums paredzēts ietekmes uz vidi novērtējuma sagatavošanai plānotajai darbībai – vēja elektrostacijas parka būvniecības ietekmes un tās būtiskuma novērtēšanai uz izpētes teritorijā konstatētajām Latvijā īpaši aizsargājamām vai apdraudētām putnu sugām. Atzinumā sniegti vēlamie nosacījumi par ietekmi uz vidi samazinošajiem vai kompensējošiem pasākumiem, tai skaitā VES, ceļu un kabeļu trašu novietojuma izmaiņām vai vēlamajiem būvniecības un ekspluatācijas risinājumiem, lai novērstu uz dabas vērtībām radītu negatīvu ietekmi.

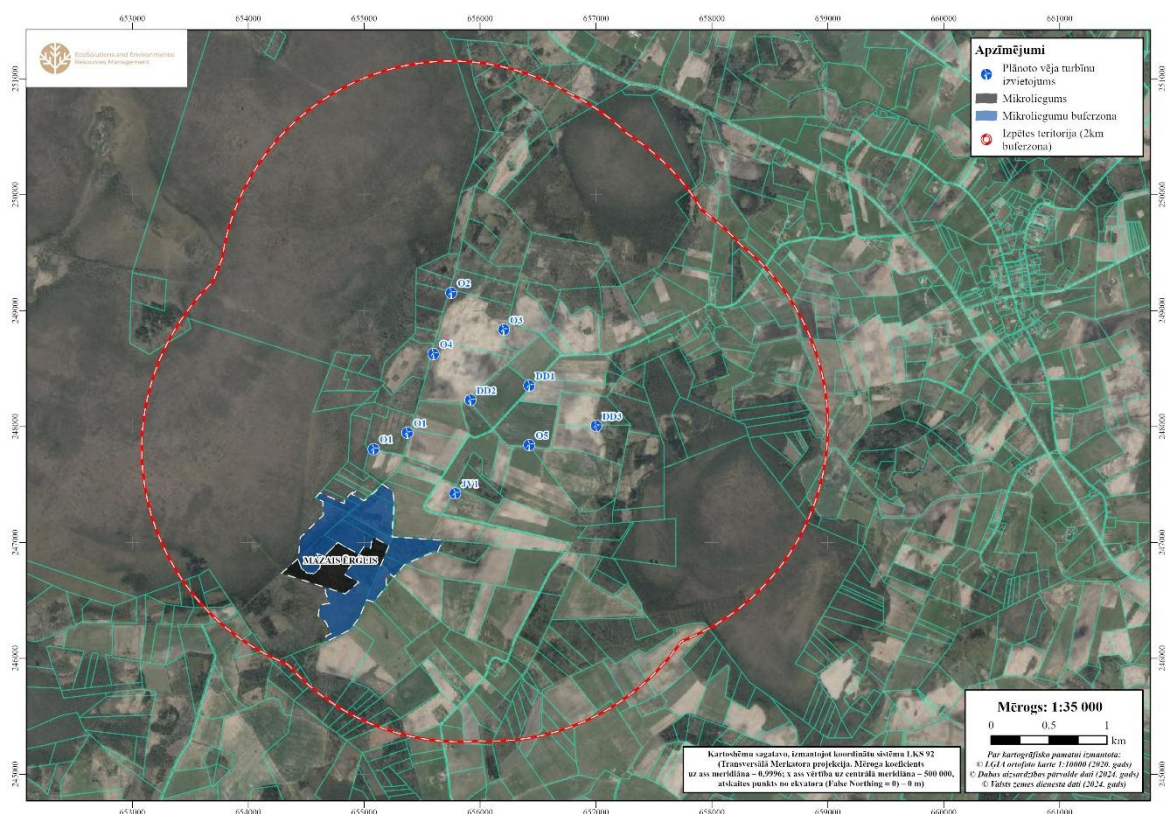
4. Paredzētās darbības apraksts

Putnu ligzdošanas sezonas laikā, pavasara un rudens migrācijas periodā veikta ornitofaunas izpēte plānotā VES parka “Prīkuļi” teritorijā, kur sākotnēji tika paredzēta 25 VES izbūve (4.1. attēls, 4.2. attēls).

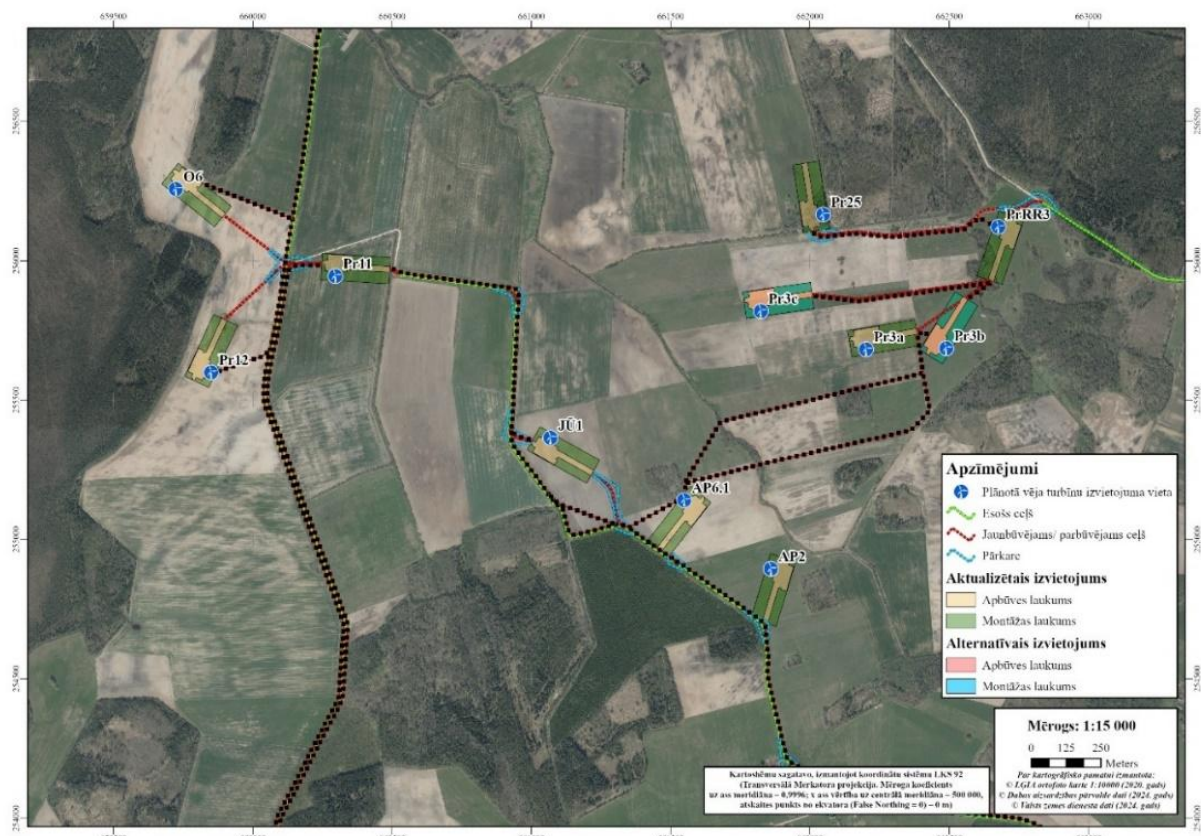
Pēc Latvijā īpaši aizsargājamo putnu sugu iespējamās ligzdošanas konstatēšanas un citu dabas vērtību apzināšanas, vienojoties ar pasūtītāju pieņemts lēmums atteikties no 7 plānoto VES izbūves, savukārt vēl 3 VES veiktas izmaiņas sākotnēji plānotajā novietojumā (2. tabula), kā rezultātā plānotais VES parks “Prīkuļi” tiek projektēts divās daļās ar 9 turbīnām D daļā (4.3. attēls) un 9 turbīnām Z daļā (4.4. attēls). Atsevišķām VES tiek izskatīti vairāki alternatīvi novietojumi. Aktuālā VES novietojuma kopskata kartēs (4.3. attēls un 4.4. attēls) iekļauta informācija par plānoto VES infrastruktūras objektu izvietojumu un piešķirtajiem objektu identifikatoriem, kas izmantoti visā atzinumā. Detalizētas kartes ar plānotajiem VES infrastruktūras objektiem un izpētes teritorijā konstatēto aizsargājamo putnu sugu novērojumiem pievienotas 3. pielikumā, savukārt ģeotelpiskie dati 4. pielikumā.

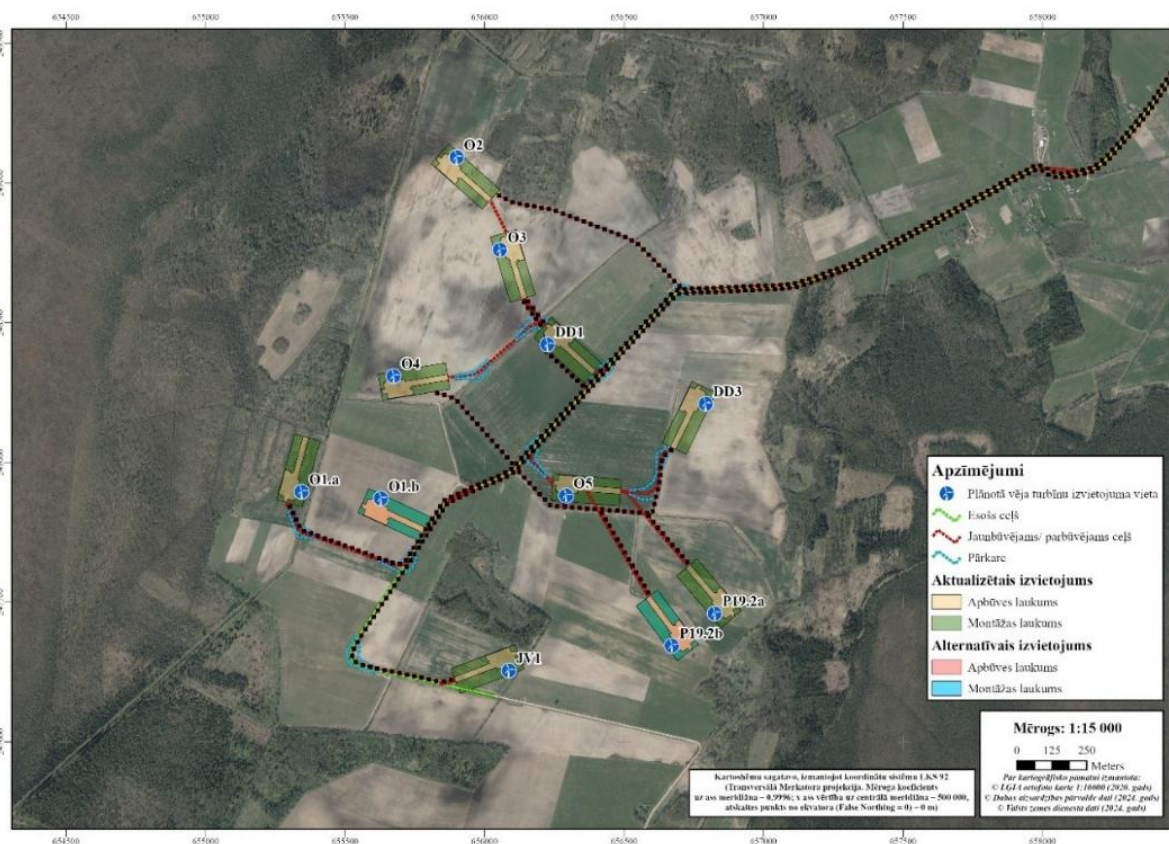
4.1. attēls. VES “Prikuļi” Z daļas sākotnēji plānotais VES novietojums un ornitofaunas izpētes teritorija

4.2. attēls. VES “Prikuļi” D daļas sākotnēji plānotais VES novietojums un ornitofaunas izpētes teritorija

4.3. attēls. VES “Prikuli” Z daļas precīzētais VES novietojums un ornitofaunas izpētes teritorija

4.4. attēls. VES “Prikuli” D daļas precīzētais VES novietojums un ornitofaunas izpētes teritorija

IVN procesa ietvaros ir paredzēts vērtēt vairākus VES modeļus un vēja parka kopējo jaudu. Vienas VES nominālā ražošanas jauda varētu sasniegt 8,0 MW, augstums līdz 300 m un rotoru diametrs līdz 200 m. Uzstādāmo VES modelis un tā tehniskie raksturlielumi šobrīd vēl nav noteikti. Paredzams, ka tās varētu būt kāda no *Enercon*, *Vestas*, *Siemens-Gamesa*, *General Electric* vai *Nordex* jaunākajiem modeļiem. Katram no iespējamajiem VES modeļiem ir atšķirīgas prasības uz nepieciešamo infrastruktūru (apbūves un montāžas laukumu izmēri,

pievadceļu tehniskā specifikācija, pagrieziena rādiusi u.c.) un līdz ar to arī var atšķirties VES parka izbūves ietekme atkarībā no tā kādi konkrēti VES modeļi tiks izvēlēti.

Šī eksperta atzinuma ietvaros plānotās darbības iespējamās ietekmes aprēķinos tika izmantoti VES modeļa Vestas Crane tehniskie parametri. Apbūves un montāžas laukumu konfigurācija tiek plānota individuāli katrai lokācijai.

Piebraukšanai pie VES iespēju robežas tiks izmantoti esošie zemes ceļi, kā arī plānots ierīkot jaunus ceļus, lai būtu iespējams veikt būvdarbus un nodrošināt VES ekspluatāciju. Paredzams, ka piekļuve plānotajam VES parkam būvniecības un ekspluatācijas laikā tiks nodrošināta pa valsts reģionālo autoceļu P62 *Krāslava–Preiļi–Madona* un valsts vietējo autoceļu V737 *Kokorieši–Jezufinova–Polkorona*, pašvaldības autoceļiem, kā arī jaunizbūvētiem pievedceļiem. Teritorijās, kur ir plānota jaunu ceļu un apbūves laukumu būvniecība, kā arī VES pamatu izbūves vietās, pirms būvdarbu uzsākšanas tiks noņemta zemsedze un augsnes virskārta – meža zemēs esošajās teritorijās pirms būvdarbu uzsākšanas tiks veikta teritorijas atmežošana.

Projektēšanas ietvaros tiks vērtēta nosusināšanas sistēmu izveidošanas nepieciešamība gar plānotajiem pievedceļiem un ap montāžas laukumiem, kā arī gar esošajiem ceļiem ierīkoto nosusināšanas sistēmu atbilstība. Jaunas meliorācijas sistēmas tiks ierīkotas, vai esošās sistēmas rekonstruētas tikai tādā gadījumā, ja dabiskās drenāžas apstākļi būs nepietiekami lietūs ūdens vai seklu gruntsūdeņu novadīšanai no VES montāžas laukuma un pievedceļiem.

Paredzams, ka esošie autoceļi tiks izmantoti bez pārbūves vai pastiprināti to esošajā platumā, ja vien tas nav mazāks par izvēlēta VES modeļa ražotāju noteiktajām prasībām.

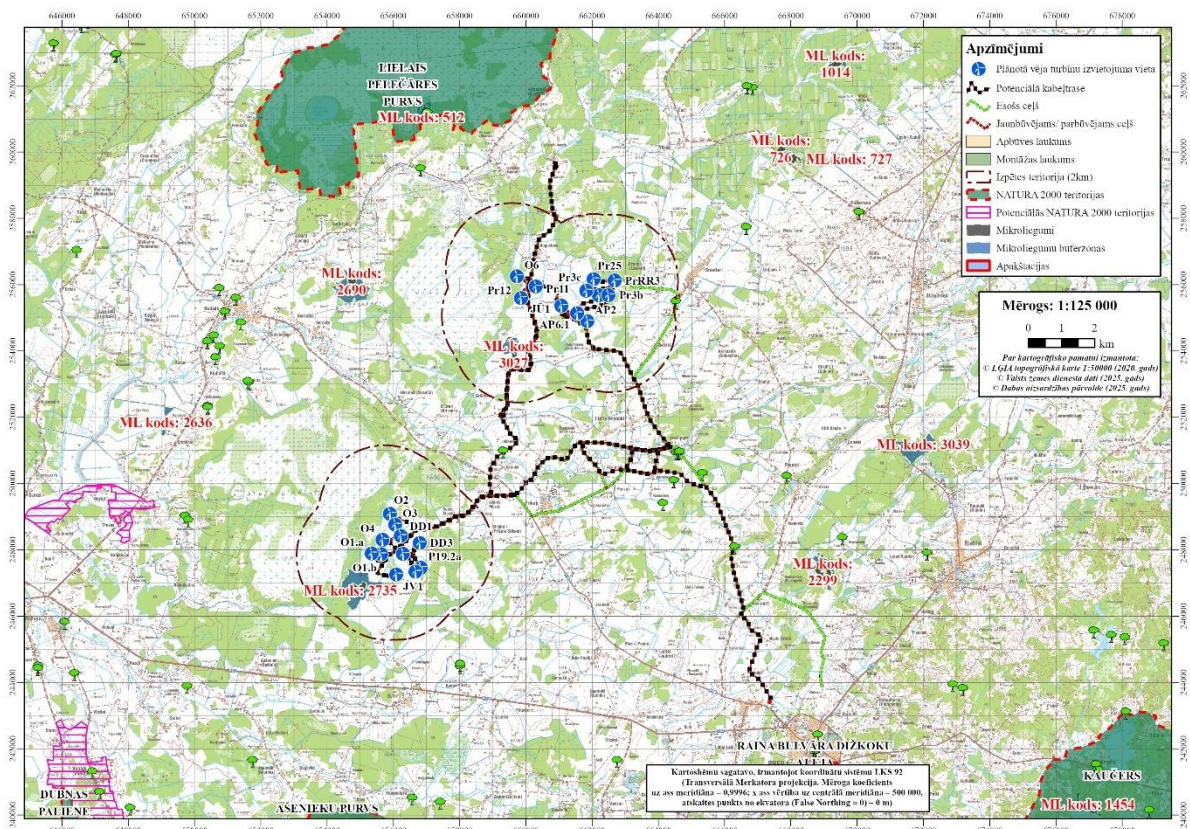
Saražotās elektroenerģijas nodošanai kopējā elektropārvades tīklā, ir paredzēts izbūvēt jaunas elektropārvades kabeļu līnijas, kuras, ievērojot Enerģētikas likuma 21. panta nosacījumus, iespēju robežās ir paredzēts izvietot jaunbūvējamo pievedceļu un esošo autoceļu nodalījuma joslās, ciktāl to pieļauj citi normatīvie akti. VES parka saražoto elektroenerģiju paredzēts nodot kopējā elektropārvades tīklā caur pieslēgumu pie gaisvadu elektropārvades 110 kV līnijām, kas izvietotas pie plānotajām apakšstacijām un uzkrājēju bateriju laukumiem.

5. Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam

Plānotā VES parka “Priekuļi” paredzamās infrastruktūras izbūves vietas atrodas ārpus *Natura 2000* teritorijām (5.1. attēls). VES parka “Priekuļi” plānotās teritorijas apkārtnē atrodas vairākas esošas un potenciālas *Natura 2000* teritorijas – dabas liegums (turpmāk – DL) DL “Dubnas paliene” (Kods: LV0533100), DL “Ašenieku purvs” (Kods: LV0512300), DL “Gaiņu purvs” (Kods: LV0525400), DL “Lielais Pelečāres purvs” (Kods: LV0512200). Teiču dabas rezervāts (Kods: LV0100500) atrodas aptuveni 12 km attālumā no tuvākās plānotās VES, savukārt aizsargājamo ainavu apvidus “Kaučers” (Kods: LV0600900) 19 km attālumā no tuvākās plānotās VES.

Plānotā VES parka apkārtējā teritorijā izveidoti vairāki mikroliegumi un dabas pieminekļi. Atbilstoši DAP sniegtajai informācijai, nākotnē ir plānots paplašināt *Natura 2000* teritoriju DL “Ašenieku purvs” un izveidot 3 jaunas *Natura 2000* teritorijas (5.1. attēls).

Tuvāko mikroliegumu teritorijas ir izveidotas mazā ērgļa *Clanga pomarina* aizsardzībai, un atrodas aptuveni 920 m attālumā no plānotās VES JV1 (ML kods: 2735), aptuveni 1,2 km attālumā no plānotās VES Pr12 (ML kods: 3027), aptuveni 4,9 km attālumā (ML kods: 2690), un aptuveni 7 km attālumā (ML kods: 2636) no tuvākās plānotās VES izbūves vietas. Ietekme uz plānotā VES apkārtnē konstatēto, tajā skaitā sugas ligzdošanas vietas aizsardzībai izveidoto mikroliegumu teritorijā sastopamo, mazo ērgļu ligzdošanas un barošanās apstākļiem, iespējamie ietekmi mazinošie vai kompensējošie pasākumi ir aprakstīti 9. nodaļā.

Saskaņā ar DAP 2024. gada 27. septembra vēstulē Nr. 4.9/6011/2024-N norādīto ir jāizvērtē kā paredzētā darbība ietekmēs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, *Natura 2000* teritorijas, kas atrodas līdz 10 km rādiusā no vēja parka izpētes teritorijas, to ekoloģiskās funkcijas, integritāti un izveidošanas un aizsardzības mērķus (tajā skaitā Latvijā īpaši aizsargājamu putnu sugu populācijas).

Dabas liegums “Lielais Pelečāres purvs” (Kods: LV0512200) atrodas aptuveni 5,2 km attālumā no plānotās VES O6. VES parks “Priķuļi” Z daļā plānotās atrodas aptuveni 5,2 km līdz 6,8 km attālumā no DL robežas. VES parks “Priķuļi” D daļā visas plānotās VES atrodas attālumā, kas pārsniedz 9,6 km attālumu no DL robežas.

Pēc administratīvā iedalījuma DL teritorija atrodas četrās pašvaldībās, t.i. Riebiņu novada Sīļukalna pagastā, Līvānu novada Rudzātu pagastā, Krustpils novada Atašienes pagastā un Varakļānu novada Varakļānu pagastā. DL platība ir 5684.34 ha. DL “Lielais Pelečāres purvs” ir izveidots 1977. gadā kā dzērvenāju liegums, bet kopš 1999. gada tam ir noteikts dabas lieguma statuss. Liegums ir iekļauts Eiropas Savienības aizsargājamo teritoriju tīklā *Natura 2000* (Kods: LV0512200), kā C tipa teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Teritorija iekļauta *Natura 2000* datubāzē, kā nozīmīga teritorija ES nozīmes aizsargājamo purvu biotopu (7110* *Aktīvi augstie purvi* un 7140* *Pārejas purvi un slišķņas*) un mežu biotopu 91D0* *Purvaini meži* aizsardzībai, kā arī ES nozīmes īpaši aizsargājamās tauriņu sugas zirgskābeņu zilenīša *Lycaena dispar* un ar mežu biotopiem saistīto putnu sugu aizsardzībai. Kopā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, *Natura 2000* teritoriju “Teiču dabas rezervāts” DL „Lielais Pelečāres purvs” ir iekļauts starptautiski nozīmīgu mitrāju sarakstā. DL teritorijā ir reģistrēti desmit ES nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi ar kopējo platību 5010.13 ha, kas ir 88.14 % no kopējās ĪADT teritorijas. DL teritorijā kopumā konstatētas 55 īpaši aizsargājamās sugas – no tām 7 vaskulāro augu, 6 ķērpju, 1 sūnu, 1 sēņu, 2 zīdītājdzīvnieku, 9 bezmugurkaulnieku, 1 abinieku, kā arī 28 īpaši aizsargājamās putnu sugas.

DL "Lielais Pelecāres purvs" teritorijā konstatēta 23 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā iekļautu

putnu sugu ligzdošana. DL "Lielais Pelečāres purvs" ir nozīmīga caurceļojošo zosu *Anser sp.* un dzērvju *Grus grus* atpūtas vieta.

DL "Lielais Pelečāres purvs" ir regulāra klinšu ērgļa *Aquila chrysaetos* ligzdošanas vieta. Klinšu ērgļi dažādos gados maina ligzdošanas vietas DL "Lielais Pelečāres purvs" teritorijā un Teiču dabas rezervāta teritorijā, tomēr ir zināma sekmīga sugas ligzdošana viena gada laikā abās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. VES potenciāla ietekme šajā atzinumā vērtēta vienlaikus uz DL "Lielais Pelečāres purvs" un Teiču dabas rezervātu, kas veido ekoloģiski vienotu kompleksu.

Ņemot vērā sugas barošanās ekoloģiju, DL "Lielais Pelečāres purvs" ligzdojošie klinšu ērgļi kādā no to dzīves cikla fāzēm var uzturēties VES parka "Prikuļi" teritorijā. VES parka izbūvei tiek paredzēti vairāki ietekmes uz vidi mazinoši pasākumi, kā piemēram, rekomendēta VES aprikošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj atpazīt noteiktas putnu sugas un apturēt staciju darbību (tajā skaitā specifiski atpazīstot klinšu ērgļus), ja pastāv sadursmes risks ar konkrētu VES. Ņemot vērā paredzētos ietekmi mazinošos pasākumus, nav prognozējama būtiska negatīva ietekme uz DL "Lielais Pelečāres purvs" ligzdojošajām putnu sugām.

Nav paredzama negatīva ietekme uz lieguma teritorijā esošajām putnu sugu dzīvotņu platībām un populāciju blīvumu. VES izbūve neveicinās putnu sugu dzīvotņu fragmentāciju liegumā, VES parka izbūves rezultātā nav paredzams traucējuma pieaugums putnu sugām. Nav paredzamas putnu sugu izolētības (nošķirtības) palielināšanās no citām tādām pašām sugām vai izmaiņas sugas dzīvotnes kvalitātē *Natura 2000* teritorijā. Nav paredzama negatīva ietekme uz DL "Lielais Pelečāres purvs" sastopamajām putnu sugām caurceļošanas periodā.

Analizējot provizorisko ietekmju novērtējumu uz *Natura 2000* teritorijas DL "Lielais Pelečāres purvs" ornitofaunu, var apgalvot, ka faktiskajā situācijā nav nepieciešami specifiski ietekmes uz *Natura 2000* teritorijām mazinošie pasākumi atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumiem Nr. 300 "*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)*". Analizētie ietekmes novērtējuma kritēriji un atbilstošo indikatoru piemēri apkopoti 2. pielikumā.

Dabas liegums "Ašenieku purvs" (Kods: LV0512300) izvietojas aptuveni 7.2 km attālumā no plānotās VES JV1. VES parka "Prikuļi" D daļā plānotās VES atrodas aptuveni 5,2 km līdz 6,8 km attālumā no DL robežas. VES parka "Prikuļi" D daļā plānotās VES atrodas aptuveni 5,2 km līdz 9,2 km attālumā.

DL "Ašenieku purvs" ir dibināts 1977. gadā. Teritorijā zināmie ES nozīmes aizsargājamie biotopi: 7110* *Aktīvie augstie purvi* un 91D0* *Purvaini meži*. Svarīga vieta reto bezmugurkaulnieku sugu aizsardzībai. Teritorija ir uzskatāma par nozīmīgu vietu ES nozīmes īpaši aizsargājamās tauriņu sugas spilgtās purvspāres *Leucorrhinia pectoralis* aizsardzībai. DL aizsardzības prasības nosaka Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264. "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

DL "Ašenieku purvs" teritorijā kā ligzdojošas ir konstatētas 11 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā iekļautas putnu sugas. Nozīmīgākās ligzdojošās putnu sugas ir atklāta augstā purva ainavu apdzīvojošie bridējputni: dzeltenais tārtiņš *Phuvalis apricaria*, purva tilbīte *Tringa glareola*.

Ņemot vērā DL "Ašenieku purvs" konstatēto Latvijā īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanas un barošanās ekoloģiju, kā arī VES "Prikuļi" novietojumu attiecībā pret DL teritoriju, nav paredzama negatīva ietekme uz lieguma teritorijā esošajām putnu sugu dzīvotņu platībām un populāciju blīvumu. VES izbūve neveicinās putnu sugu dzīvotņu fragmentāciju liegumā, VES parka izbūves rezultātā nav paredzams traucējuma pieaugums putnu sugām. Nav paredzamas putnu sugu izolētības (nošķirtības) palielināšanās no citām tādām pašām sugām vai izmaiņas sugas dzīvotnes kvalitātē *Natura 2000* teritorijā.

Dabas liegums “Dubnas paliene” (Kods: LV0533100), atrodas aptuveni 9,5 km attālumā no VES izpētes teritorijas robežas. DL “Dubnas paliene” atrodas Latvijas A daļā, Līvānu novada Rožupes pagastā un Preiļu novada Rožkalnu un Upmalas pagastā, aptuveni 15 km uz DA no Līvāniem. ĪADT platība ir 377 ha. DL “Dubnas paliene” dibināts 2004. gadā, kad tas iekļauts arī ES nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju *Natura 2000* sarakstā. DL “Dubnas paliene” kā *Natura 2000* teritorijas aizsardzības mērķis ir noteikts saglabāt ES nozīmes aizsargājamus biotopus: 6450 *Palieņu zālāji* un 6510 *Mēreni mitras pļavas*, kā arī ar tiem saistīto reto un aizsargājamo sugu populācijas. DA plānā DL “Dubnas paliene” izvirzītais ilgtermiņa mērķis ir palieņu zālāju un ar tiem saistīto īpaši aizsargājamo sugu populāciju saglabāšana labvēlīgā aizsardzības stāvoklī, veicinot ekstensīvu un dabai draudzīgu lauksaimniecisko darbību un ūdenstūrisma aktivitātes. Pašlaik tiek plānots teritorijas paplašinājums.

DL “Dubnas paliene” teritorijā kā ligzdojošas ir konstatētas 12 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā iekļautas putnu sugas. Nozīmīgākās ligzdojošās putnu sugas ir ar ilggadīgiem zālājiem un mitrājiem saistītās putnu sugas: grieze *Crex crex*, ormanītis *Porzana porzana*, mazais ormanītis *Porzana parva*.

Ņemot vērā DL “Dubnas paliene” konstatēto Latvijā īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanas un barošanās ekoloģiju; VES “Prīkuļi” novietojumu attiecībā pret DL teritoriju, nav paredzama negatīva ietekme uz lieguma teritorijā esošajām putnu sugu dzīvotņu platībām un populāciju blīvumu. VES izbūve neveicinās putnu sugu dzīvotņu fragmentāciju liegumā, VES parka izbūves rezultātā nav paredzams traucējuma pieaugums putnu sugām. Nav paredzamas putnu sugu izolētības (nošķirtības) palielināšanās no citām tādām pašām sugām vai izmaiņas sugas dzīvotnes kvalitātē *Natura 2000* teritorijā.

Aizsargājamo dabas teritoriju raksturojumam izmantota informācija no šādiem avotiem:

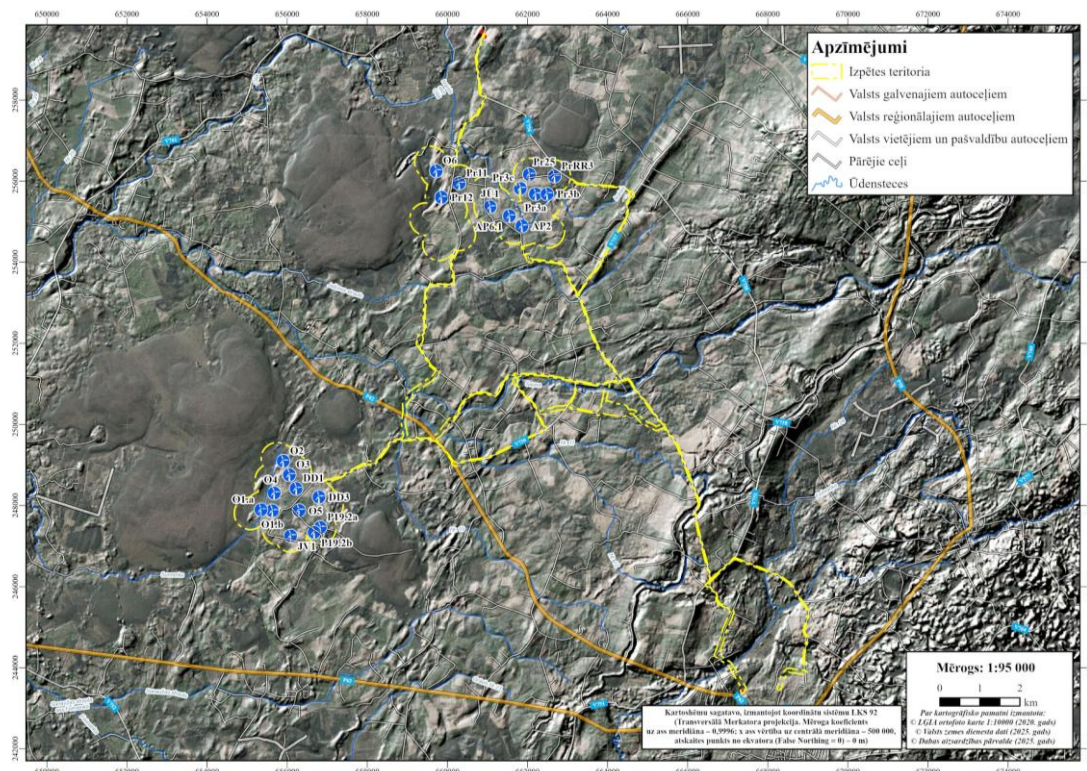
- Informācija par mikroliegumiem: DDPS “Ozols”, <https://ozols.gov.lv/ozols> (pēdējā datu lejupielāde 13.03.2025.)
- Informācija par ĪADT: <https://www.daba.gov.lv/lv/par-ipasi-aizsargajamam-dabas-teritorijam>
- <https://natura2000.eea.europa.eu/>
- Natura 2000 teritoriju nacionālā aizsardzības un apsaimniekošanas programma 2018–2030, LIFE11 NAT/LV/000371 - "NAT-PROGRAMME", 2017.

6. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts

Plānotā vēja elektrostaciju parka “Prīkuļi” un ar vēja elektrostaciju saistītās infrastruktūras būvniecības vietas Preiļu novada Saunas pagastā. Tuvākās apdzīvotās vietas/ciemi ir Smelteri (~1,7 km attālumā), Lielie Anspoki (~2.5 km attālumā), Prīkuļi (~3 km attālumā), Sutri (~3,2 km attālumā) un Rudzāti (~6.3 km attālumā).

Plānotais VES ietilpst Austrumlatvijas zemienes Aronas paugurlīdzenumā. Gandrīz visas no plānotajām VES novietotas uz apsaimniekotām aramzemēm. Lauksaimniecības zemes intensīvi nosusinātas gan ar drenu sistēmām, gan vaļējo grāvju tīklu. Vēsturiski šeit plašāk bijuši izpaltīti meži, mitras pļavas un ganības, nemeliorētas aramzemes un dabiskas upes.

Pētāmā teritorija atrodas starp vairākiem purviem – Medņu purvs, Žogotas purvs, Steporu purvs, Pauniņu purvs. Teritorija ietilpst Daugavas upju baseinu apgabalā – Saunas upes un Ošas upes sateces baseinā. Izpētes teritoriju šķērso valsts nozīmes ūdensnotekas Sumanka (ūdens saimnieciskā iecirkņa kods 43222), Ivaisis (ūdens saimnieciskā iecirkņa kods 432272), Sauna (ūdens saimnieciskā iecirkņa kods 43226) un Jašores strauts (ūdens saimnieciskā iecirkņa kods 432262) (7.1. attēls). Informācijas atspoguļošanai par izpētes teritorijas reljefu un mikroreljefu izveidots digitālais reljefa modelis (5.1. attēls), kas papildināts ar informāciju par teritorijā sastopamajām ūdenstilpēm un ūdenstecēm.

6.1. attēls. Izpētes teritorijas digitālais reljefa modelis (DEM), kas sagatavots no LĢIA 2017. g. veiktās aerolāzerskenēšanas datiem

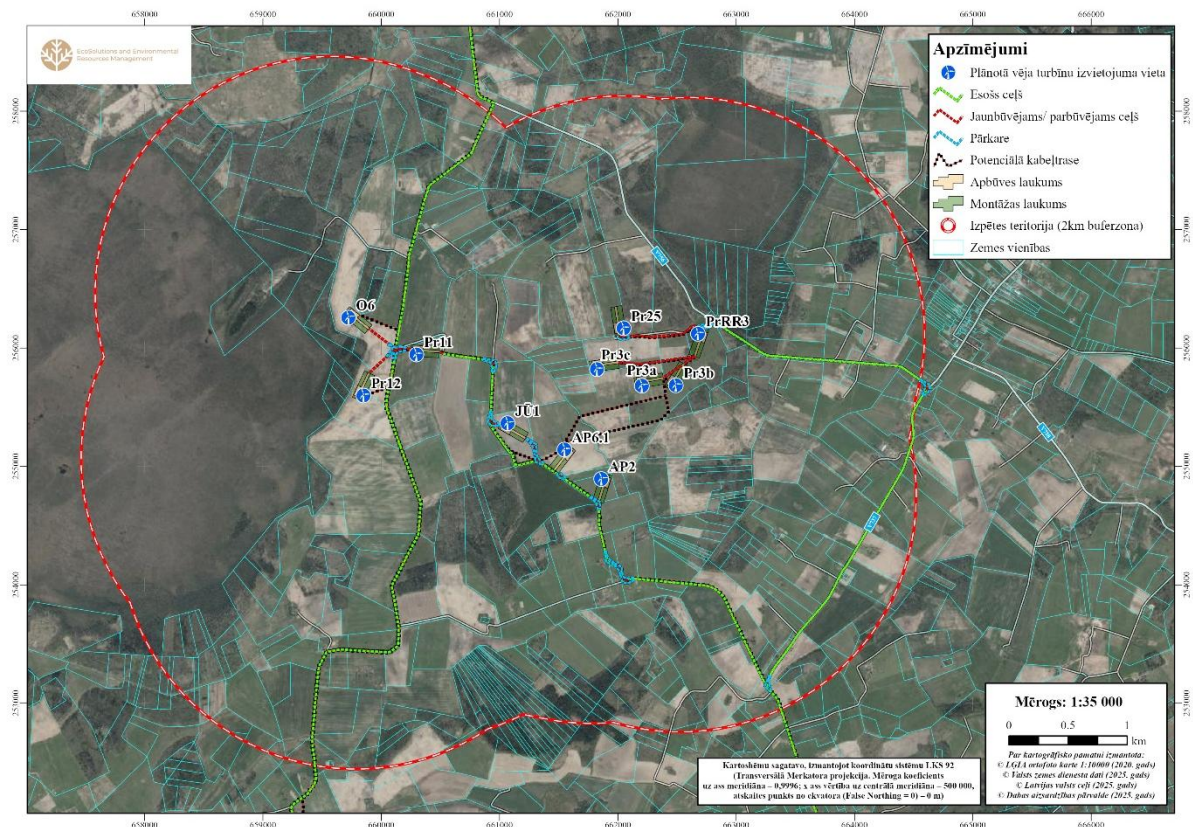
7. Īss piegulošās teritorijas raksturojums

Plānotā VES izbūves teritorija un piegulošās teritorijas atrodas Latgales centrālajā daļā, Latgales augstienes rietumdaļā, Daugavas upes baseinā. Apvidum raksturīga lauksaimniecības zemju, purvu un meža teritoriju mozaīka ar viensētām un vairākiem ciemiem – Prikuļi, Vecie un Jaunie Mozuļi, Lielie Anspoki, Smelteri utt. Apkārt plānotai VES teritorijai atrodas vairāki purvi – “Ašenieku purvs”, “Gaiņu purvs”, “Lielais Pelečāres purvs”, “Medņu purvs”, “Žogotas purvs”, “Steporu purvs”, “Pauniņu purvs”, “Dzeņa purvs”. Piegulošās teritorijas pamatā veido lauksaimniecības zemes, retāk mežaudzes. Lauksaimniecības zemēs biežāk sastopamas ir graudaugu kultūras, kā arī ilggadīgie zālāji. Mežaudzes pamatā veido bērzu, apšu un priežu jaunaudzes, vidējā vecuma audzes un briestaudzes. Sastopamas arī egļu jaunaudžu monokultūras.

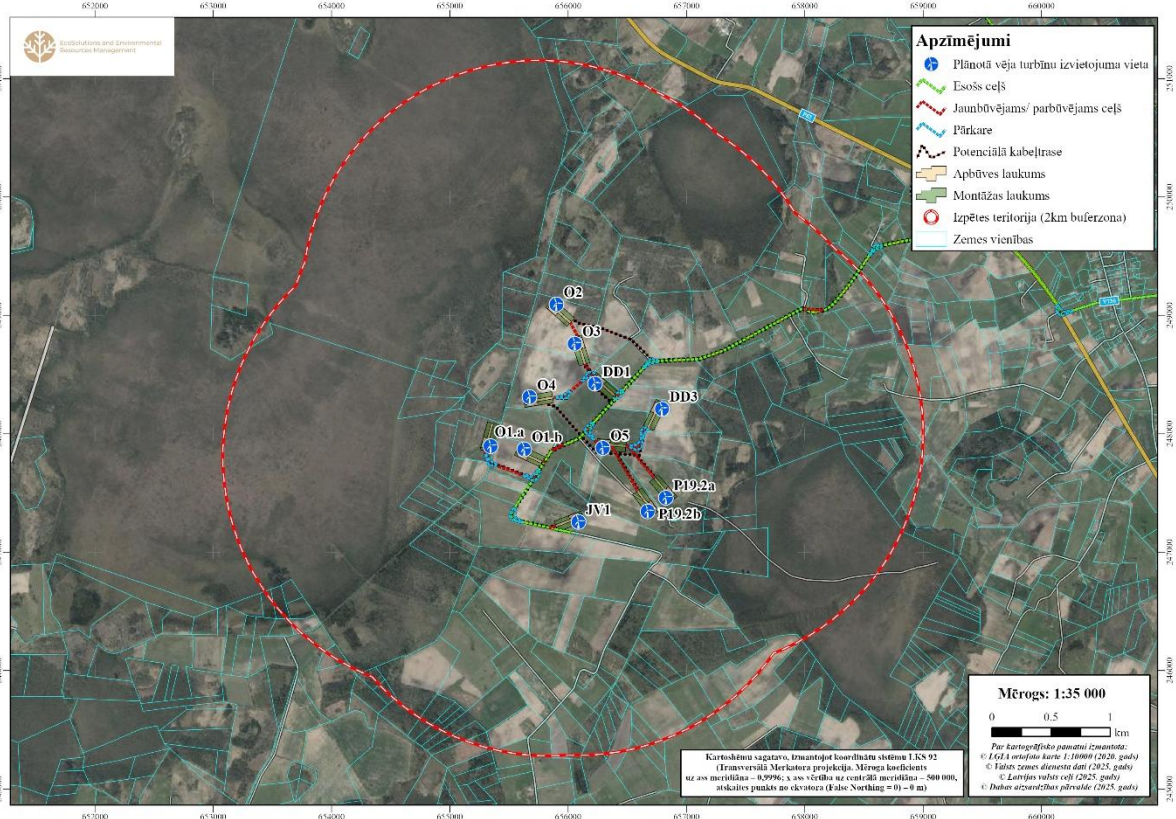
8. Dati par pētāmās teritorijas apsekošanu un izpētes metodes

Teritorijas izpēte veikta saskaņā ar izstrādāto metodiku “Plānotās darbības ietekmes novērtēšanas metodika eksperta atzinuma sniegšanai par aizsargājamiem biotopiem un sugām. Plānotā darbība: VES parka “Prikuļi” būvniecība Preiļu novada teritorijā”. Metodika izstrādāta 10.05.2024. un papildināta 15.07.2024., atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk tekstā DAP) 10.06.2024. vēstules Nr.4.9/3594/2024-N prasībām. Metodikas gala redakcija ar DAP saskaņota 19.08.2024. (DAP vēstule Nr.4.9/5052/2024-N).

Konkrētās plānotās darbības izpētes teritorija ietver VES parka “Prikuļi” nomas platības, kā arī vismaz 2 km attālumā no nomas platību ārējās robežas (8.1. attēls, 8.2. attēls). Sugām ar relatīvi mazām ligzdošanas teritorijām detalizēta izpēte veikta līdz 500 attālumā no plānotajām VES.

8.1. attēls. VES iespējamās būvniecības ietekmes uz putnu sugām izpētes teritorija (Z daļa)

8.2. attēls. VES iespējamās būvniecības ietekmes uz putnu sugām izpētes teritorija (D daļa)

Plānotajā VES parkā “Prikuļi” un tam pieguļošajās teritorijās putnu sugas tika vērtētas atbilstoši piemērotu dzīvotņu sastopamībai un izpētes laikā pastiprināta uzmanība tika pievērsta attiecīgajos biotopos dzīvojošajām putnu sugām atbilstoši ar DAP saskaņotās metodikas 1. pielikumā “Inventarizējamas/reģistrējamas sugas noteiktos dzīvotņu veidos plānoto vēja parku teritoriju novērtējumos” iekļautajai informācijai.

Izpētes teritorijā veiktas Latvijā īpaši aizsargājamo putnu sugu uzskaites, kas iekļautas Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”; putnu sugu, kuru ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” var tikt veidoti mikroliegumi; putnu sugas, kas ir iekļautas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā. Papildus novērtēta ietekme uz dažām putnu sugām, kuras šobrīd nav iekļautas Latvijā īpaši aizsargājamo putnu sugu sarakstā, bet kuru aizsardzības pakāpe Latvijā saskaņā ar aktuālajiem pētījumiem (Ķerus u.c. 2021, LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” informācija) atbilstoši Starptautiskās Dabas un dabas resursu aizsardzības savienības (*International Union for Conservation of Nature*, turpmāk tekstā *IUCN*) ir novērtētas kā apdraudētas un kuru ligzdošanas vai barošanās apstākļus potenciāli negatīvi var ietekmēt VES būvniecība vai ekspluatācija. Plānotā VES teritorijā un apkārtnē reģistrētas nozīmīgas putnu koncentrēšanās un atpūtas vietas neatkarīgi no to aizsardzības statusa.

Putnu uzskaites (ligzdojošo un migrējošo putnu) veiktas specifiski inventarizējamai sugai vai sugu grupai, apsekojot teritoriju sugas konstatēšanai optimāli piemērotajā periodā. Īpaša uzmanība pievērsta dienas plēsīgo putnu konstatēšanai. Veiktas uzskaites no novērošanas punktiem un ligzdošanas teritorijā esošo mežaudžu apsekošana bezlapu periodā meklējot liela diametra ligzdas (diametrs ir lielāks nekā 50 cm). Atrasto ligzdu apsekošana veikta izmantojot bezpilota gaisa kuģi *DJI Avata*, nepieciešamības gadījumā ligzdošanas sekmes noskaidrotas veicot piekāpšanu pie ligzdām.

Putnu sugu konstatēšanai izmantotas vizuālās metodes veicot novērojumus ar binokli vai teleskopu un audiālās metodes. Putnu sugu provocēšanai izmantots pārvietojamais skaļrunis. Kamerāli izvērtēta informācija par Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamām putnu sugām Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “OZOLS” (turpmāk tekstā DDPS “Ozols”, skatīts 27.03.2025.) un dabas novērojumu portālā *dabasdati.lv* (skatīts 27.03.2025.).

Teritorijas aizsargājamo putnu fauna novērtēta, paredzot mazā ērgļa, īpaši aizsargājamo pūču un dzeņu sugu iespējamo sastopamību piemērotos biotopos, atbilstoši šo sugu aizsardzības plānos raksturotajiem piemēroto dzīvotņu parametriem. Visi VES “Prīkuļi” izpētes laikā veiktie putnu novērojumi ir reģistrēti dabas novērojumu portālā *Dabasdati.lv* un ir integrēti dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols”.

9. Konstatētās Latvijā īpaši aizsargājamās putnu sugas, plānotā VES ietekme un sugām specifiski negatīvo ietekmi mazinošie pasākumi

Saskaņā ar DDPS “Ozols”, dabas novērojuma portālā *dabasdati.lv* un šī atzinuma sagatavošanas vajadzībām veikto apsekojumu laikā iegūtajiem datiem, plānotā VES apkārtnē (līdz 2 km attālumā no plānoto VES novietojuma) 2024. gadā ir konstatētas 36 Latvijā aizsargājamās un/vai apdraudētās putnu sugas, no kurām 30 sugām iespējama, ticama vai pierādīta ligzdošana izpētes teritorijā (1. tabula).

Plānotā VES teritorijā ligzdojošo īpaši aizsargājamo putnu sugu populāciju lielums novērtēts ekstrapolējot pieejamo informāciju par konkrētas sugas sastopamību un ņemot vērā ligzdošanai piemērotu dzīvotņu sastopamību. Analizēta sugu sastopamība tiešā VES tuvumā (līdz 500 m attālumā no katras plānotās VES), kā arī vērtēta prognozējamā VES ietekme uz konkrētu putnu sugu ligzdošanas, riestošanas vai barošanās apstākļiem. Rekomendēti iespējamie negatīvo ietekmi mazinošie pasākumi.

VES izpētes teritorijā konstatētās nozīmīgākās Latvijā īpaši aizsargājamās un apdraudētās putnu sugas

Rubenis *Lyrurus tetrix*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā. Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Latvijā ligzdojošā populācija samazinās ilgtermiņā (1991. – 2012. gadu periods) un īstermiņā (2012. – 2024. gadu periods) (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Populācijas lielums Latvijā: 2100 – 4500 tēviņi (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem, rubeņa populācija 2005. – 2024. gadu periodā ir novērtēta ar mērenu samazinājuma tendenci (Auniņš, Mārdega 2024). Rubeņa aizsardzības stāvoklis Latvijā ir uzskatāms par nelabvēlīgu.

Rubenis ir plastisks apdzīvojamās vides izvēlē un populācijas pastāvēšanai nepieciešams noteikts, sezonas gaitā mainīgs biotopu un tā sastāvdaļu komplekss. Sugas izmantotie biotopi būtiski atšķiras dažādās dzīves gada cikla fāzēs no kurām nozīmīgākās ir pavasara rieta periods, olu veidošanas un dēšanas periods, mazuļu vadāšanas periods, baru dzīves periods līdz bieza sniega uzkrīšanai un baru dzīves periods pēc bieza sniega segas izveidošanās (Liepa u.c. 2003). Suga apdzīvo mežainā ainavā ietilpstošus purvus, mitras pļavas un izcirtumus. Latvijas R daļā un Latvijas centrālajā daļā suga ir reti sastopama; rubeņa Latvijas populācijas lielākā daļa ir sastopama valsts A un Z daļā.

Sūnu purvu centrālā daļa visā sugas areālā ir visbiežāk sastopamais rieta biotops, kam turklāt raksturīgs vislielākais riestojošo rubeņu gaiļu skaits un vislielākā nozīme sugas reprodukcijā. Purva biotopu degradācija ir ārkārtīgi bīstama ilglaicīgai rubeņu populāciju pastāvēšanai, jo purvu riesti mēdz būt daudzskaitlīgāki un ilglaicīgāki, iespējams, maz mainīgo dabisko apstākļu un salīdzinoši lielo platību dēļ (Liepa u.c. 2003).

Viena rieta 7-10 gaiļu grupas apdzīvotā teritorija ir 90-120 ha (Lindström et al. 1998), minimālā purva rieta platība pēc pētījumiem Skandināvijas valstīs ir 90 ha (Angelstam 1983). Purvu riesti tiek atzīti par produktīvākajiem un nozīmīgākajiem. Pētījumos Skotijā konstatēts, ka viena rieta kopējā dzīvotne dažādās to dzīves cikla fāzēs ir 200 -500 ha. Rubeņu bara apdzīvotās teritorijas lielums ir tieši proporcionāls rubeņu skaitam, ko savukārt limitē piemērotu biotopu sastopamība (Zwart et al. 2015). Veicot rubeņu tēviņu iezīmēšanu ar satelītraidītājiem konstatēts, ka rubeņu tēviņi uzturas līdz 700 ha lielā platībā ap rieta vietu (Warren, Baines 2002).

2024. gadā konstatēta rubeņu rieta vieta ar līdz 30 riestojošiem rubeņu tēviņiem zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 76740030076. Rieta vieta konstatēta iežogotā teritorijā – ābeļdārzā. Nozīmīga rubeņu koncentrēšanās plānotā VES parka teritorijā esošajās lauksaimniecībā intensīvi izmantojamās zemēs (aptuveni līdz 1 km attālumā no Medņu purva dabiskās robežas) konstatēta arī 2024. gada rudenī un 2025. gada ziemā, kad maksimāli vienā barā novēroti 29 rubeņu gaiļi. Rubeņu riestošanas vieta konstatēta arī plānotā VES “Priekuļi” D daļā, Steporu purva A malā. Šajā teritorijā konstatēti galvenokārt izklaidus riestojoši rubeņu gaiļi. Izklaidus riestojoši rubeņu gaiļi konstatēti arī izpētes teritorijā esošajos Žogotas un Pauniņu purvā un to tiešā apkārtnē.

Medņu un Steporu purva A malā konstatētie rubeņi lauksaimniecībā izmantojamās zemēs uzturas tikai epizodiski, rieta laikā un pēcligzdošanas periodā. Latvijā ir zināmas līdzīgas situācijas, kur skaitliski nozīmīgas rubeņu rieta vietas atrodas lauksaimniecībā intensīvi izmantojamās zemēs, kas robežojas ar augsto purvu teritorijām.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Rubeņu lidojums ir zems, tādēļ sadursmju risks ar VES lāpstiņām ir zems. Tomēr rubeņi, tāpat kā citi vistveidīgie putni (laukirbe *Perdix perdix*, mežirbe *Tetrastes bonasia*, paipala *Coturnix coturnix*), ir pakļauti relatīvi augstam sadursmes riskam ar dažādām VES struktūrām: mastiem, žogiem, gaisvadu elektrolīnijām. Šis risks ir īpaši augsts sliktas redzamības apstākļos un pavasarī, kad rubeņi uz riesta vietām lido arī tumsā.

VES parka teritorijā plānotajām VES, kuru iespējamā ietekmes zonā ir konstatēti rubeņu novērojumi vai kas atrodas potenciālu rubeņu pārlidojumu zonā, VES masta apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā (vidējais divu pieaugušu koku augstums) jāizmanto kontrastējošs krāsojums (2. tabula). Tas mazinās iespējamo sadursmju skaitu vistveidīgajiem putniem (Coppes et al. 2019), kā arī dažādām citām putnu sugām.

Ap VES stacijām vēlams neizmantot žogu. Ja tomēr žoga izmantošana ir nepieciešama, tas jāveido pēc iespējas zemāks un jāizvairās no pītajiem žogiem, kas putniem var būt grūtāk pamanāmi. Pīto žogu gadījumā, lai putniem nodrošinātu labāku redzamību, augšējais vads starp katru vertikālo stabu vismaz vienu reizi jāiezīmē, piemēram, ar atstarojošo metāla plāksni. Vēlams, ka žogs marķēts ar oranžu sietu. Pētījumā Skotijā secināts, ka pīts žogs, kas marķēts ar oranžu sietu, par 64 % samazināja medņu sadursmes un par 91 % samazināja rubeņu sadursmes (Baines et.al. 2003).

Lai samazinātu putnu bojāejas iespējamību, elektropārvadei, komunikācijai un citām vajadzībām parka teritorijā jāizmanto ieraktas kabeļlīnijas.

Paaugstināts trokšņa līmenis var samazināt riestojošo gaiļu skaistu riestā vai novest pie riesta pārceļšanās. Pētījumā Austrijas Alpu reģionos konstatēts, ka riestojošo rubeņu skaits būtiski samazinājās vairāku gadu laikā pēc VES darbības uzsākšanas (Zeiler, Grünsachner-Berger 2009). Tajā pašā laikā pētījumā, kur analizētas riestojošo rubeņu skaita un telpiskās izplatības izmaiņas sešos dažādos VES parkos Skotijā netika konstatētas būtiski negatīvas pārmaiņas (Zwart et al. 2015).

Veicot ieceres īstenošanu, nepieciešams izvēlēties pēc iespējas klusākus vēja elektrostaciju modeļus vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges), lai mazinātu trokšņu piesārņojumu un ietekmi uz rubeņiem un citām putnu sugām, kam trokšņa traucējums var ietekmēt vokālo komunikāciju vai medību sekmes.

Atbilstoši ārvalstu pētījumiem (Coppes et.al. 2019) 500 m zona tiek definēta kā teritorija, kurā ir sagaidāma būtiska negatīva ietekme uz sugas populāciju un tās riestošanas apstākļiem. Ņemot vērā, ka pēc VES izvietojuma pārplānošanas, attālums no rubeņu riesta vietas centrālās daļas (teritorija ar lielāko reģistrēto īpatņu skaitu) zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 76740030076 līdz tuvākajai plānotajai VES pārsniedz 500 m attālumu, prognozējamā ietekme nav uzskatāma par būtiski negatīvu. Tāpat, ir saglabāts brīvs lidojumu koridors no purva uz pašreizējo riesta vietu. Nav pieejamu pētījumu par šādu, lauksaimniecības zemēs esošu rubeņu riestošanas vietu ilglaicību. Situācijā, ja mainās riestošanas vietas apstākļi (piemēram, riesta vietā esošajām ābelēm paliekot vecākām vai kā citādi mainoties zemes apsaimniekošanas veidam pašreizējā riesta vietā), nākotnē pastāv riesta vietas pārceļšanās iespēja.

Neskatoties uz atteikšanos no divām Medņu purva perifērijā plānotajām VES (PrX13 un Pr15), ir uzskatāms, ka līdz aptuveni 1 km attālumā no Medņu purva dabiskās robežas (VES parka Z daļā), kā arī līdz aptuveni 500 m attālumā no Steporu purva robežas (VES parka Z daļā), kur koncentrējas izpētes laikā konstatētie rubeņi, VES joprojām var būt negatīva ietekme uz rubeņa riestošanas un barošanās apstākļiem. VES parka Z daļā VES Nr. 06, Nr. Pr11, Nr. Pr12 un Nr. JŪ1, kā arī VES parka D daļā VES Nr. O1, Nr. O2, Nr. O3, Nr. O4 un Nr. DDI atrodas rubenim nozīmīgā teritorijā, kur koncentrējas sugas novērojumi un kas ir nozīmīgs rubeņa pārlidojumu koridors virzienā no un uz Medņu purvu un Steporu purvu. Potenciāli negatīvi ietekmētā teritorija plānotā VES Z daļai piegulošajā teritorijā ir 187 ha un plānotā VES D daļai piegulošajā teritorijā

ir 163 ha kā būtiski negatīvi ietekmētu teritoriju pieņemot 500 m zonu no plānotajām iepriekš uzskaitītajām VES atrašanās vietām.

Nemot vērā faktu, ka Steporu A malā konstatēti galvenokārt izkļaidus riestojoši rubeņu gaiļi un nav konstatēta patstāvīga riesta vieta ar vairāk nekā pieciem rubeņu gaiļiem, plānotā VES ekspluatācijas ietekme, ievērojot trokšņa līmeni samazinošu pasākumu pielietošanu un VES masta apakšējās daļas krāsojumu, neradīs būtiski negatīvu ietekmi uz sugas populāciju.

Lai mazinātu potenciālo VES parka radīto ietekmi uz VES "Prīkuļi" tiešā apkārtnē konstatēto reģionāli nozīmīgo rubeņu populāciju Medņu purva apkārtnē ir nepieciešams uzlabot rubeņa riestošanas un barošanās apstākļus vismaz 350 ha platībā Medņu purvā, Steporu purvā vai kādā citā no apkārtnē esošajiem augstajiem purviem, kur ir konstatēta purva atklātās platības pakāpeniska samazināšanās vēsturiski ietekmētā hidroloģiskā režīma rezultātā. Par piemērotu plānotās darbības ietekmi mazinošu pasākumu ir uzskatāma hidroloģiskā režīma atjaunošana purvā (piemēram, meliorācijas sistēmu nojaukšana tos daļēji aizberot un veidojot aizsprostus), kombinējot to ar apauguma novākšanu (galvenokārt strauji augošu priežu) un sugas riestošanai piemērotu atklātu platību veidošanu. Hidroloģiskā režīma atjaunošana plānojama līdz 1,5 km attālumā no rubeņu riesta centra apsaimniekošanas pasākumu īstenošanai izvēlētajā purvā, kas tiek balstīts ar rubeņu apdzīvoto teritoriju (līdz 700 ha no riesta centra (Warren, Baines 2002).

Ja nepastāv iespēja veikt rubeņa dzīvotnes apsaimniekošanas pasākumus VES apkārtnē esošajos augstajos purvos, tad pieļaujama riestošanas un barošanās apstākļu uzlabošana jebkurā citā augstā purva teritorijā, kurā konstatēta suga vai ir iespējama tā sastopamība (piemēram, rubeņa populācija izzudusi dzīvotnes degradācijas rezultātā un ir iespējama tās atjaunošanās), ievērojot definētos nosacījumus attiecībā par apsaimniekojamo platību.

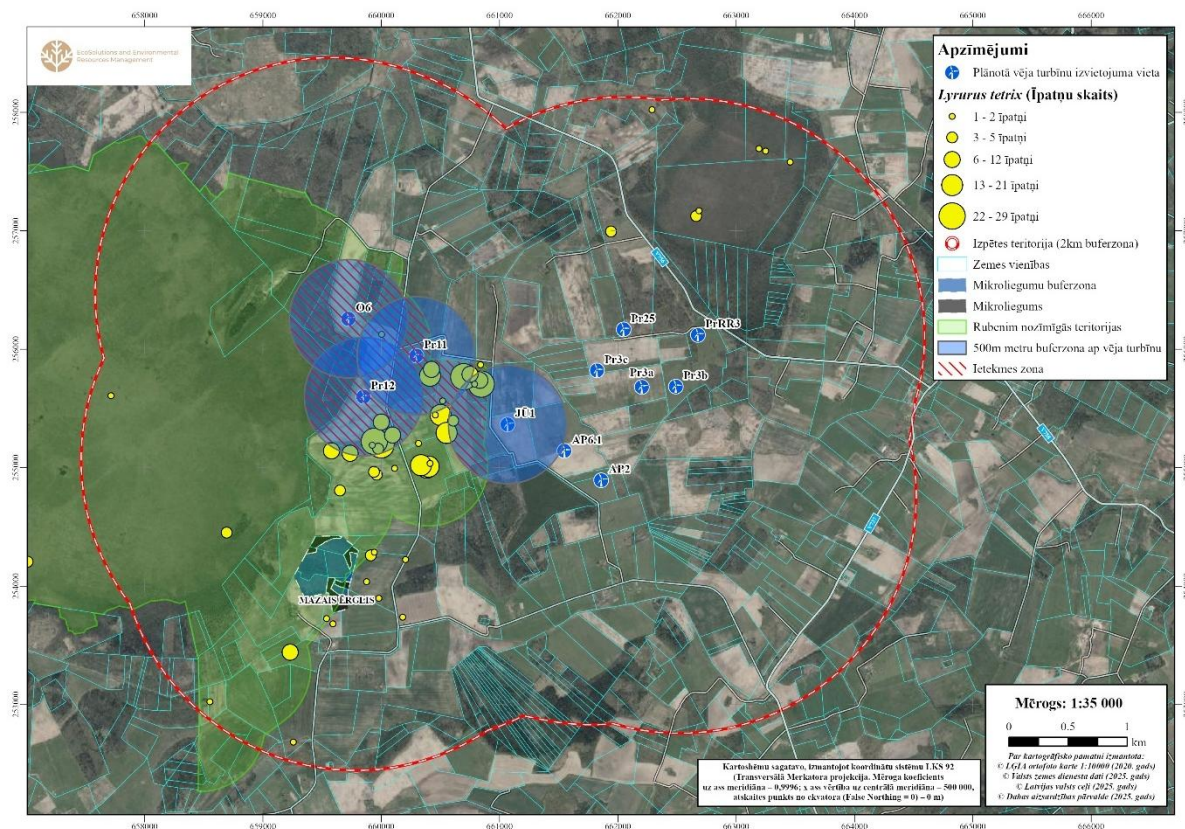
Pirms paredzētās darbības uzsākšanas par apsaimniekošanas pasākuma īstenošanas teritorijām paredzētās darbības ierosinātājs un piesaistītais putnu eksperts konsultējas ar DAP par izvēlētajām teritorijām un tiek saņemts DAP pozitīvs atzinums.

Veicot purva atklātās platības palielināšanu ir sagaidāma rubeņu riesta vietas pārceļšanās no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm uz tā dabisko biotopu. Purva atklātās platības palielināšana uzlabos arī purvam tipisko tārtiņveidīgo putnu sugām (dzeltenais tārtiņš *Pluvialis apricaria*, purva tilbīte *Tringa glareolus*, lietuvainis *Numenius phaeopus* u.c.) optimālus ligzdošanas un barošanās apstākļus.

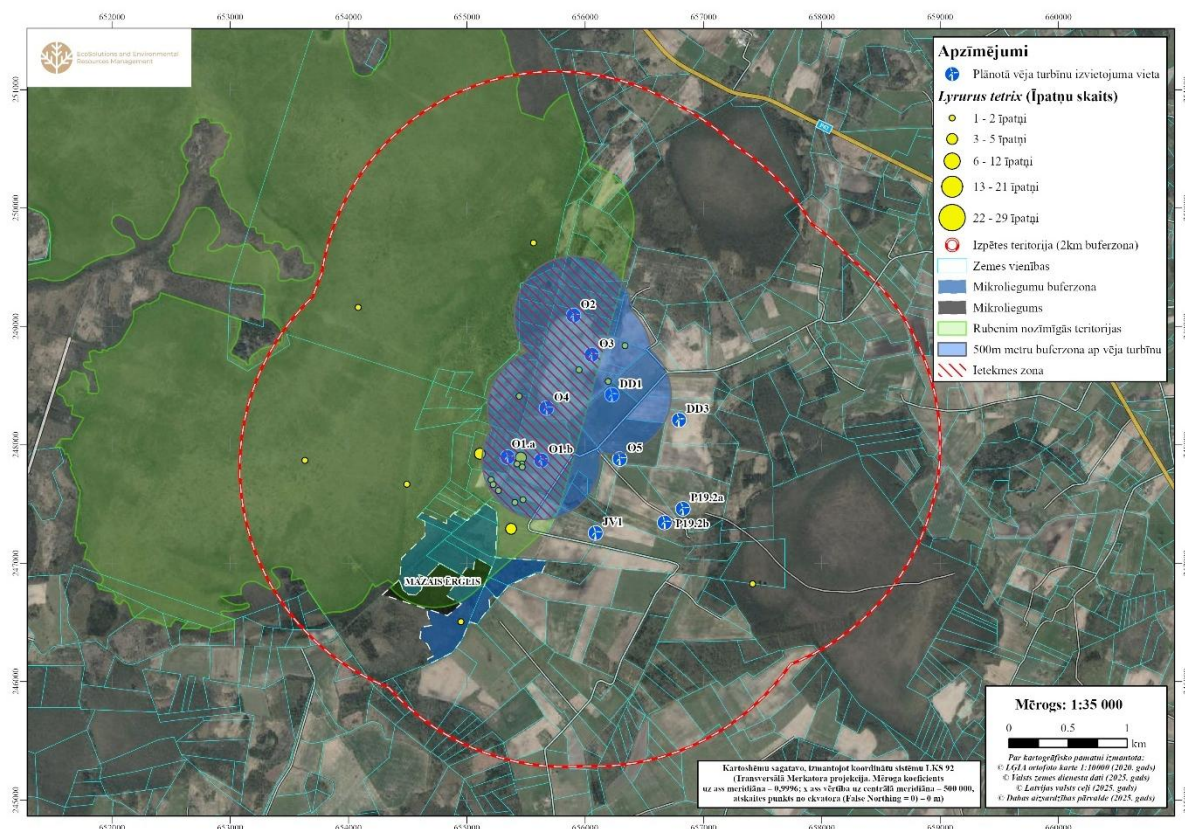
Darbības ierosinātājs nodrošina, ka izvēlētajā rubeņu dzīvotnes aizsardzības teritorijas tiek iegādātas vai arī tiek noslēgti ilgtermiņa apsaimniekošanas līgumi, kas garantē, ka plānotā VES parka ekspluatācijas periodā tiek nodrošināti rubenim labvēlīgi ligzdošanas un barošanās apstākļi.

Ir nepieciešams veikt sugai specifisku monitoringu pirmsbūvniecības, būvniecības un ekspluatācijas laikā, īpašu uzmanību pievēršot riestošanas vietu apzināšanai (skatīt 1. pielikuma 5. nodaļu). Papildus tam Medņu purvā (vai līdzvērtīgā teritorijā), kurā paredzēti pasākumi rubeņu riestošanas un barošanās apstākļu uzlabošanai veicot hidroloģiskā režīma atjaunošanu, nepieciešams nodrošināt realizētā apsaimniekošanas pasākuma sekmju monitoringu (skatīt 1. pielikuma 7. nodaļu).

Ietekmi mazinošie pasākumi ir koriģējami, ja pirmsbūvniecības monitoringa laikā netiek konstatēta būtiski negatīva ietekme uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, piemēram, ja ir notikusi riestošanas vietas pārvietošanās ārpus potenciālās būtiski negatīvās ietekmes zonas. Ja pirmsbūvniecības monitoringa ietvaros izpētes teritorijā tiek konstatētas jaunas nozīmīgas rubeņu riestošanas vietas, tad ietekmju mazinošie pasākumi tiek koriģēti, pielietojot šajā atzinumā ietvertos ietekmju mazinošo pasākumu principus.

9.1.1. attēls. Rubeža sastopamība un rubenim nozīmīgās teritorijas VES “Prīkuļi” Z daļā

9.1.2.attēls. Rubeža sastopamība un rubenim nozīmīgās teritorijas VES “Prīkuļi” D daļā

Mežirbe *Tetrastes bonasia*

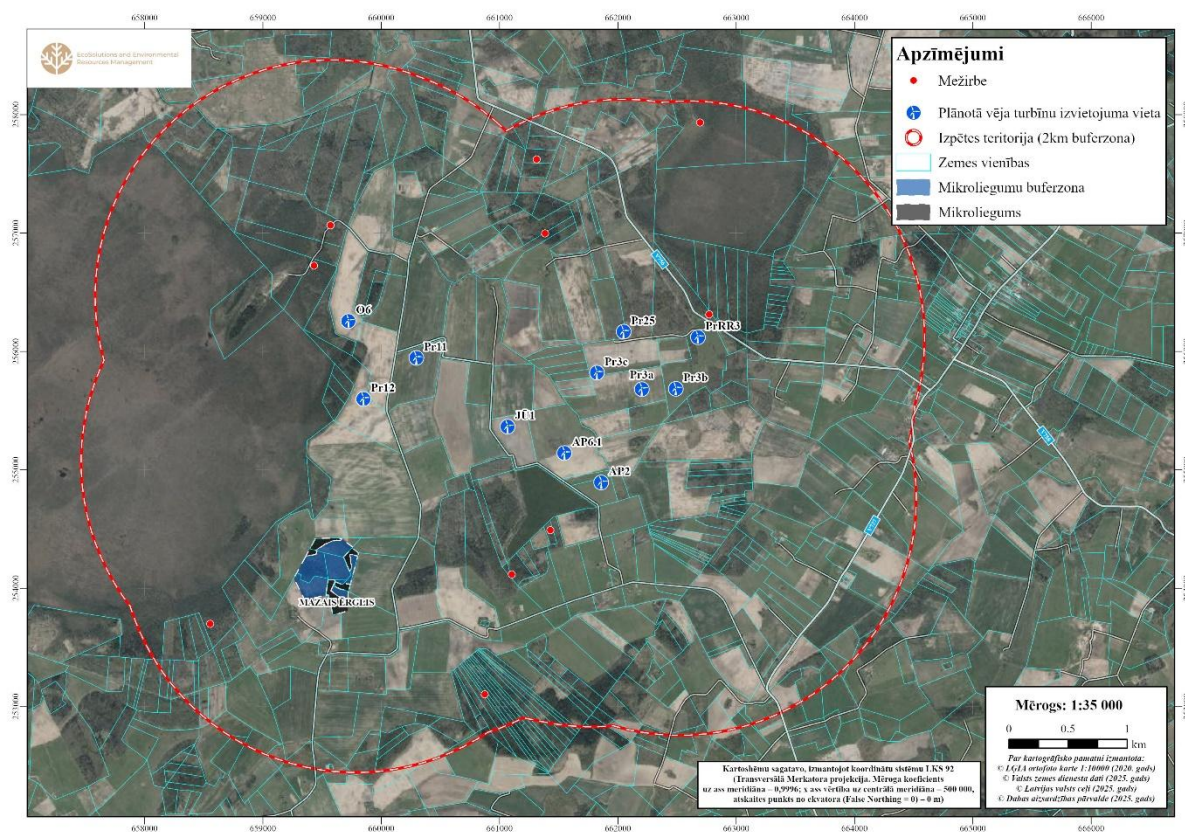
Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*).

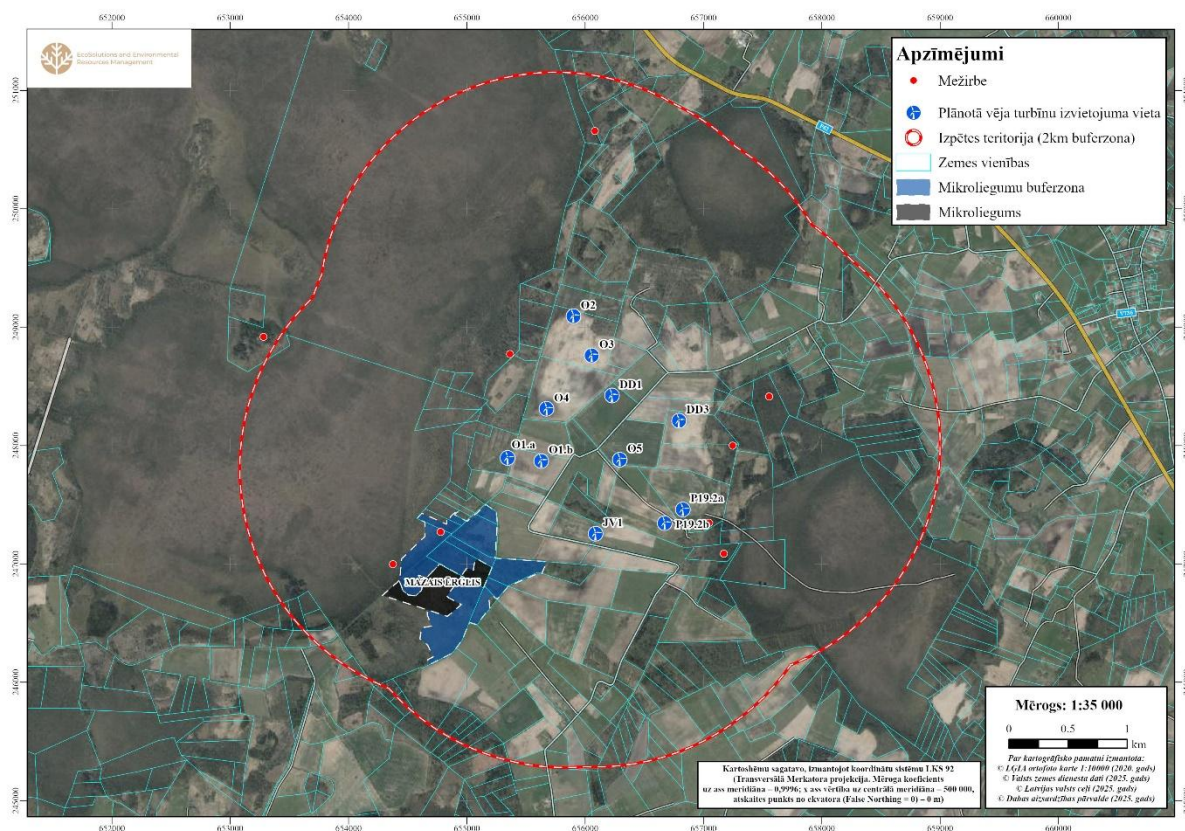
Populācijas lielums Latvijā tiek vērtēts kā aptuveni 7000 ligzdojoši pāri (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Mežirbes Latvijas populācija vērtējama kā stipri apdraudēta un pēdējos desmit gados sarukusi pat par 78% (Strazds, Ķerus 2017). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem mežirbes populācija 2005. – 2024. gadu periodā ir strauji sarūkoša; īstermiņā (2016. – 2024. gadu periods) populācija ir strauji sarūkoša (Auniņš, Mārdega 2024).

Mežirbei īpaši piemērotas antropogēnās darbības maz traucētas mežaudzes ar blīvu pameža stāvu, dabiskiem meža biotopiem raksturīgām struktūrām un izteiktu mikroliefu. Suga ir izteikts nometnieks. Līdz 500 m attālumā no plānotajām VES ir konstatēta 6 mežirbju pāru iespējama ligzdošana.

Plānotā VES izpētes teritorijā (līdz 2 km attālumā no plānotajām VES) ligzdojošā mežirbju populācija vērtēta kā 20 – 40 pāri. Sugas konstatēšanai specifiskas uzskaites veiktas līdz 500 m attālumā no plānotajām VES atrašanās vietām.

9.1.3. attēls. Mežirbes sastopamība VES “Priekule” Z daļā

9.1.4.attēls. Mežirbes sastopamība VES "Prīkuļi" D daļā

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Sugai piemērotu dzīvotņu platība VES parka un ar to saistītās infrastruktūras izbūves laikā būtiski nesamazināsies, jo lielākā daļa VES un ar tām saistītās infrastruktūras objektu izbūve tiek plānota lauksaimniecībā izmantojamās zemēs.

Sadursmju risks ar VES lāpstiņām ir vērtējams kā zems. Mežirbes izvairās veikt pārlidojumus, kas pārsniedz koku augstumu un izvairās no pārlidojumiem, kas šķērso lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Tomēr mežirbes, tāpat kā citi vistveidīgie putni, ir pakļauti relatīvi augstam sadursmes riskam ar dažādām VES struktūrām: mastiem, žogiem, gaisvadu elektrolīnijām. Šis risks ir īpaši augsts sliktas redzamības apstākļos. Mežirbju iespējamā sadursmju riska samazināšana ar VES konstrukcijām tiks samazināta, realizējot VES apakšējās daļas, aptuveni 45 m augstumā (vidējais divu pieaugušu koku augstums) nokrāsošanu kontrastainā krāsojumā, kas ir noteikts kā ietekmi mazinošs pasākums uz rubeņa populāciju (2. tabula).

Tā kā mežirbju dzīves ciklā ir nozīmīga vokālā komunikācija (piemēram, mežirbes rieta balss labos laika apstākļos ir dzirdama līdz aptuveni 200 m attālumā), nevar izslēgt potenciāli negatīvu ietekmi uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, kas varētu rasties paaugstināta un patstāvīga trokšņa līmeņa rezultātā. Ir nepieciešams izvēlēties pēc iespējas klusākus vēja elektrostaciju modeļus vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārnēm (*serrated trailing edges*) lai mazinātu trokšņu piesārņojumu un ietekmi uz mežirbēm un citām putnu sugām, kam trokšņa traucējums var ietekmēt vokālo komunikāciju vai medību sekmes.

Saskaņā ar monitoringa plānu (3. pielikums) ir nepieciešams veikt sugai specifiskas uzskaites izmantojot provocēšanas metodi mežu teritorijās, kas atrodas tiešā plānoto VES apkārtnē.

Laukirbe *Perdix perdix*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti

izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Populācijas lielums Latvijā: 900–1400 pāru (LOB 2025). Laukirbe ir nometnieks, kura visu gadu uzturas atklātā ainavā, lauksaimniecībā izmantojamās zemēs (tajā skaitā intensīvi apsaimniekotās).

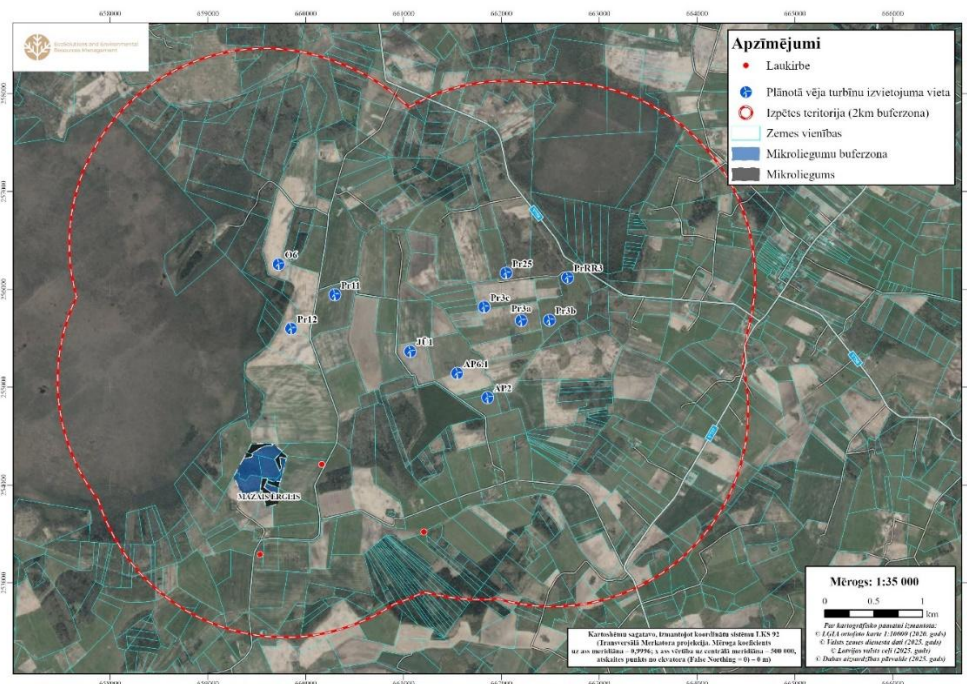
Plānotā VES “Prīkuļi” D daļā suga konstatēta tiešā plānoto VES apkārtnē. Domājams, ka konstatēts viens laukirbju pāris, kas reģistrēts atkārtoti, tajā skaitā novērota ģimenes grupa ar 7 indivīdiem. Kopumā suga reģistrēta 3 novērojumu vietās, kur attālums līdz plānotajai VES ir mazāks nekā 500 m.

Plānotā VES izpētes teritorijā (līdz 2 km attālumā no plānotajām VES) ligzdojošā laukirbju populācija vērtēta aptuveni 5 ligzdojoši pāri.

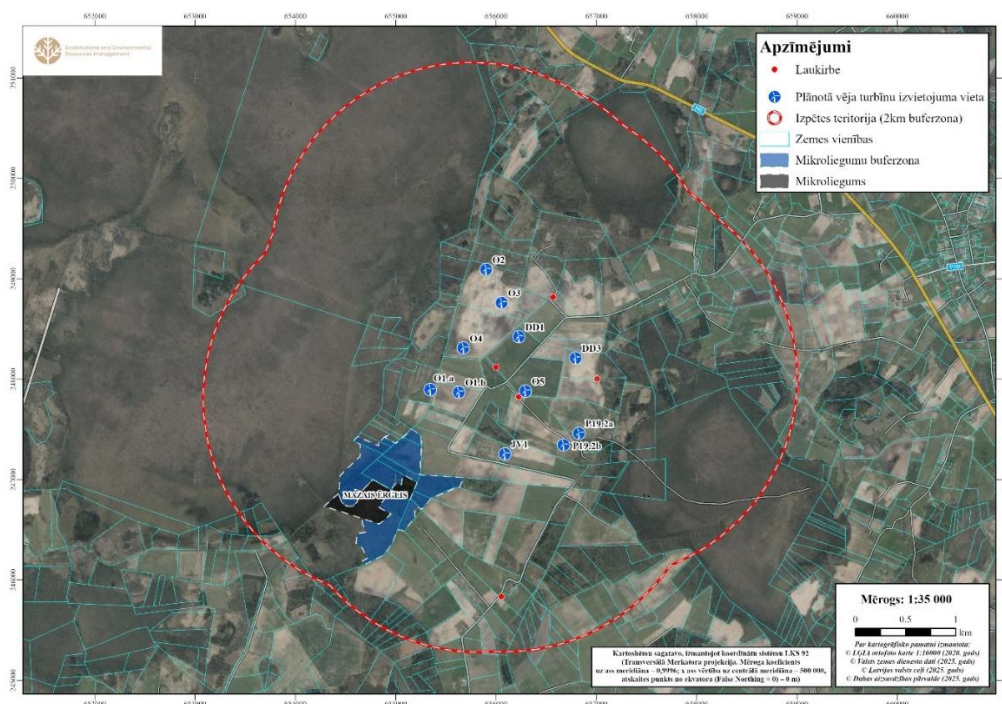
Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Laukirbes, tāpat kā citi vistveidīgie putni, ir pakļauti relatīvi augstam sadursmes riskam ar dažādām VES struktūrām: mastiem, žogiem, gaisvadu elektrolinijām. Šis risks ir īpaši augsts sliktas redzamības apstākļos. Ņemot vērā, ka suga apdzīvo atklātu ainavu ir sagaidāmi sugas lokālie pārlidojumi tiešā VES apkārtnē.

Laukirbju iespējamā sadursmju riska samazināšana ar VES konstrukcijām tiks samazināta, realizējot VES masta apakšējās daļas, aptuveni 45 m augstumā (vidējais divu pieaugušu koku augstums) nokrāsošanu kontrastainā krāsojumā, kas ir noteikts kā ietekmi mazinošs pasākums uz rubeņa populāciju (2. tabula).

9.1.5. attēls. Laukirbes sastopamība VES “Prīkuļi” Z daļā

9.1.6. attēls. Laukirbes sastopamība VES “Prīkuļi” D daļā

Paipala *Coturnix coturnix*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Paipala apdzīvo dažādus zālājus un lauksaimniecībā izmantojamās platības, tajā skaitā intensīvi apsaimniekotas lauksaimniecības zemes. Sugai izteiktas būtiskas skaita atšķirības; ligzdošana pēdējās desmitgadēs Latvijā pierādīta ļoti reti un pārsvarā tiek reģistrēti vokalizējoši tēviņi.

Tiek uzskatīts, ka Latvijā ligzdošanas sezonas laikā uzturas 1000 līdz 4000 vokalizējošu paipalu tēviņu (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

2024. gadā VES izpētes teritorijā reģistrēti 17 vokalizējoši paipalu tēviņi, tajā skaitā 11 vokalizējoši paipalu tēviņi reģistrēti līdz 500 m attālumā no plānotajām VES. Saskaņā ar DDPS “Ozols” pieejamo informāciju 2024. gadā ir konstatēts izteikti liels vokalizējošo paipalu skaits un reģistrēti vairāk nekā 870 sugas novērojumu.

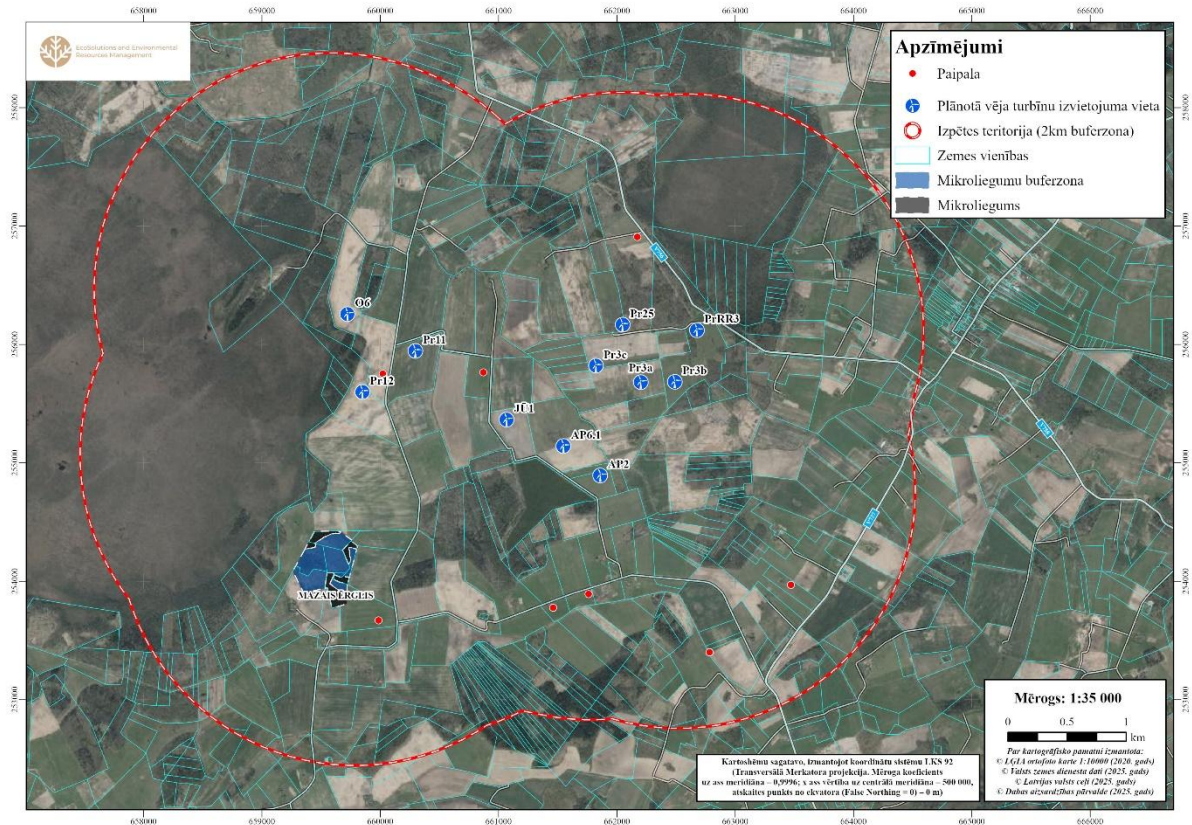
Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Paipalas, tāpat kā citi vistveidīgie putni, ir pakļauti relatīvi augstam sadursmes riskam ar dažādām VES struktūrām: mastiem, žogiem, gaisvadu elektrolīnijām. Šis risks ir īpaši augsts sliktas redzamības apstākļos. Ņemot vērā, ka suga apdzīvo atklātu ainavu ir sagaidāmi sugas lokālie pārlidojumi tiešā VES apkārtnē.

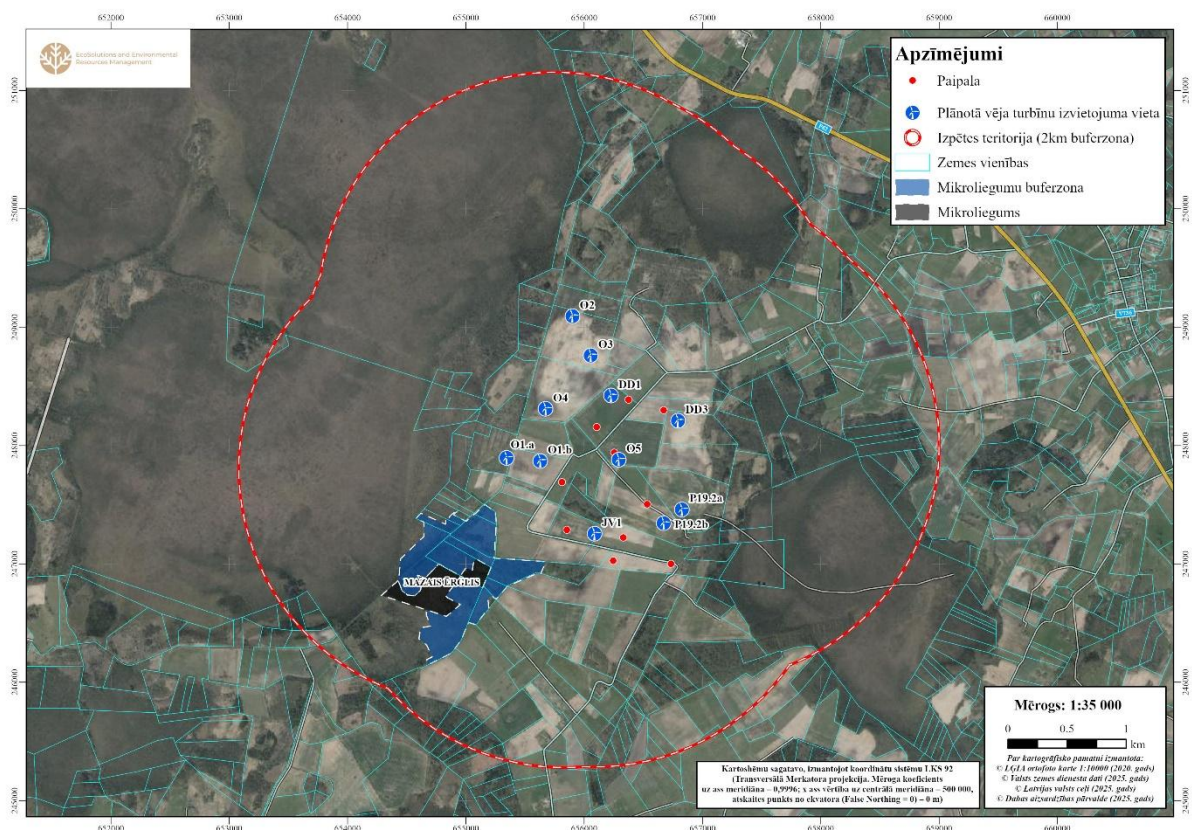
Paipalu iespējamais sadursmju risks ar VES konstrukcijām tiks samazināts, realizējot VES masta apakšējās daļas, aptuveni 45 m augstumā (vidējais divu pieaugušu koku augstums) nokrāsošanu kontrastainā krāsojumā, kas ir noteikts kā ietekmi mazinošs pasākums uz rubeņa populāciju (2. tabula).

VES izbūves laikā tiks samazināta sugas ligzdošanai piemērotu dzīvotņu (lauksaimniecībā izmantojamās, intensīvi apsaimniekotas zemes) platība, tomēr VES ietekme uz sugas Latvijas populāciju ir vērtējama kā nebūtiska.

Sugas populācijas lielums VES tiešā tuvumā (līdz 500 m attālumā) monitorējams veicot naktsputnu uzskaites lauksaimniecības zemēs iepriekš definētos maršrutos (1. pielikums).

9.1.7. attēls. Paipalas sastopamība VES "Priekule" Z daļā

9.1.8. attēls. Paipalas sastopamība VES "Priekule" D daļā

Baltais stārķis *Ciconia ciconia*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Suga ir iekļauta putniem bioloģiski vērtīgu zālāju indikatorsugu sarakstā (Auniņš 2013). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Neskatoties uz lielo Latvijā ligzdojošo populāciju (13164 ligzdojoši pāri), laika periodā no 2012. līdz 2024. gadam konstatēta negatīva populācijas izmaiņu tendence (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Plānotā VES izpētes teritorijā (līdz 2 km attālumā no plānotajām VES) ligzdojošā balto stārķu populācija ir 5 pāri (4 pāri VES “Priekuļi” Z daļā un 1 pāris VES “Priekuļi” D daļā). Līdz 1 km attālumā no plānotajām VES 2024. gadā veiktās ornitofaunas izpētes laikā ir reģistrētas 2 apdzīvotas balto stārķu ligzdas (tikai VES “Priekuļi” Z daļā).

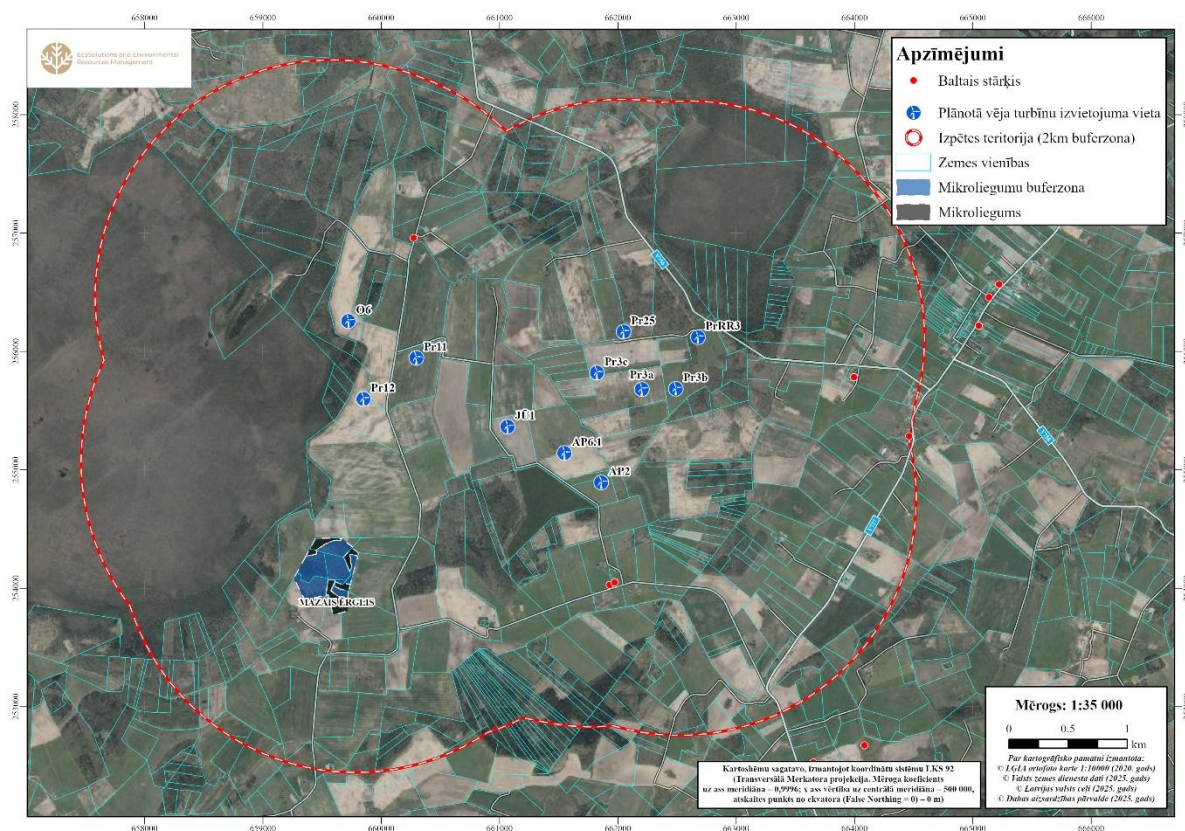
VES izpētes apkārtnē konstatēta arī sugas pulcēšanās pirmsmigrācijas periodā, kad 13.08.2024. Priekuļu apkārtnē vienā barā novēroti 60 īpatņi. Sugas koncentrēšanās ir iespējama arī ligzdošanas periodā, piemēram, baltajiem stārķiem salidojot no plašas apkārtnes zāles pļaušanas vai lauksaimniecībā izmantojamu zemju uzāršanas situācijā.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

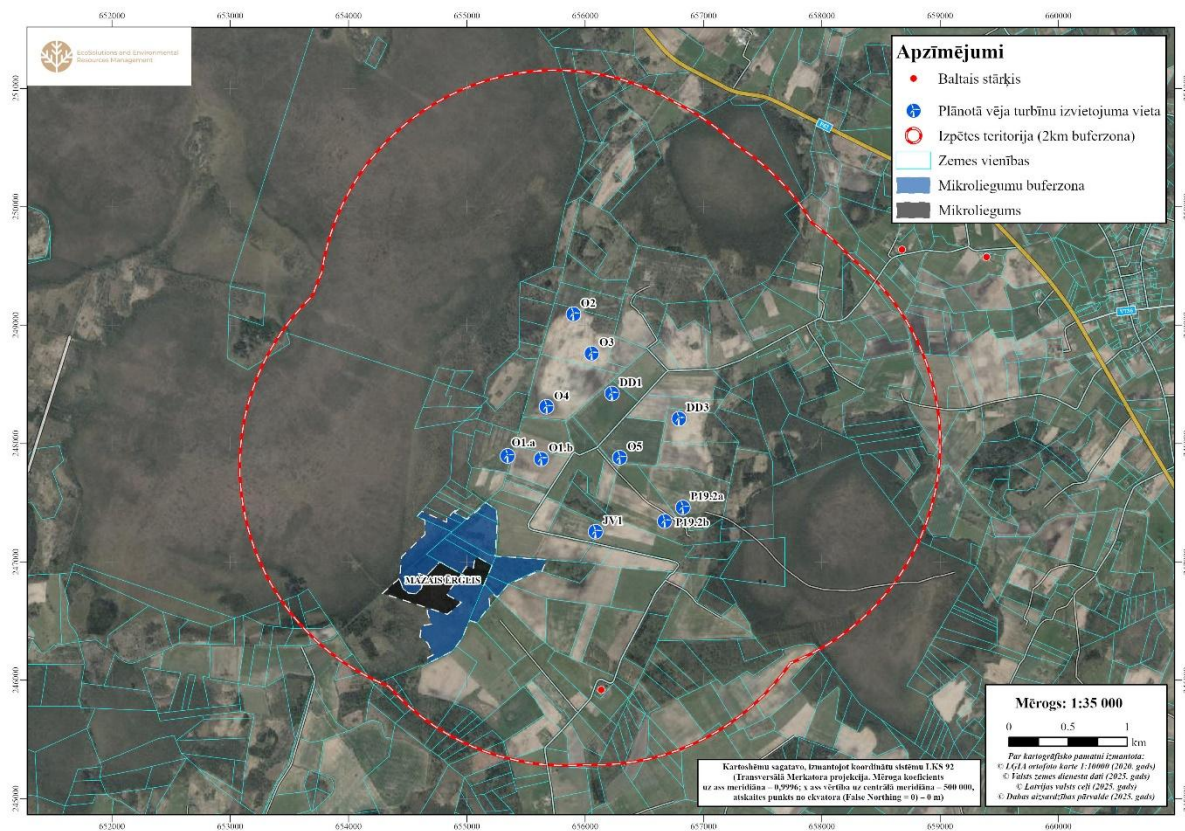
Vairāk nekā 80% balto stārķu barošanās lidojumu ligzdošanas sezonā notiek aptuveni 2 km attālumā no ligzdošanas vietas; 22% barošanās lidojumu ir reģistrēti 50 līdz 150 m augstumā, tādējādi sugas sadursmju risks ir uzskatāms par relatīvi augstu (Traxler 2013).

Pētījumā, kur analizēti ar satelītraidītājiem aprīkoto migrējošo balto stārķu lidojumi, tie virs VES parkiem konstatēti būtiski mazākā skaitā nekā citās teritorijās, kā arī lidojuma augstums ir vērtēts kā augstāks nekā tipiski (Zehtindjiev et al. 2021), kas liek domāt, ka sugai ir tipiska izvairīšanās uzvedība no VES.

Vēja parku nepieciešams aprīkot ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES pilnīgu apstāšanos vai būtiski samazina to rotācijas ātrumu novēršot baltā stārķa sadursmju iespējamību. Uztādot VES viedās kameru sistēmas, nav sagaidāma būtiski negatīva ietekme uz apkārtējā teritorijā ligzdojošajiem vai migrējošajiem baltajiem stārķiem.

9.1.9.attēls. Baltā stārķa ligzdu novietojums VES "Priekuļi" Z daļā

9.1.10. attēls. Baltā stārķa ligzdu novietojums VES "Priekuļi" D daļā

Apodziņš *Glaucidium passerinum*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14.novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību

1.pielikumā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” apodziņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.

Sugas populācijai konstatēta negatīva ilgtermiņa tendence (2004. – 2024. gadu periods) Latvijā (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025) un, atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Avotiņš 2019, Ķerus u.c. 2021, LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” dati) novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Apodziņš uzskatāms par lietussarga sugu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā mežos. Apdzīvo galvenokārt vidēja vecuma un vecus lapu koku vai jauktu koku mežus ar atsevišķiem, veciem, dobumainiem kokiem (Avotiņš 2019).

Saskaņā ar DDPS “Ozols” pieejamo informāciju, izpētes teritorijā nav definētas apodziņa aizsardzībai prioritāri nozīmīgas teritorijas - tādas mežaudzes, kas atbilst sugas ligzdošanas prasībām un teorētiski ir iespējama šīs sugas sastopamība; teritorijas kuras būtu aizsargājamās prioritāri attiecībā pret citām šīs sugas apdzīvotām teritorijām.

Saskaņā ar DDPS “Ozols” pieejamo informāciju, izpētes teritorijā ir definētas apodziņa inventarizējamās teritorijas, kurās atbilstoši metodikai (Avotiņš 2019) šī atzinuma sagatavošanas vajadzībām veiktas sugai specifiskas uzskaites, izmantojot provocēšanas metodi.

Vokalizējošs apodziņa tēviņš ligzdošanai piemērotā biotopā 26.04.2024. konstatēts nekustamajā īpašumā ar zemes vienības kadastra Nr. 76680080004 esošā mežaudzē, 1. kvartāla 7. nogabalā, aptuveni 1,1 km attālumā no tuvākās plānotās VES.

Vokalizējošs apodziņa tēviņš ligzdošanai piemērotā biotopā 21.03.2024. konstatēts A/S “Latvijas valsts meži” valdījumā esošā mežaudzē, 119. kvartāla 10. nogabalā, aptuveni 1,8 km attālumā no tuvākās plānotās VES.

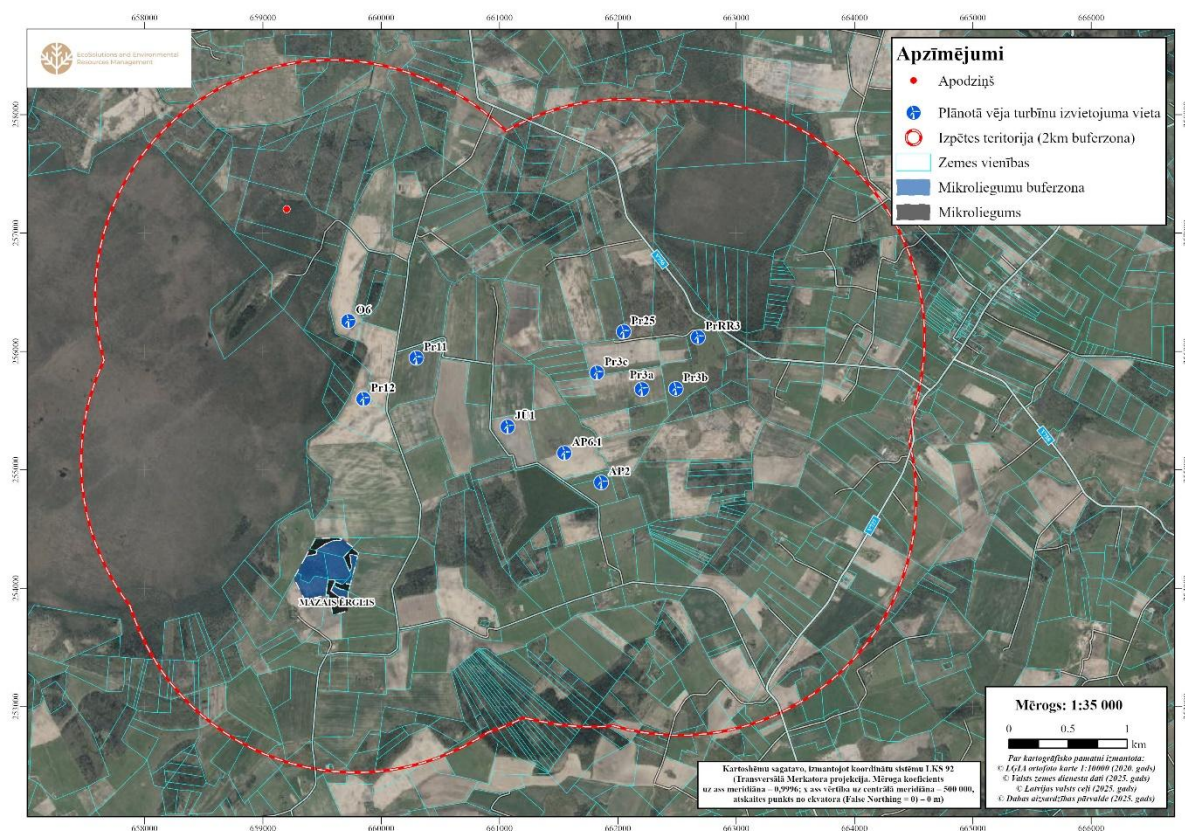
Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Vēja parka “Prikuļi” teritorijā VES un ar to saistītā infrastruktūra tiek plānota lauksaimniecības zemēs, kā rezultātā netiks samazināta apodziņam piemērotu dzīvotņu platība. Paredzētās darbības rezultātā netiks iznīcinātas mežaudzes, kas ir definētas kā sugas ligzdošanai prioritāri nozīmīgas teritorijas (Avotiņš 2019).

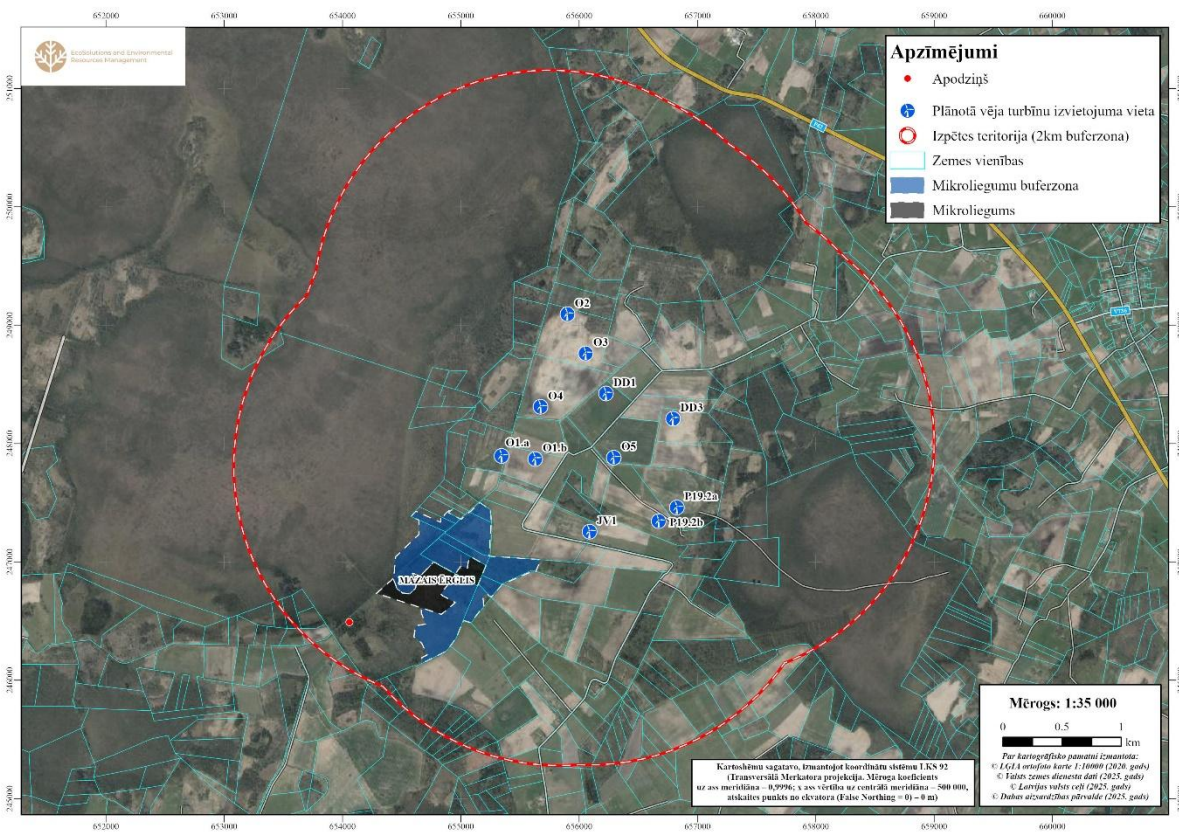
Sugas ligzdošanas un barošanās vajadzībām piemērotas dzīvotnes tiešā VES apkārtnē ir uzskatāmās par suboptimāli piemērotām un sugas ligzdošana ir maz iespējama. Sugas sadursmju risks ir uzskatāms par zemu.

Tā kā apodziņa dzīves ciklā ir nozīmīga vokālā komunikācija un medības notiek galvenokārt ar dzirdes palīdzību, nevar izslēgt potenciāli negatīvu ietekmi uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, kas varētu rasties paaugstināta un patstāvīga trokšņa līmeņa rezultātā. Ir nepieciešams izvēlēties pēc iespējas klusāku vēja elektrostaciju modeļus vai VES apriņķot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges), lai mazinātu trokšņu piesārņojumu un ietekmi uz apodziņiem un citām putnu sugām, kam trokšņa traucējums var ietekmēt vokālo komunikāciju vai medību sekmes.

Saskaņā ar šī eksperta atzinuma sagatavošanas laikā izstrādāto monitoringa metodiku (1. pielikums) ir nepieciešams veikt sugai specifiskas uzskaites izmantojot provocēšanas metodi mežu teritorijās, kas atrodas tiešā plānoto VES apkārtnē.

9.1.11. attēls. Apodziņa sastopamība VES "Prīkuļi" Z daļā

9.1.12. attēls. Apodziņa sastopamība VES "Prīkuļi" D daļā

Baltmugurdzenis *Dendrocopos leucotos*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1.

pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” baltmugurdzeņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā. Atbilstoši *IUCN* kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Kerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Suga apdzīvo tādus mežu biotopus, kuros ir sastopams liels atmirstošās koksnes daudzums. Baltmugurdzenis ir uzskatāms par lietussarga sugu, jo, nodrošinot to aizsardzību, tiek pasargātas arī citas, sevišķi no atmirstošās lapu koku koksnes atkarīgās bezmugurkaulnieku sugas.

Sugas populācija ilgtermiņa periodā (2005. – 2024. gadu periods) Latvijā tiek vērtēta kā stabila (Latvijas ornitoloģijas biedrība 2025). Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 4000 līdz 7000 ligzdojoši pāri.

Līdz 500 m attālumā no plānotajām VES neatrodas baltmugurdzeņa aizsardzībai prioritāri nozīmīgas teritorijas, bet tādas ir definētas 2 km attālumā no plānotajām VES (Bergmanis u.c. 2021).

Līdz 500 m attālumā no plānotajām VES ir konstatētas 3 baltmugurdzeņu ligzdošanas teritorijas, tajā skaitā konstatēta pierādīta sugas ligzdošana (novēroti nesen ligzdu atstājuši mazuļi) aptuveni 300 m attālumā no plānotās VES Nr. PrRR3.

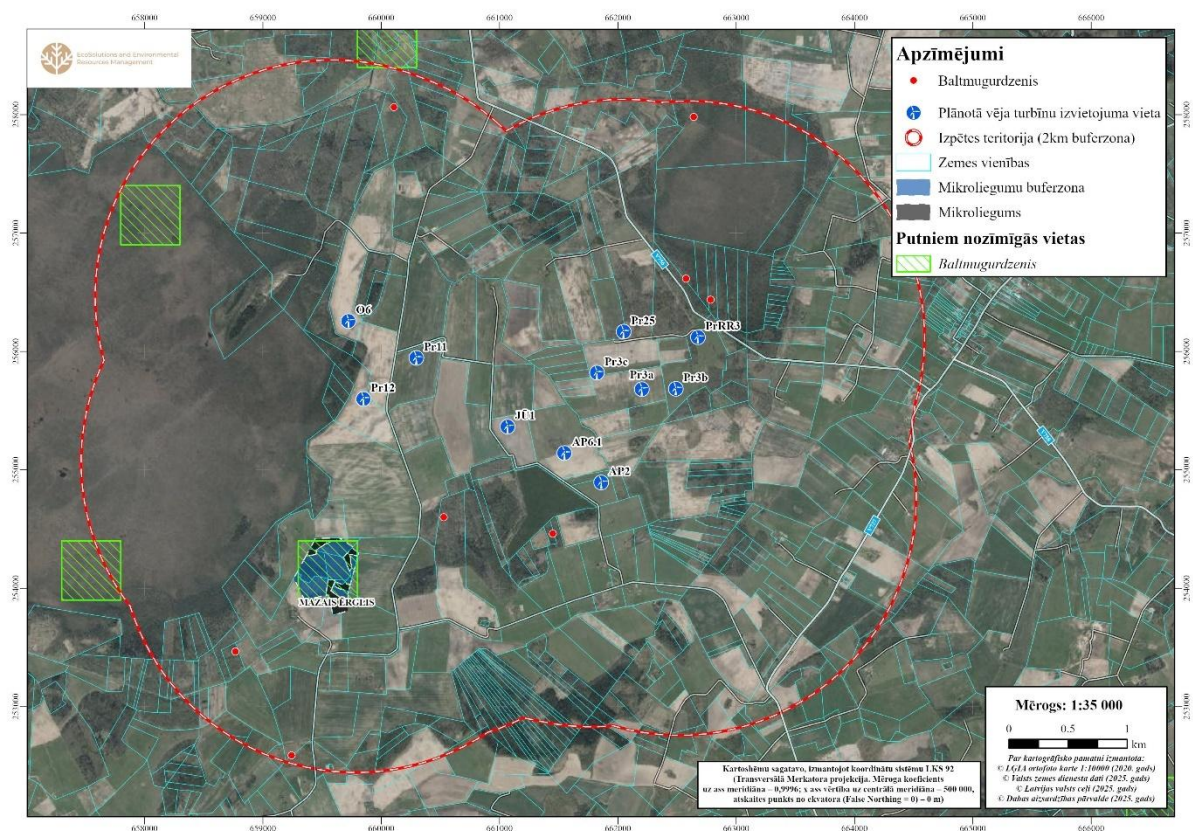
Plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošā baltmugurdzeņu populācija vērtēta kā 5 – 7 ligzdojoši pāri. VES izpētes teritorijā esošie biotopi kopumā uzskatāmi par sugai suboptimāli piemērotiem.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

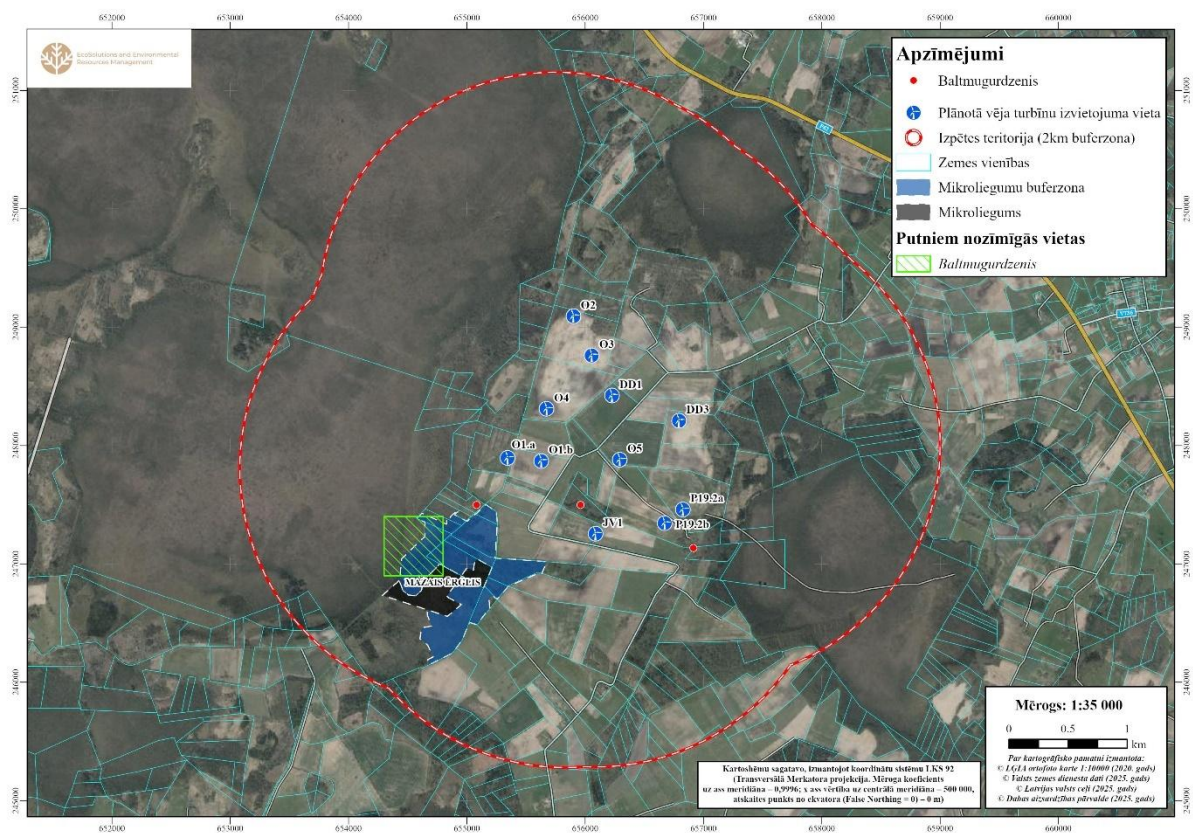
Sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema (*Dürr* 2023). Plānotās VES izbūves gaitā netiks būtiski samazināta baltmugurdzenim piemērotu dzīvotņu platība, jo VES plānots izvietot lauksaimniecībā izmantojamās zemēs.

Tā kā baltmugurdzeņa dzīves ciklā ir nozīmīga vokālā komunikācija (piemēram, sugai raksturīgā “bungošana”), nevar izslēgt potenciāli negatīvu ietekmi uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, kas varētu rasties paaugstināta un patstāvīga trokšņa līmeņa rezultātā. Ir nepieciešams izvēlēties pēc iespējas klusākus vēja elektrostaciju modeļus vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges), lai mazinātu trokšņu piesārņojumu un ietekmi uz baltmugurdzeņiem un citām putnu sugām, kam trokšņa traucējums var ietekmēt vokālo komunikāciju vai medību sekmes.

Saskaņā ar šī eksperta atzinuma sagatavošanas laikā izstrādāto monitoringa metodiku (1. pielikums), ir nepieciešams veikt sugai specifiskas uzskaites izmantojot provocēšanas metodi mežu teritorijās, kas atrodas tiešā plānoto VES apkārtnē.

9.1.13. attēls. Balmugurdzeņa sastopamība un sugas aizsardzībai prioritāri nozīmīgās teritorijas VES “Prīkuļi” Z daļā

9.1.14. attēls. Balmugurdzeņa sastopamība un sugas aizsardzībai prioritāri nozīmīgās teritorijas VES “Prīkuļi” D daļā

Vidējais dzenis *Leiopicus medius*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti

izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” vidējā dzeņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.

Vidējais dzenis ir ekoloģiski saistīts ar platlapju kokiem un apšu audzēm. Atšķirībā no citām dzeņu sugām, vidējais dzenis nav izteikti saistīts ar lielu mirušās koksnes daudzumu to apdzīvotajos biotopos. Ligzdu dobumu kalšanai bieži tiek izmantoti arī relatīvi nelieli, nokaltuši zari. Literatūrā aprakstīta liela diametra, saules apspīdētu un savstarpēji neraslēgušos platlapju koku (ozolu) vainagu nozīmība (Bergmanis u.c. 2021).

Latvijā suga atrodas tuvu izplatības areāla ziemeļu robežai, un vidējais dzenis ir uzskatāms par jaunienācēju Latvijas faunā. Suga pirmo reizi Latvijā konstatēta 1923. gada marta sākumā Pilsblīdenē, otrais pierādītais novērojums bija tikai 1979/80. gadu ziemā. Šobrīd vidējais dzenis piemērotos biotopos Latvijā uzskatāms par samērā parastu sugu un regulāri ligzdo vecu koku grupās ap viensētām, parkos, kapsētās, alejās un citās urbanizētās vietās. Sugai gan Latvijā, gan visā Eiropas izplatības areālā konstatēts skaita pieaugums ilgtermiņā (kopš 1980. gada, Ķerus u.c. 2021).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Saskaņā ar DDPS “Ozols” pieejamo informāciju līdz 500 m attālumā no plānotajām VES atrodas vidējā dzeņa aizsardzībai prioritāri nozīmīgas teritorijas (Bergmanis u.c. 2021).

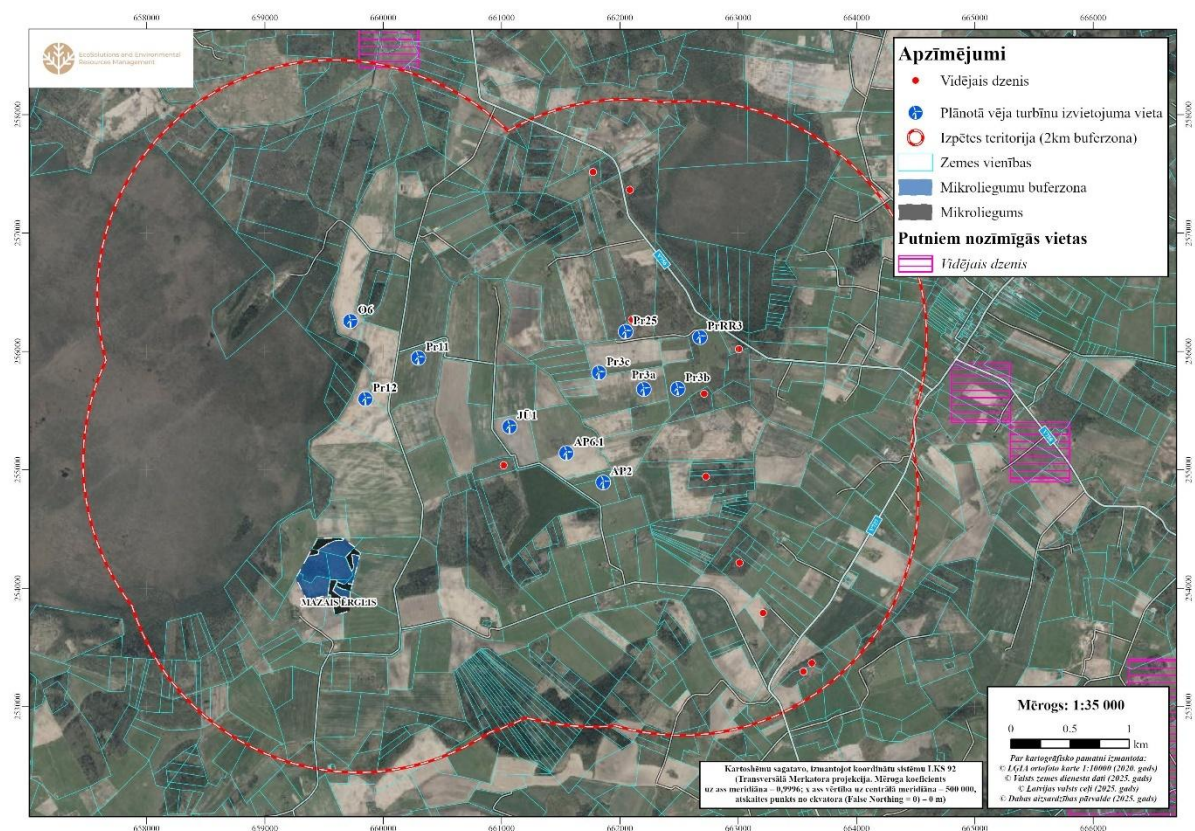
Līdz 500 m attālumā no plānotajām VES ir konstatētas līdz 4 vidējā dzeņa ligzdošanas teritorijām. Plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošā vidējo dzeņu populācija vērtēta kā aptuveni 10 ligzdojoši pāri.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

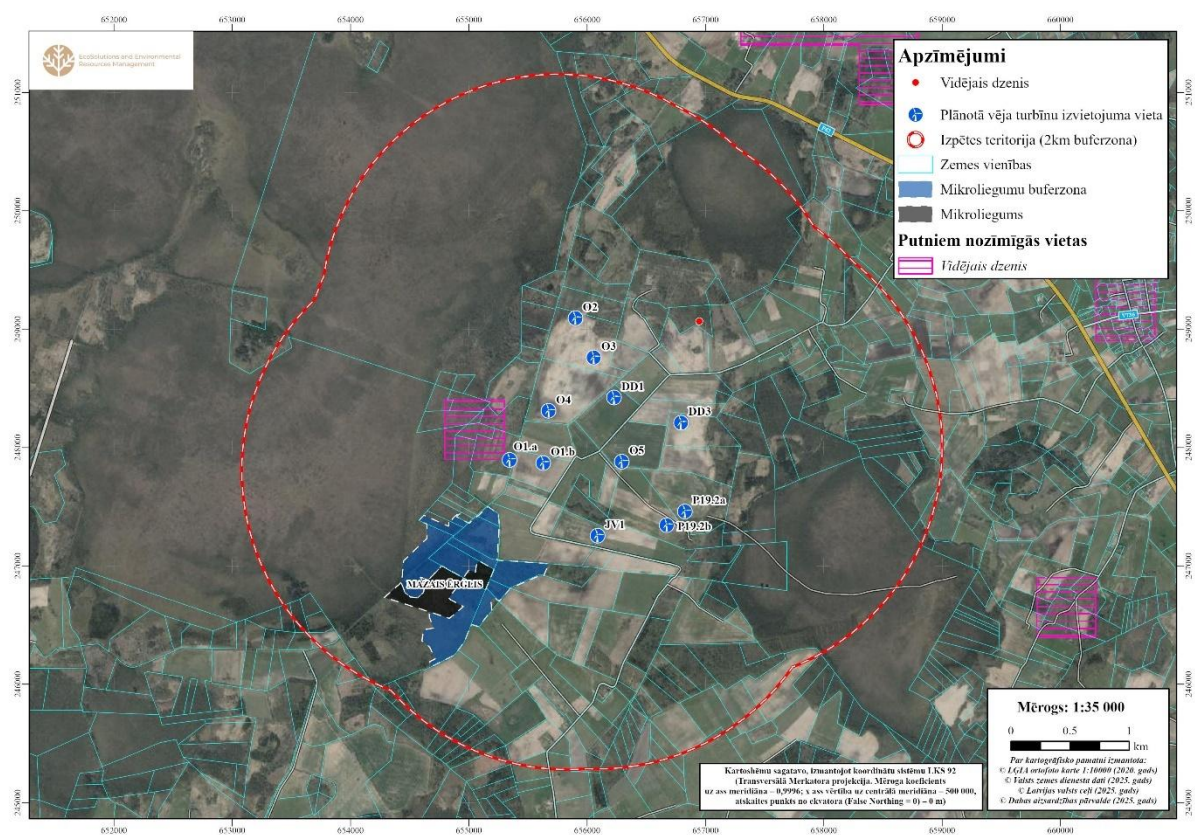
Sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema (Dürr 2023). Plānotās VES izbūves gaitā netiks būtiski samazināta vidējam dzenim piemērotu dzīvotņu platība, jo VES plānots izvietot lauksaimniecībā izmantojamās zemēs. Paredzētās darbības rezultātā netiks iznīcinātas mežaudzes, kas ir definētas kā sugas ligzdošanai prioritāri nozīmīgas teritorijas (Bergmanis u.c. 2021).

Tā kā vidējā dzeņa dzīves ciklā ir nozīmīga vokālā komunikācija, nevar izslēgt potenciāli negatīvu ietekmi uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, kas varētu rasties paaugstināta un patstāvīga trokšņa līmeņa rezultātā. Ir nepieciešams izvēlēties pēc iespējas klusākus vēja elektrostaciju modeļus vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges), lai mazinātu trokšņu piesārņojumu un ietekmi uz vidējo dzeni un citām putnu sugām, kam trokšņa traucējums var ietekmēt vokālo komunikāciju vai medību sekmes.

Saskaņā ar šī eksperta atzinuma sagatavošanas laikā izstrādāto monitoringa metodiku (1. pielikums), ir nepieciešams veikt sugai specifiskas uzskaites izmantojot provocēšanas metodi mežu teritorijās, kas atrodas tiešā plānoto VES apkārtnē.

9.1.15. attēls. Vidējā dzeņa sastopamība un sugas aizsardzībai prioritāri nozīmīgās teritorijas VES “Prikuli” Z daļā

9.1.16. attēls. Vidējā dzeņa sastopamība un sugas aizsardzībai prioritāri nozīmīgās teritorijas VES “Prikuli” D daļā

Melnā dzilna *Dryocopus martius*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti

izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā. Melnā dzilna ir samērā plastiska attiecībā uz apdzīvoto vidi – tai ir plašas ligzdošanas teritorijas (200 – 300 ha), kurās ir nepieciešams liels daudzums lielu dimensiju vecu koku, tomēr nav obligāti nepieciešamas vienlaidus vecas vai tikai no lieliem kokiem sastāvošas mežaudzes (Gorman 2011). Ligzdošanai izmanto arī izeirtumos atstātos kokus, tomēr izeirtumu un jaunaudžu platības ainavā samazina dzīvotnes piemērotību (Bergmanis u.c. 2021).

Sugas populācijai konstatēta stabila īstermiņa tendence (2012. – 2024. gadu periods) un stabila ilgtermiņa tendence (2005. – 2024. gadu periods) Latvijā (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem melno dzilnu populācija 2005. – 2024. gadu periodā tiek vērtēta kā stabila (Auniņš, Mārdega 2024).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Līdz 500 m attālumā no plānotajām VES ir konstatētas līdz 3 melnās dzilnas ligzdošanas teritorijām. Apdzīvota melnās dzilnas ligzda ir konstatēta zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 76740010006, 1. kvartāla 1. nogabalā, aptuveni 700 m attālumā no plānotās VES PrRR3.

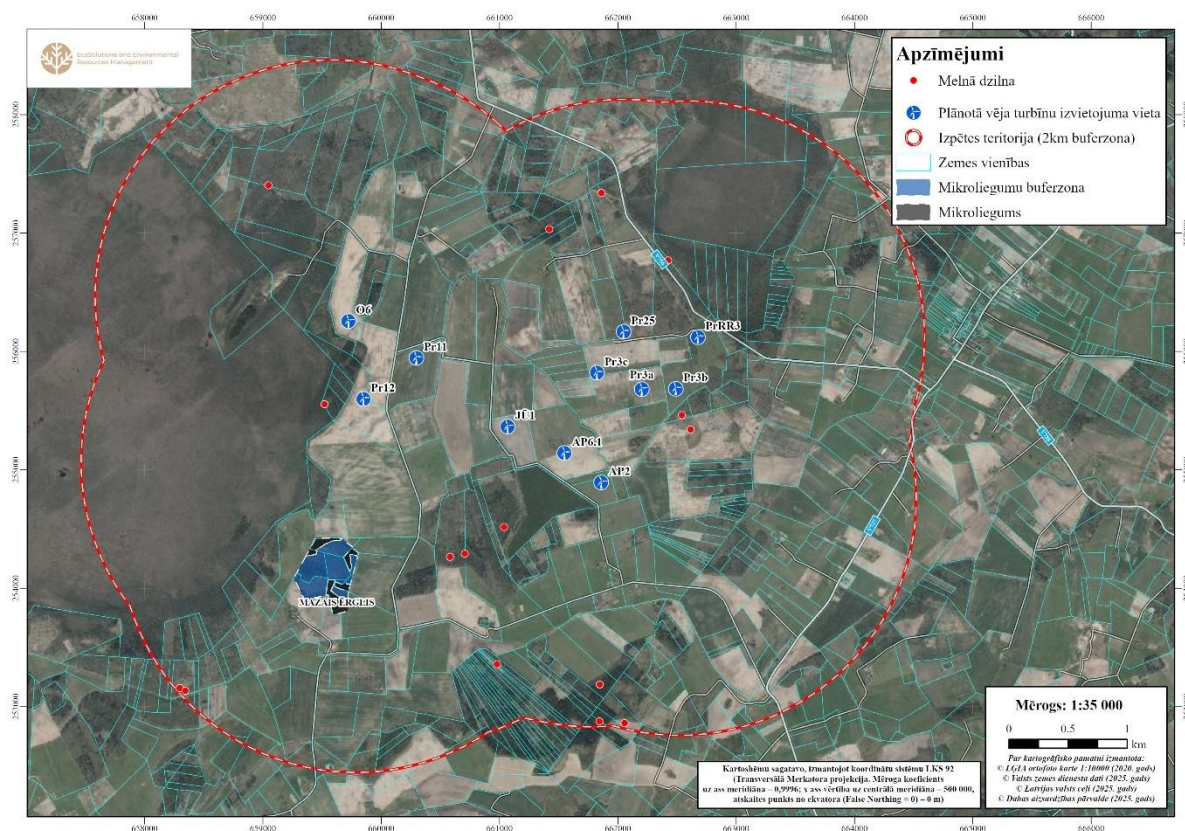
Plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošā melno dzilnu populācija vērtēta kā 12 – 15 ligzdojoši pāri.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

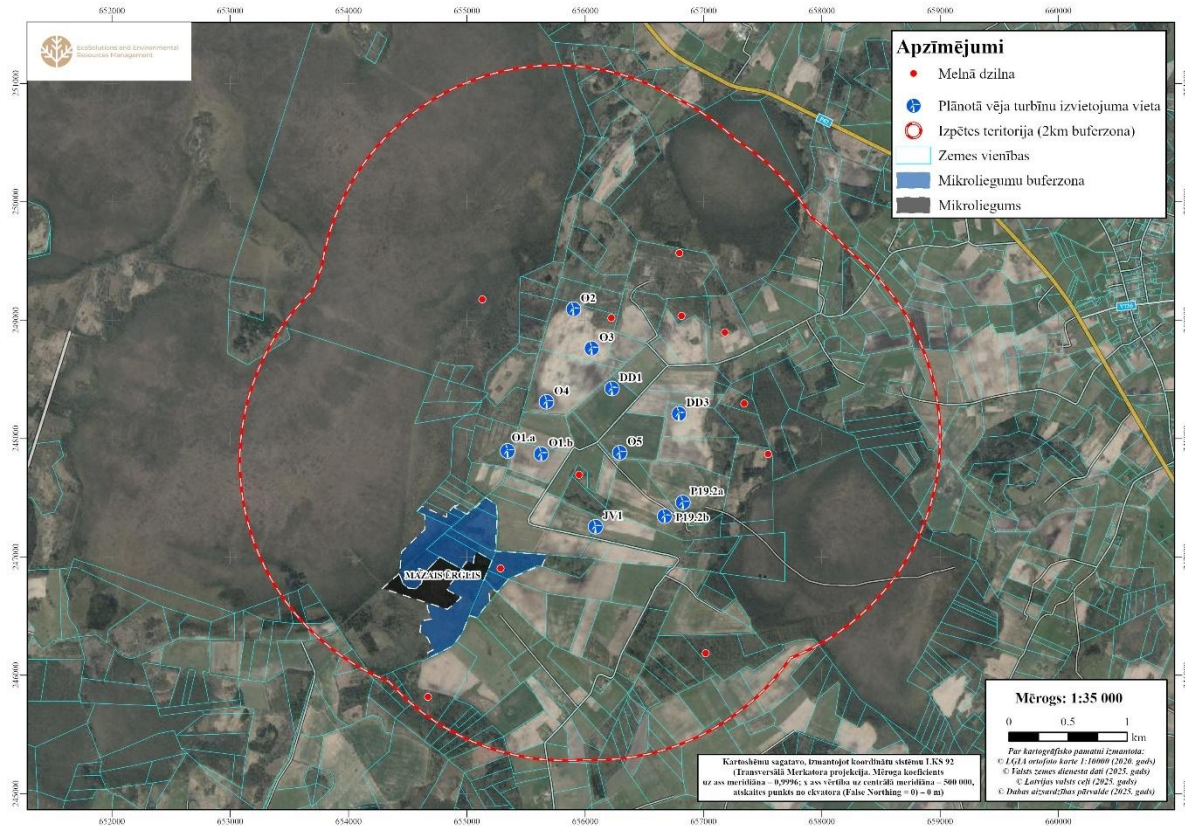
Sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema (Dürr 2023). Plānotās VES izbūves gaitā netiks būtiski samazināta melnajai dzilnai piemērotu dzīvotņu platība, jo VES plānots izvietot lauksaimniecībā izmantojamās zemēs.

Tā kā melnās dzilnas dzīves ciklā ir nozīmīga vokālā komunikācija, nevar izslēgt potenciāli negatīvu ietekmi uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, kas varētu rasties paaugstināta un patstāvīga trokšņa līmeņa rezultātā. Ir nepieciešams izvēlēties pēc iespējas klusākus vēja elektrostaciju modeļus vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges), lai mazinātu trokšņu piesārņojumu un ietekmi uz melno dzilnu un citām putnu sugām, kam trokšņa traucējums var ietekmēt vokālo komunikāciju vai medību sekmes.

Saskaņā ar šī eksperta atzinuma sagatavošanas laikā izstrādāto monitoringa metodiku (1. pielikums), ir nepieciešams veikt sugai specifiskas uzskaites izmantojot provocēšanas metodi mežu teritorijās, kas atrodas tiešā plānoto VES apkārtnē.

9.1.17. attēls. Melnās dzilnas sastopamība VES "Priekuli" Z daļā

9.1.18. attēls. Melnās dzilnas sastopamība VES "Priekuli" D daļā

Pelēkā dzilna *Picus canus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1.

pielikumā.

Suga ir samēra plastiska attiecībā uz apdzīvoto vidi – tai ir plašas ligzdošanas teritorijas (ap 100 – 200 ha), kurās var būt dažāda mežainība, tomēr ir nepieciešami gan lielu dimensiju koki un vecākas mežaudzes, gan skudrām bagātas vietas (Bergmanis u.c. 2021).

Sugas populācijai Latvijā konstatētas neskaidras pārmaiņu tendences gan īstermiņa periodā (2012. – 2024. gadu periods), gan ilgtermiņa periodā (2005. – 2024. gadu periods). Latvijā (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

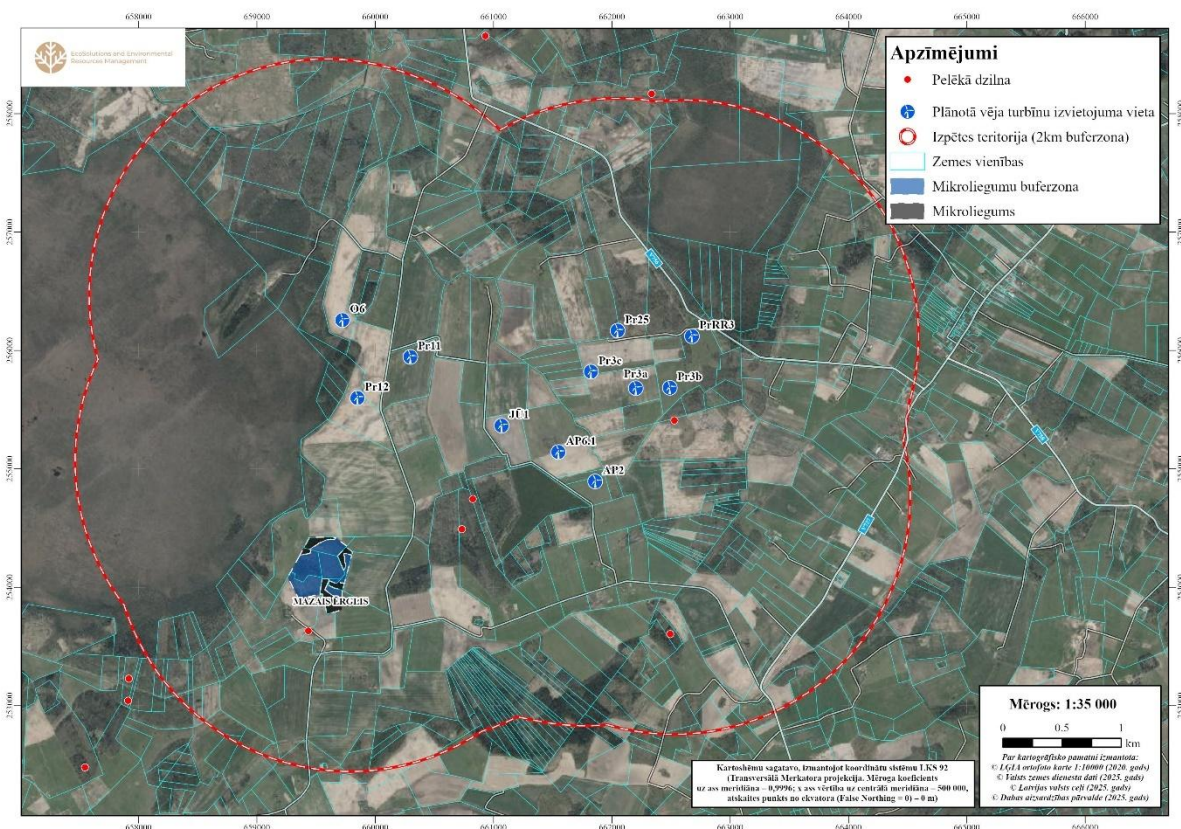
Līdz 500 m attālumā no plānotajām VES ir konstatētas līdz 3 pelēkās dzilnas ligzdošanas teritorijām. Plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošā pelēko dzilnu populācija vērtēta kā 5 – 7 pāri.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

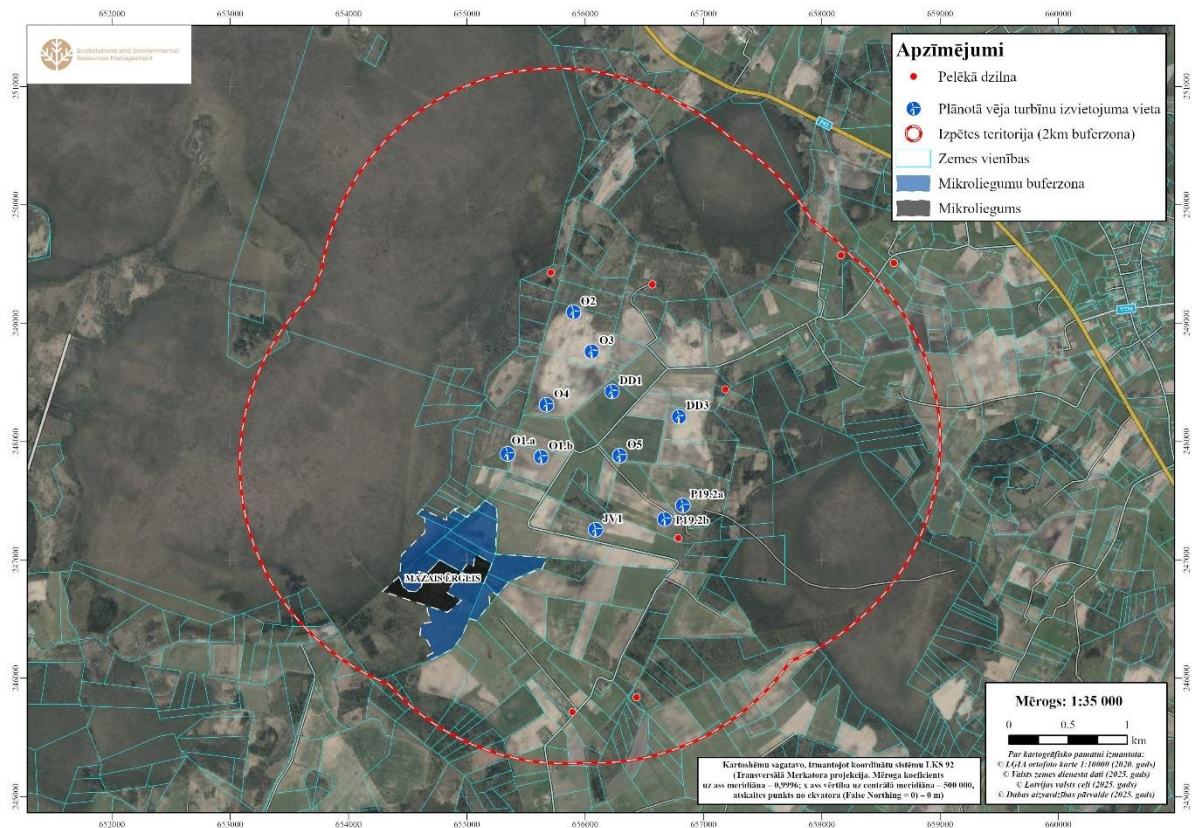
Sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema (Dürr 2023). Plānotās VES izbūves gaitā netiks būtiski samazināta pelēkajai dzilnai piemērotu dzīvotņu platība, jo VES plānots izvietot lauksaimniecībā izmantojamās zemēs.

Tā kā pelēkās dzilnas dzīves ciklā ir nozīmīga vokālā komunikācija, nevar izslēgt potenciāli negatīvu ietekmi uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, kas varētu rasties paaugstināta un patstāvīga trokšņa līmeņa rezultātā. Ir nepieciešams izvēlēties pēc iespējas klusākus vēja elektrostaciju modeļus vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges), lai mazinātu trokšņu piesārņojumu un ietekmi uz pelēko dzilnu un citām putnu sugām, kam trokšņa traucējums var ietekmēt vokālo komunikāciju vai medību sekmes.

Saskaņā ar šī eksperta atzinuma sagatavošanas laikā izstrādāto monitoringa metodiku (1. pielikums), ir nepieciešams veikt sugai specifiskas uzskaites izmantojot provocēšanas metodi mežu teritorijās, kas atrodas tiešā plānoto VES apkārtnē.

9.1.19. attēls. Pelēkās dzilnas sastopamība VES “Priekuļi” Z daļā

9.1.20. attēls. Pelēkās dzilnas sastopamība VES “Priekuļi” D daļā

Tītiņš *Jynx torquilla*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*).

Tītiņš ir Latvijā samērā bieži sastopama suga; valstī ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 4000 – 10000 pāri (Ķerus u.c. 2021). Apdzīvo mozaīkveida ainavu, augļu dārzus, mežmalas.

Līdz 500 m attālumā no plānotajām VES ir konstatēti 2 vokalizējoši tītiņu tēviņi ligzdošanai piemērotā biotopā. Plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošā tītiņu populācija vērtēta kā 6 – 10 pāri.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema (Dürr 2023). Plānotās VES izbūves gaitā netiks būtiski samazināta tītiņam piemērotu dzīvotņu platība, jo VES plānots izvietot lauksaimniecībā izmantojamās zemēs.

Tā kā tītiņa dzīves ciklā ir nozīmīga vokālā komunikācija, nevar izslēgt potenciāli negatīvu ietekmi uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, kas varētu rasties paaugstināta un patstāvīga trokšņa līmeņa rezultātā. Ir nepieciešams izvēlēties pēc iespējas klusākus vēja elektrostaciju modeļus vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges), lai mazinātu trokšņu piesārņojumu un ietekmi uz tītiņu un citām putnu sugām, kam trokšņa traucējums var ietekmēt vokālo komunikāciju vai medību sekmes.

Dzērve *Grus grus*

Dzērve ir Latvijā īpaši aizsargājama (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) suga, kā arī iekļauta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem dzērviu populācija 2005. – 2024. gadu periodā un 2011. – 2024. raksturota kā stabila (Auniņš, Mārdega 2024).

Starp 1980. – 1984. un 2000. – 2004. gadu sugas izplatība Latvijā ir būtiski palielinājusies. Izplatības un skaita pieaugums atbilst populācijas pieaugumam visā Eiropā, un to varētu skaidrot ar labākiem barošanās apstākļiem ziemošanas vietās (Ķerus u.c. 2021).

Populācijas lielums Latvijā ir 15000 līdz 25000 ligzdojoši pāri (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

VES izpētes teritorijā ligzdojošo dzērviu populācijas lielums tiek vērtēts kā 10 līdz 12 ligzdojoši pāri. Kopumā 2024. gadā veiktās ornitofaunas izpētes laikā suga 10 novērojumu laikā ir reģistrēta attālumā, kas ir mazāks nekā 500 m no tuvākās plānotās VES. Pierādīta sugas ligzdošana konstatēta tiešā plānoto VES tuvumā, kad 16.07.2024. novēroti ligzdu nesēni atstājuši mazuļi aptuveni 70 m attālumā no plānotās VES Nr. Pr3b.

Paredzētās darbības vietas teritorijā un tās apkārtnē nav konstatētas ievērojamas migrējošo dzērviu koncentrācijas. Nozīmīgas migrējošo dzērviu koncentrācijas vietas izpētes teritorijā nav konstatētas ne pavasara, ne rudens migrācijas periodā.

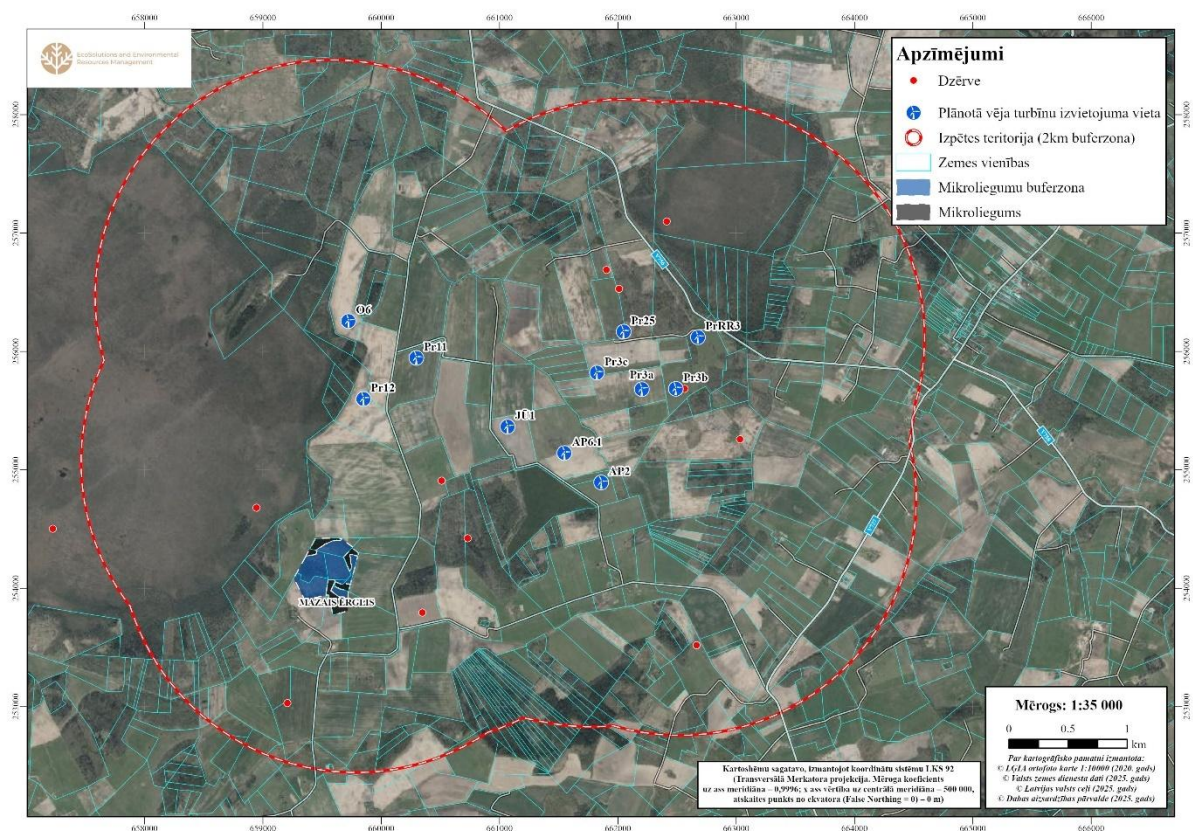
VES izpētes teritorijā 32 īpatņi vienkopus novēroti 16.07.2024., rudens migrācijas uzsākšanas periodā, tiešā plānoto VES apkārtnē. Plānotā VES teritorijā ir piemērotas vietas, kas varētu būt nozīmīgas barošanās vietas (plaši, intensīvi apsaimniekoti lauksaimniecībā izmantojamu zemju masīvi) lielam caurceļojošo dzērviu skaitam. Ņemot vērā pieaugošo sugas populāciju Eiropas ligzdošanas areāla daļā, turpinot pieaugt ligzdojošo pāru skaitam nevar izslēgt sugas masveida pulcēšanos plānotā VES apkārtnē nākotnē.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

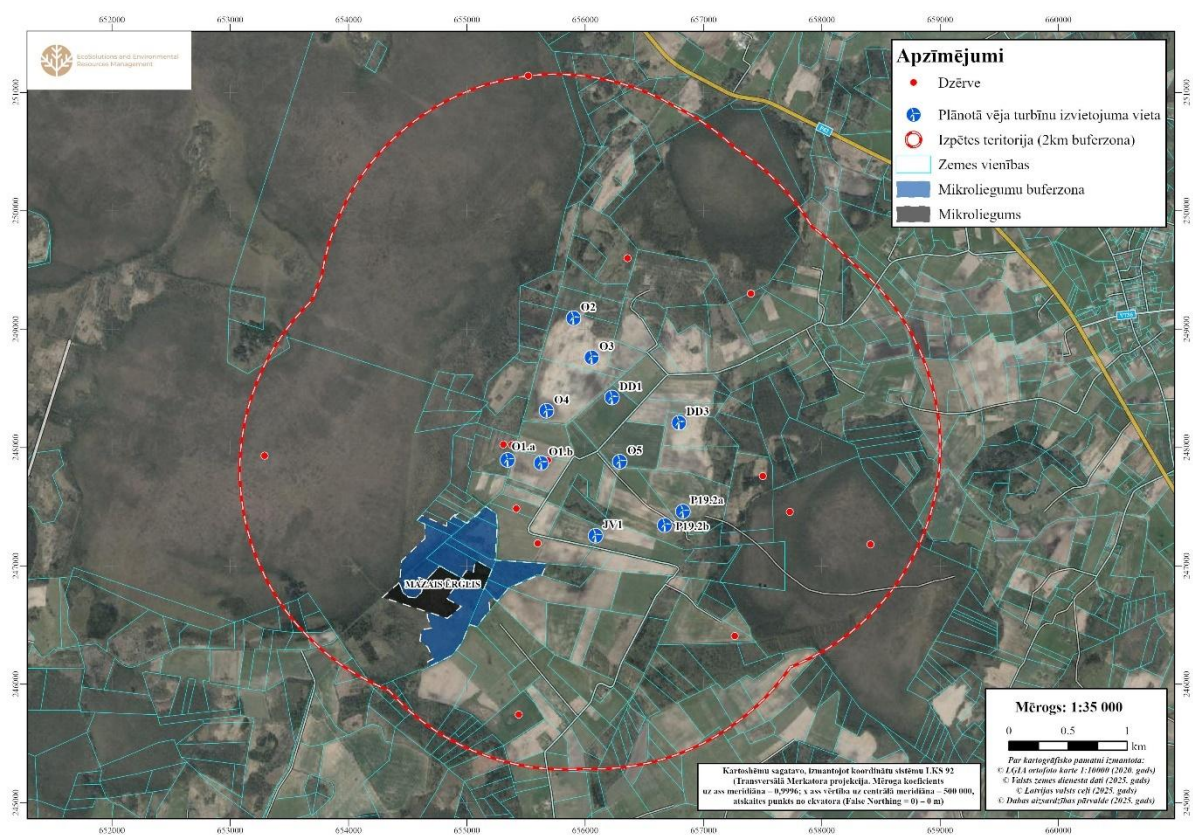
VES kontekstā dzērves raksturotas kā samērā toleranta suga ar relatīvi zemu sadursmju skaitu (Rydell et al. 2017), tomēr tiek norādīts uz ligzdojošo īpatņu skaita samazinājumu (līdz 40%) un ligzdošanas sekmju samazinājumu (līdz 30%) VES parkos un to tiešā tuvumā (Rydell et al. 2017). Ligzdošanas laikā sava dzīves veida un uzvedības dēļ dzērves ir pakļautas daudz mazākam sadursmju riskam nekā plēsīgie putni, jo tās barojas uz zemes, pārlidojumi notiek nelielā augstumā (*Langgemach, Dürr* 2020).

Līdzīgi kā dienas plēsīgo putnu sugām arī dzērvei, iespējama negatīvo ietekmi mazinošais pasākums ir VES aprikošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu.

VES izbūve un ar to saistītā infrastruktūras izveide jāveic tā, lai netiktu būtiski izmainīts hidroloģiskais režīms mitrāju teritorijā (prioritāri apkārtnē esošo ES nozīmes biotopu 7110* *Aktīvi augstie purvi* un 91D0* *Purvaini meži teritorijā*), kas ir optimāli piemērotas dzīvotnes dzērves ligzdošanai.

9.1.21. attēls. Dzērves sastopamība VES “Prīkuļi” Z daļā

9.1.22. attēls. Dzērves sastopamība VES “Prīkuļi” D daļā

Niedru lija *Circus aeruginosus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes

Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Niedru lija apdzīvo niedrājiem aizaugušas ūdenstilpes – ezerus, dīķus, karjerus, bebru uzpludinājumus, arī purvus ar blīvākām niedru audzēm vai niedrēm aizaugušas pļavas. Barojas arī klajā lauku ainavā vai purvos (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 1999).

Latvijā ligzdojošās populācijas skaita vērtējums ir aptuveni 121 000 ligzdojošas mātītes (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025); sugas populācijas īstermiņa tendence (2013. – 2024. gadu periods) un ilgtermiņa tendence (2005. – 2024. gadu periods) ir neskaidra (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Pierādīta sugas ligzdošana konstatēta plānota VES D daļā, niedrēm aizaugušā, ilgstoši neapsaimniekotā meliorācijas novadgrāvī, aptuveni 360 m attālumā no plānotās VES O4. Sugas novērojumi plānotā VES D daļā ir attiecināmi galvenokārt uz konkrētā ligzdojošā pāra lokālajiem barošanās pārlidojumiem.

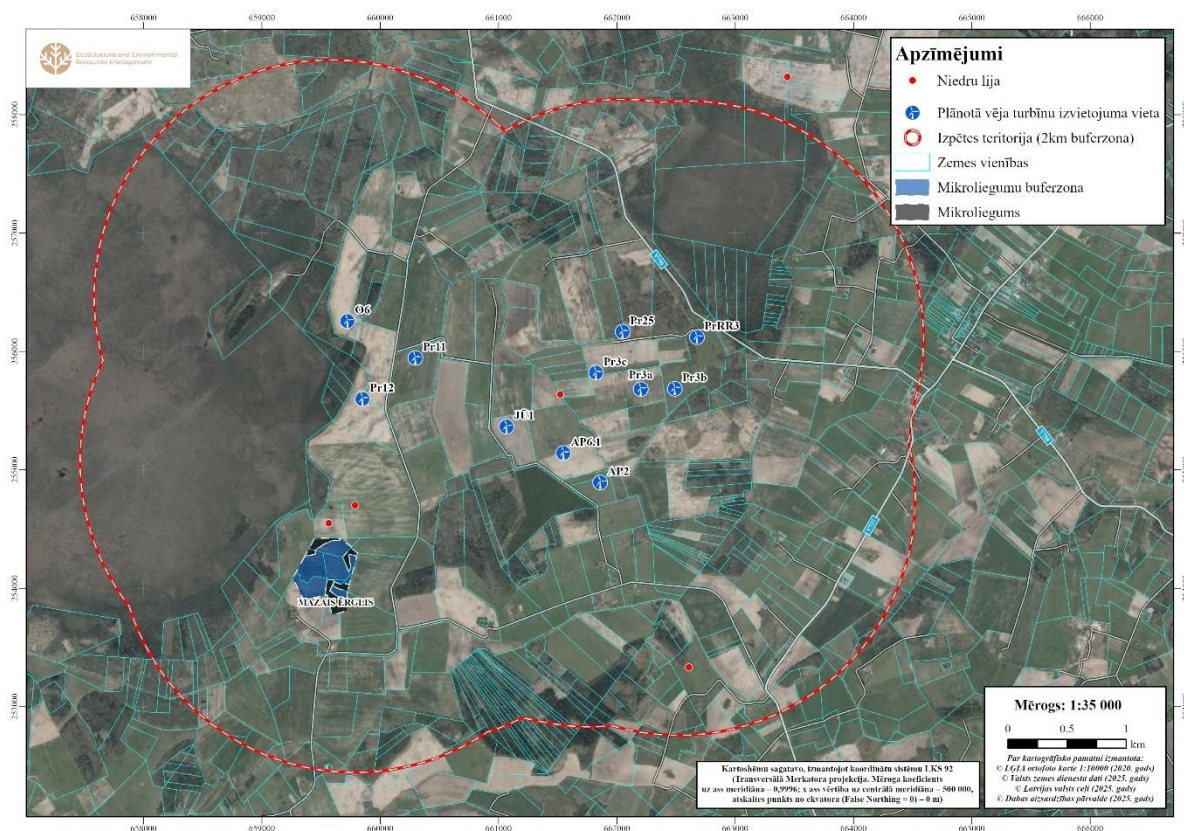
Sugas novērojumi plānota VES Z daļā ir attiecināmi uz niedru liju īpatņiem, kuru ligzdošanas vietas atrodas tālāk par 2 km no plānotajām VES.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

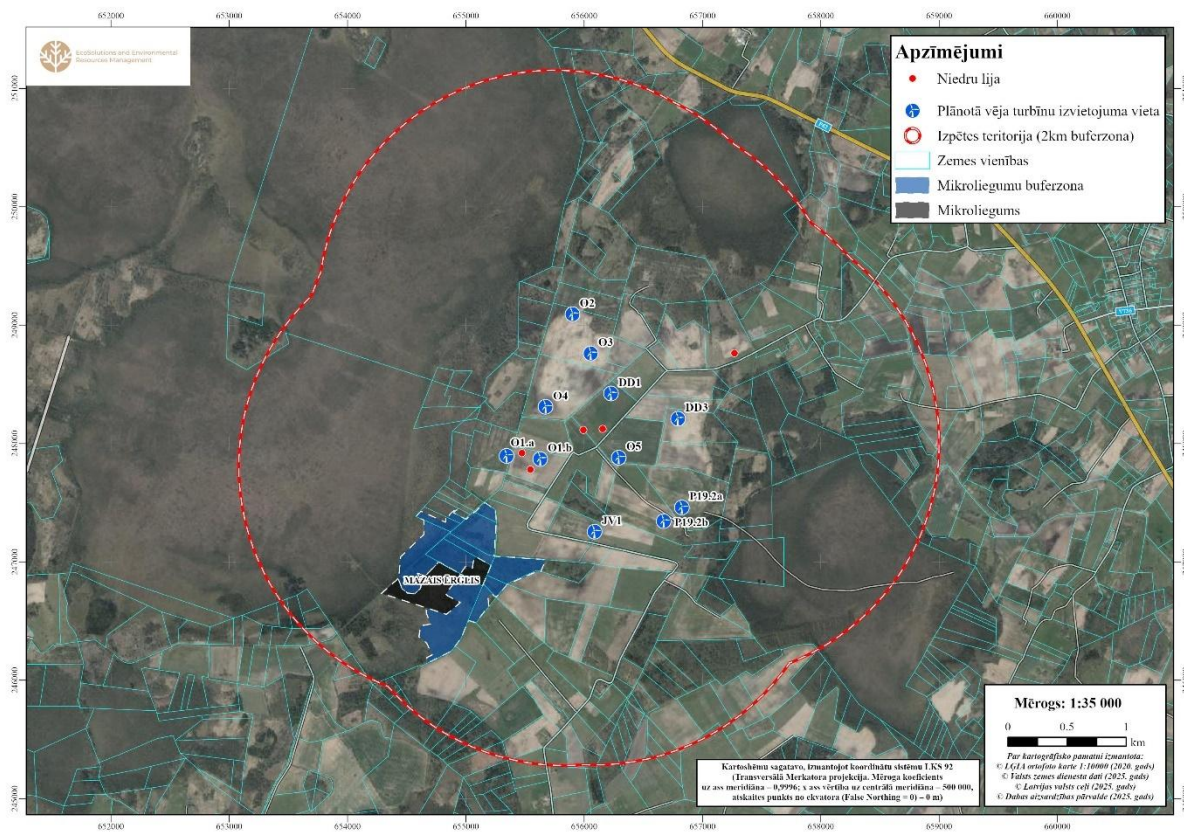
Niedru liju tēviņi barojoties var aizlidot ļoti tālu (līdz 6 km, retumis 8–12 km vai vairāk) no ligzdas, bet pie ligzdas agri pavasarī tēviņi riesto, uzriņķojot ļoti augstu un pēc tam, izpildot dažādas aerobātiskas figūras, strauji laižas lejup, nereti zaudējot kontroli par savu lidojumu (*Ferguson-Lees, Christie* 2001). Sugas sadursmju risks ligzdošanas sezonas sākuma periodā ir uzskatāms par relatīvi augstu.

Pēc ligzdošanas uzsākšanas, pavasara un rudens caurceļošanas periodā sugas sadursmju risks ir uzskatāms par relatīvi zemu, jo sugai raksturīgs zems lidojums, barojoties atklātā ainavā. Iespējamais negatīvo ietekmi mazinošais pasākums ir VES aprīkošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu.

Izņemot 2024. gadā konstatēto ligzdošanas vietu ar niedrēm aizauguša novadgrāvī, VES izpētes teritorijā nav konstatētas citas sugas ligzdošanai piemērotas dzīvotnes. Mitrājs, kas izveidojies meliorācijas sistēmas ilgstošas neapsaimniekošanas gadījumā nav uzskatāms par sugas ligzdošanai ilglaicīgi nozīmīgu ligzdošanas vietu.

9.1.23. attēls. Niedru lijas sastopamība VES “Pīkuļi” Z daļā

9.1.24. attēls. Niedru lijas sastopamība VES “Pīkuļi” D daļā

Plāvu lija *Circus pygargus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1.

pielikumā.

Latvijā ligzdojošās populācijas skaita vērtējums ir aptuveni 300 ligzdojošas mātītes (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025); sugas populācijas īstermiņa tendence (2013. – 2024. gadu periods) un ilgtermiņa tendence (2005. – 2024. gadu periods) ir neskaidra (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Apdzīvo dažāda mitruma plašus kļajumus: zemos un pārejas purvus, mitrus, aizaugušus ezeru krastus, vecus kūdras karjerus, lauksaimniecībā izmantojamas zemes (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 1999).

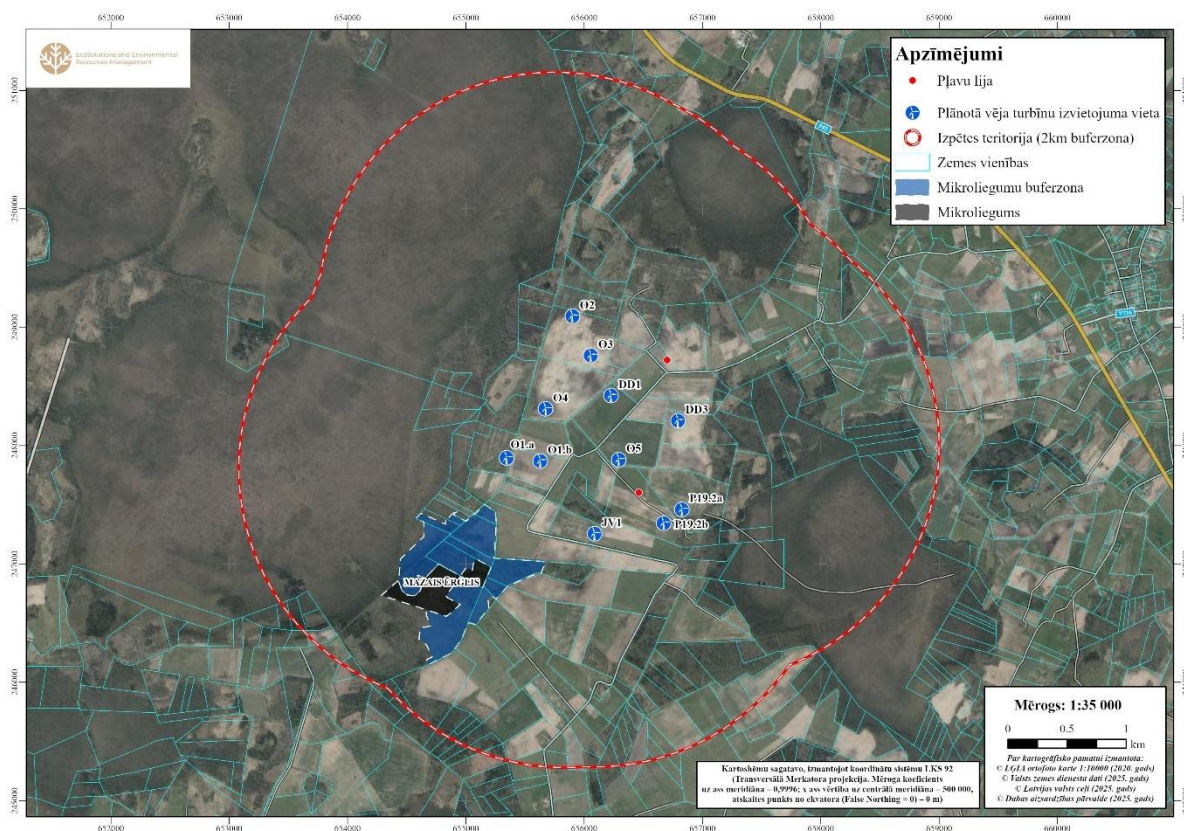
Suga izpētes teritorijā 2024. gadā konstatēta divas reizes; 07.05.2024. pieaudzis pļavu līdžu tēviņš novērots barojoties plānotā VES D daļā; lidotspēju ieguvis jaunais putns novērots 13.08.2024. plānotā VES D daļā.

Sugas ligzdošana 2024. gadā veiktās izpētes laikā nav konstatēta. Ir zināms, ka pļavu līdžu var veikt tālus medību izlidojumus pat vairāk nekā 20 km attālumā no ligzdošanas vietas (*Krupiņski et al.* 2021). Ņemot vērā piemērotību dzīvotņu sastopamību, sugas ligzdošanu VES teritorijā un tās tiešā apkārtnē nākotnē nevar izslēgt.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinājošie pasākumi

Sugas sadursmju risks ir uzskatāms par relatīvi zemu, jo sugai raksturīgs zems lidojums, barojoties atklātā ainavā.

Sadursmju riska iespējamību būtiski mazinās paredzētā VES aprīkošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādinašanu.

Lauku lija *Circus cyaneus*

Sugas ligzdošana Latvijā pēdējās desmitgadēs nav droši pierādīta. Iespējams, suga ir izzudusi klimata pārmaiņu rezultātā. Caurceļošanas laikā samērā bieži sastopama atklātās ainavās. Nelielā skaitā ziemo un ziemojošo putnu skaitam ir tendence pieaugt.

Suga VES izpētes teritorijā konstatēta pavasara migrācijas periodā (viens novērojums) un rudens migrācijas periodā (2 novērojumi), tajā skaitā tiešā plānoto VES tuvumā.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Sugas sadursmju risks ir uzskatāms par relatīvi zemu, jo sugai raksturīgs zems lidojums, barojoties atklātā ainavā.

Sadursmju riska iespējamību būtiski mazinās paredzētā VES aprīkošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu.

Lielais piekūns *Falco peregrinus*

Lielais piekūns kā ligzdojoša suga Latvijā pēdējo reizi ir konstatēta 1974. gadā un šobrīd ir uzskatāms par izzudušu ligzdojošu sugu. Nelielā skaitā regulāri caurceļo un pēdējās desmitgadēs migrantu skaits pieaug (Celmiņš 2025). Suga biežāk tiek novērota rudens migrācijas periodā koncentrējoties Baltijas jūras piekrastē. Iekšzemē lielais piekūns regulāri tiek konstatēts plašos lauksaimniecības zemju masīvos, kur koncentrējas caurceļojošie tārtiņveidīgie putni (dzeltenais tārtiņš, ķīvīte, gūgatnis) un ūdensputni.

Suga VES izpētes teritorijā reģistrēta 01.10.2024., kad plānotā VES D daļā novērots lielais piekūns, kas medīja dzeltenos tārtiņus.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Sugas sadursmju risks ir uzskatāms par relatīvi augstu, jo sugai īpaši medību laikā raksturīgs haotisks un pikējošs lidojums; barošanās notiek galvenokārt atklātā ainavā. Eiropā ir zināmi 48 VES parkos bojā gājuši īpatņi (Dürr 2025).

Iespējamais negatīvo ietekmi mazinošais pasākums ir VES aprīkošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu mazinot sadursmju riskus.

Purva piekūns *Falco columbarius*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Latvijā reti ligzdojoša putnu suga; Latvijā ligzdojošās populācijas skaita vērtējums ir 20 līdz 60 ligzdojoši pāri (Ķerus u.c. 2021). Samērā bieži tiek novērots caurceļošanas periodā un nelielā skaitā ziemo.

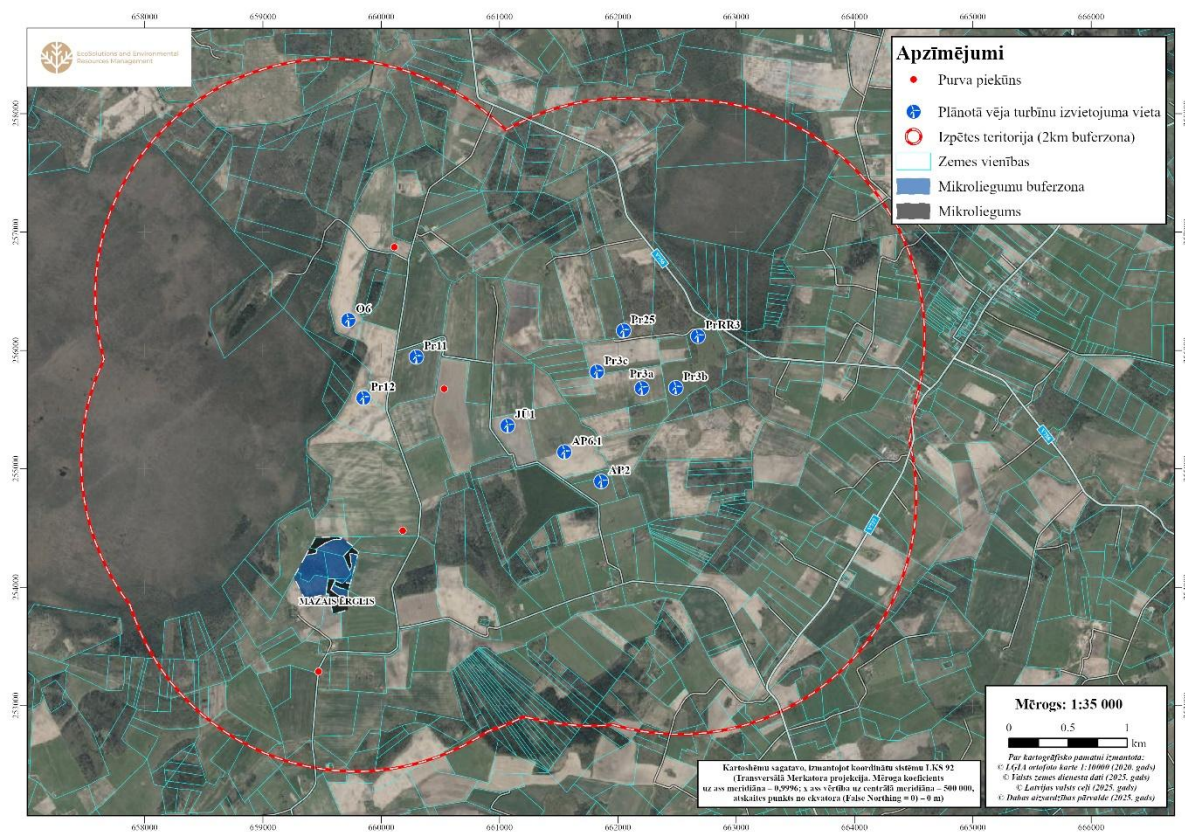
Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā kritiski apdraudēta (CR, *Critically Endangered*).

Viena pāra iespējama ligzdošana ir konstatēta Steporu purvā, kur suga ligzdošanai piemērotā

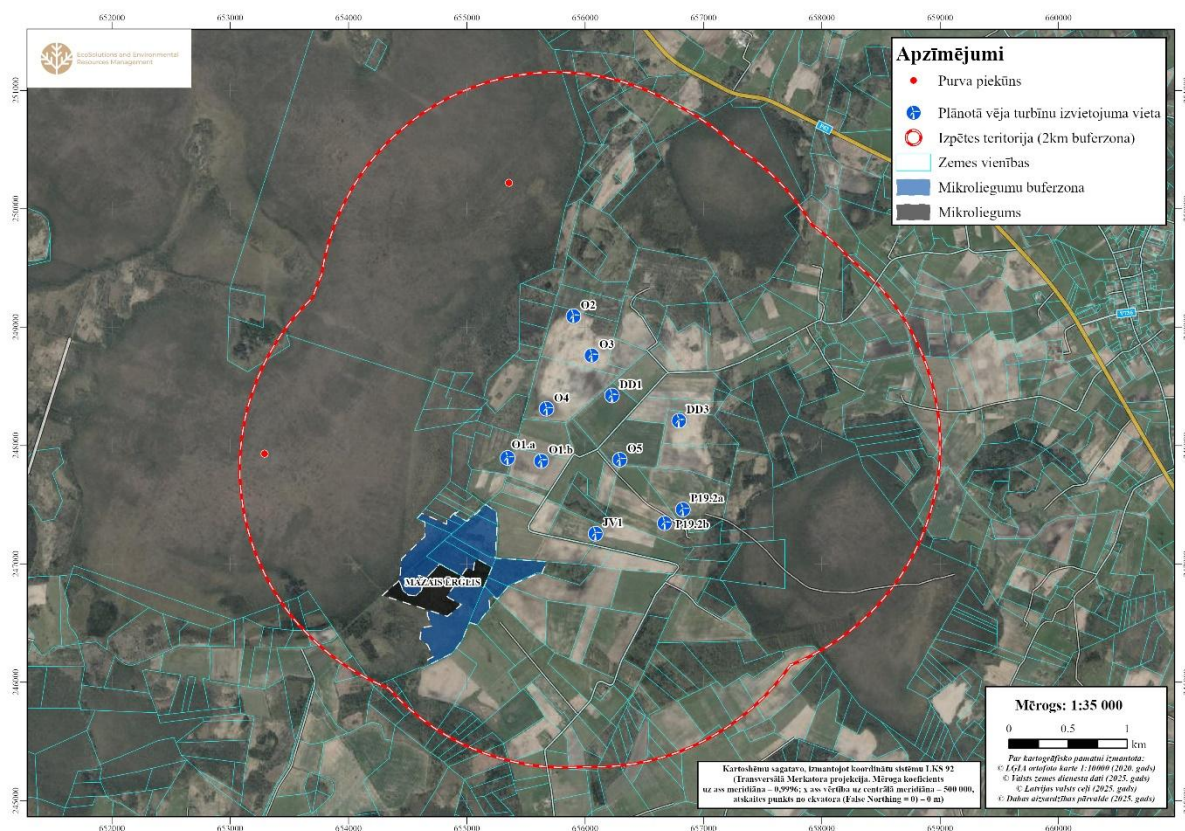
biotopā divas reizes novērota VES izpētes teritorijā. Plānotā VES Z daļā suga vienu reizi reģistrēta pavasara migrācijas periodā un trīs reizes reģistrēta rudens migrācijas periodā.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Sadursmju iespējamības riska ziņā suga tiek raksturota ar zema riska statusu, Eiropā ir zināmi 4 VES parkos bojā gājuši īpatņi (Dürr 2025). Domājams, ka ligzdošanas sezonas laikā suga neveic tālus barošanās pārlidojumus ārpus ligzdošanas teritorijas centrālās daļas augstajos purvos. Sadursmju riska iespējamību būtiski mazinās paredzētā VES aprīkošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu.

9.1.26. attēls. Purva piekūna sastopamība VES "Prīkuļi" Z daļā

9.1.27. attēls. Purva piekūna sastopamība VES “Prīkuļi” D daļā

Lauku piekūns *Falco tinnunculus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Lauku piekūns ir Latvijā reti ligzdojoša dienas plēsīgo putnu suga. Agrāk Latvijā samērā parasts ligzdotājs, bet kopš 1960-iem gadiem skaits strauji samazinājās līdz minimumam XX gs. beigās. Latvijā ligzdojošās populācijas skaita vērtējums ir 450 līdz 4500 ligzdojoši pāri (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025); sugas populācijas īstermiņa tendence (2013. – 2024. gadu periods) ir neskaidra un ilgtermiņa tendence (2005. – 2024. gadu periods) ir nezināma (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

2024. gadā suga konstatēta vienu reizi rudens migrācijas periodā, kad lauku piekūns novērots VES parka D daļā, tiešā plānoto VES tuvumā.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Sugai kopumā nav raksturīga izvairīšanās no VES parkiem (Rydell et al. 2017). Lauku piekūns ir suga, kurai ir viens no augstākajiem VES parkos Eiropā bojāgājušo īpatņu rādītājiem – 928 īpatņi (Dürr 2025). Lielais reģistrēto bojā gājušo īpatņu skaits ir skaidrojams ar sugas daudzskaitlīgo populāciju lauksaimniecībā intensīvi izmantojamās zemēs Rietumeiropā. Ņemot vērā sugas neregulāro sastopamību VES “Prīkuļi” teritorijā, nav sagaidāma būtiski negatīva ietekme uz sugu, tās ligzdošanas un barošanās apstākļiem.

Iespējamais negatīvo ietekmi mazinošais pasākums ir VES aprīkošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu mazinot

sadursmju riskus.

Jūras ērglis *Haliaeetus albicilla*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” jūras ērgļa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 5 – 60 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 300 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Jūras ērgļa populācijas īstermiņa izmaiņu tendence (2012.– 2024. gadu periods) Latvijā tiek raksturota kā pieaugoša un ilgtermiņa dinamika (1980.–2024. gadu periods) kā pieaugoša (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēta kā 150 līdz 200 ligzdojoši pāri (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Apdzīvoto teritoriju skaits un sekmīgo ligzdu skaits pēdējā laikā ir ievērojami palielinājies (Latvijas valsts meži 2025).

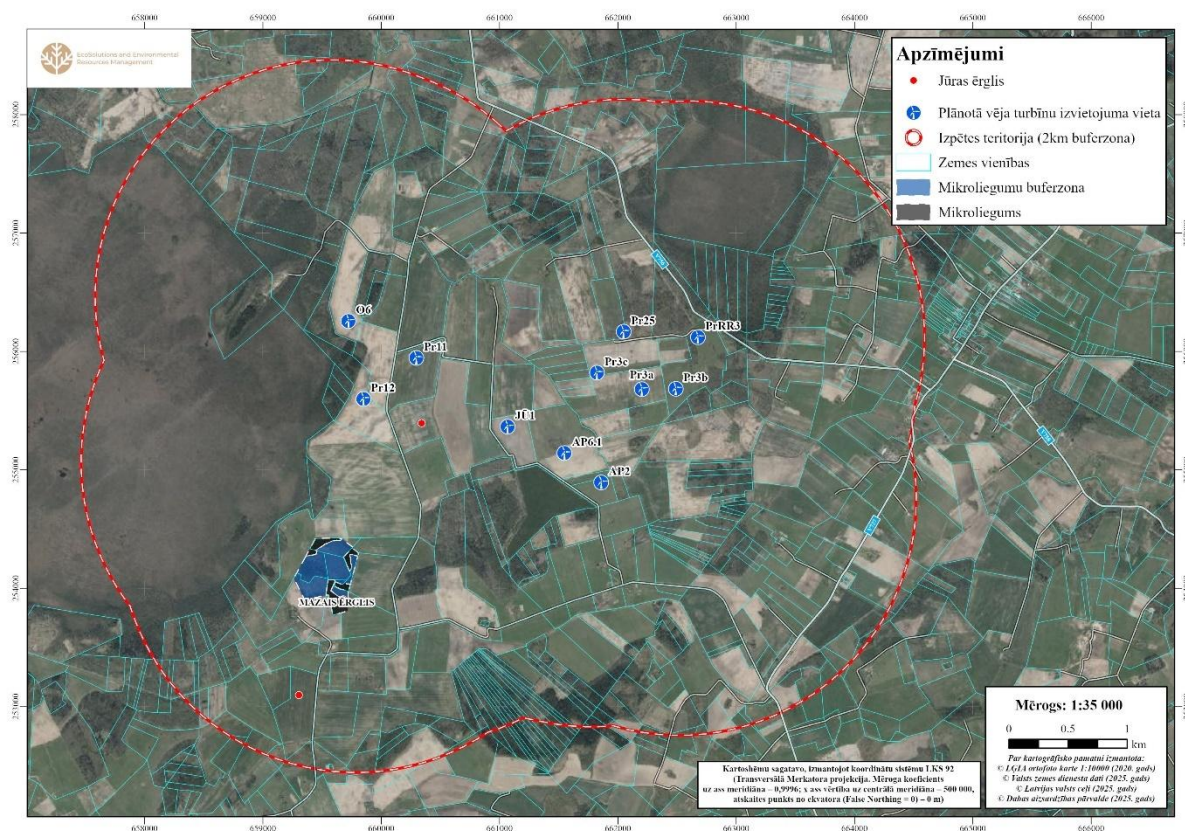
Izpētes teritorijā ir reģistrēti vairāki gan pilnīgi pieaugušu, gan dzimumgatavību nenasniegušu jūras ērgļu novērojumi. Visi sugas novērojumi ir reģistrēti ārpus ligzdošanas sezonas. 13.11.2024. vienlaikus 4 jūras ērgļu īpatņi novēroti plānotā VES Z daļā barojoties ar bojā gājušu stirnu. Pieļaujams, ka neligzdojošu vai dzimumgatavību nenasniegušu jūras ērgļu uzturēšanās plānotā VES teritorijā ārpus ligzdošanas sezonas ir regulāra. Suga VES izpētes teritorijā var stihiski koncentrēties, piemēram, pie bojā gājušiem lielajiem zīdītājdzīvniekiem ziemas periodā.

Sugas skaita pieauguma rezultātā, sugas ligzdošana plānotā VES teritorijā vai tā apkārtņē nākotnē nav izslēdzama.

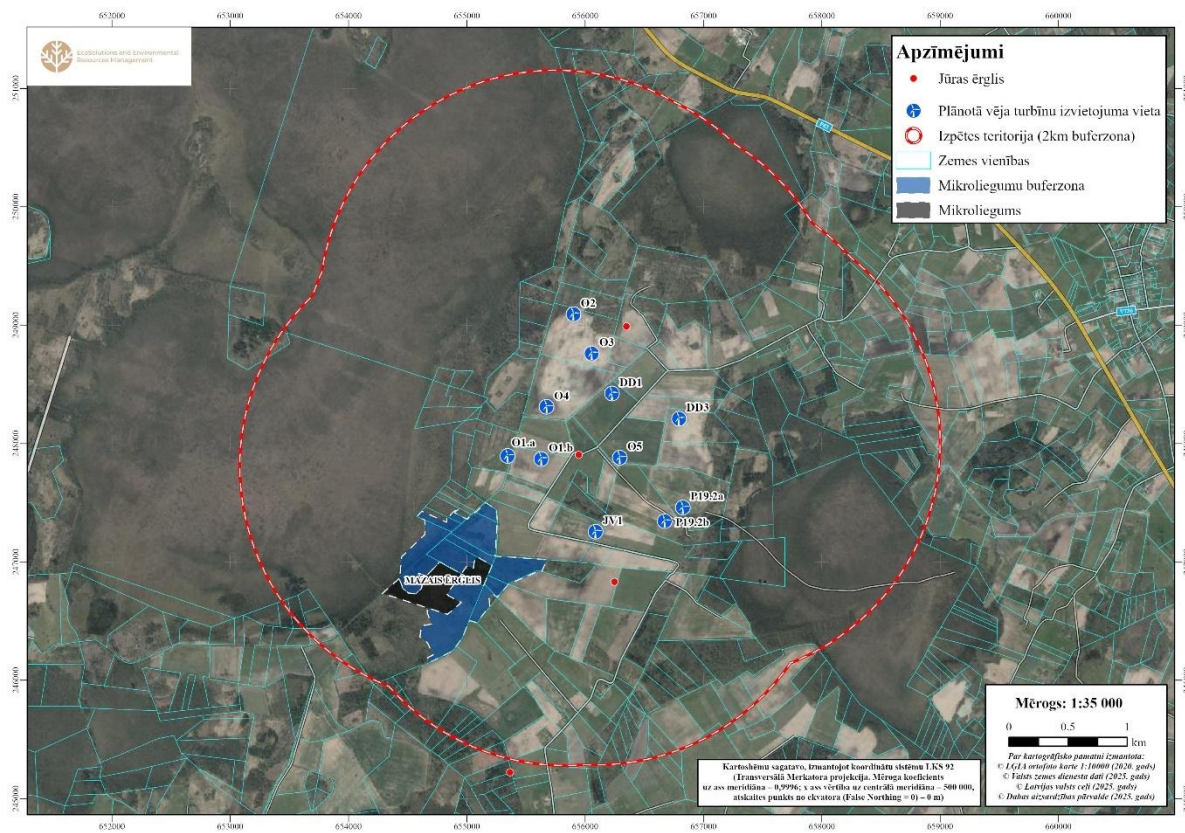
Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Dažādos pētījumos jūras ērglis ir vērtēta kā pret VES parkiem īpaši jutīga suga (Tikkanen et al. 2018, Hötter 2008, Rydell et al., 2017) ar augstu sadursmju risku.

Sugas klātbūtne izpētes teritorijā ticami raksturojama kā gadījuma rakstura. Sadursmju riska iespējamību būtiski mazinās paredzētā VES aprikošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu.

9.1.28. attēls. Jūras ērgļa sastopamība VES “Priekuļi” Z daļā

9.1.29. attēls. Jūras ērgļa sastopamība VES “Priekuļi” D daļā

Klinšu ērglis *Aquila chrysaetos*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1.

pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” klinšu ērgļa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 50 – 200 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 300 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Latvijā ligzdojošās klinšu ērgļu populācijas lielums tiek vērtēts kā 9 līdz 12 ligzdojoši pāri (Ķerus u.c. 2021). Eiropā (tajā skaitā Baltijas reģionā) ligzdojošā sugas populācija ir pieaugoša, bet atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā kritiski apdraudēta (CR, *Critically Endangered*).

Izpētes teritorijā 2024. gada ziemā ir reģistrēti divi sugas novērojumi. Pieaudzis klinšu ērgļa īpatnis novērots 13.12.2024., barojoties ar bojā gājušu dzīvnieku Medņu purva A malā. Dzimungatavību nenasniedzis klinšu ērgļa īpatnis 08.01.2025. novērots Steporu purva A malā.

Tuvākais zināmais klinšu ērgļa ligzdošanas iecirknis ir zināms īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, *Natura 2000* teritorijā, dabas liegumā “Lielais Pelēčāres purvs”. Plānotajam VES “Pīkuļi” tuvākā zināmā klinšu ērgļa ligzdošanas vieta ir reģistrēta aptuveni 6 km attālumā no plānotās turbīnas Nr. 06. Attālums no klinšu ērgļa ligzdošanas iecirkņa plānotā VES D daļā pārsniedz 10 km.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

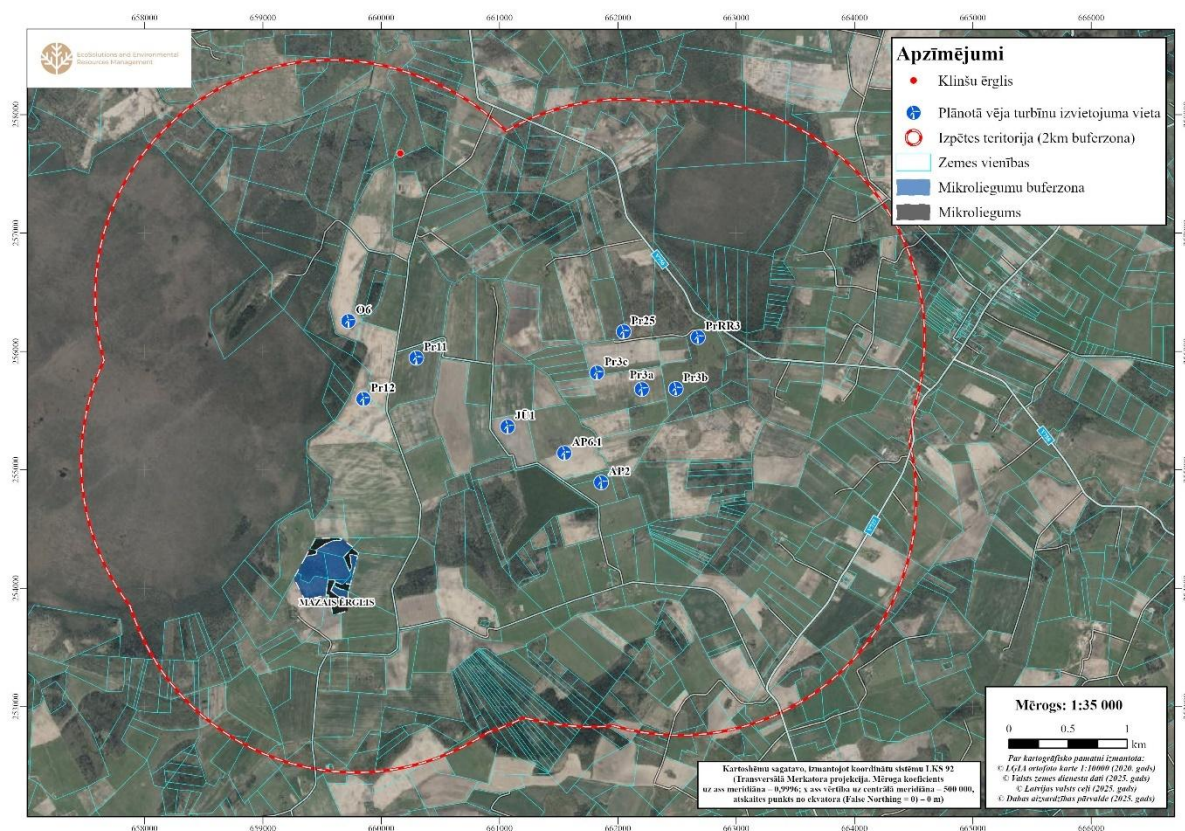
Klinšu ērglis ir lielais planētājputns ar īpaši augstu bojāejas risku sadursmēs ar VES (Langston, Pullan 2003, Smallwood, Thelander 2008, Rydell et.al. 2017, Morkūnė et al. 2020).

Literatūras avotos, kur analizēta VES ietekme uz klinšu ērgli un rekomendēti minimālie VES izbūves attālumi no klinšu ērgļu ligzdām (Rydell et.al. 2017, LAG VSW 2014), 3 kilometru rādiuss tiek uzskatīts par kompromisu starp sugas apdraudējumu un VES darbību. Tiesa, šie avoti ir balstīti uz vismaz 5 – 10 gadus veciem datiem, kad VES bija zemākas, un VES apturēšanas kameru sistēmas vēl nebija izstrādātas. Pārbaudot kameru sistēmu efektivitāti (piemēram, McClure et al. 2021), ir konstatēts, ka tās ievērojami samazina faktiskās klinšu ērgļu sadursmes ar VES, šo secinājumu balstot uz atrasto bojāgājušo putnu daudzumu, kas gan ir netiešs sadursmju daudzuma rādītājs. Tajā pašā laikā, 2005. gadā (vēja parkos ar 660 kW VES) pētnieki konstatēja klinšu ērgļu izvairīšanos no vēja parkiem (Walker et al. 2005).

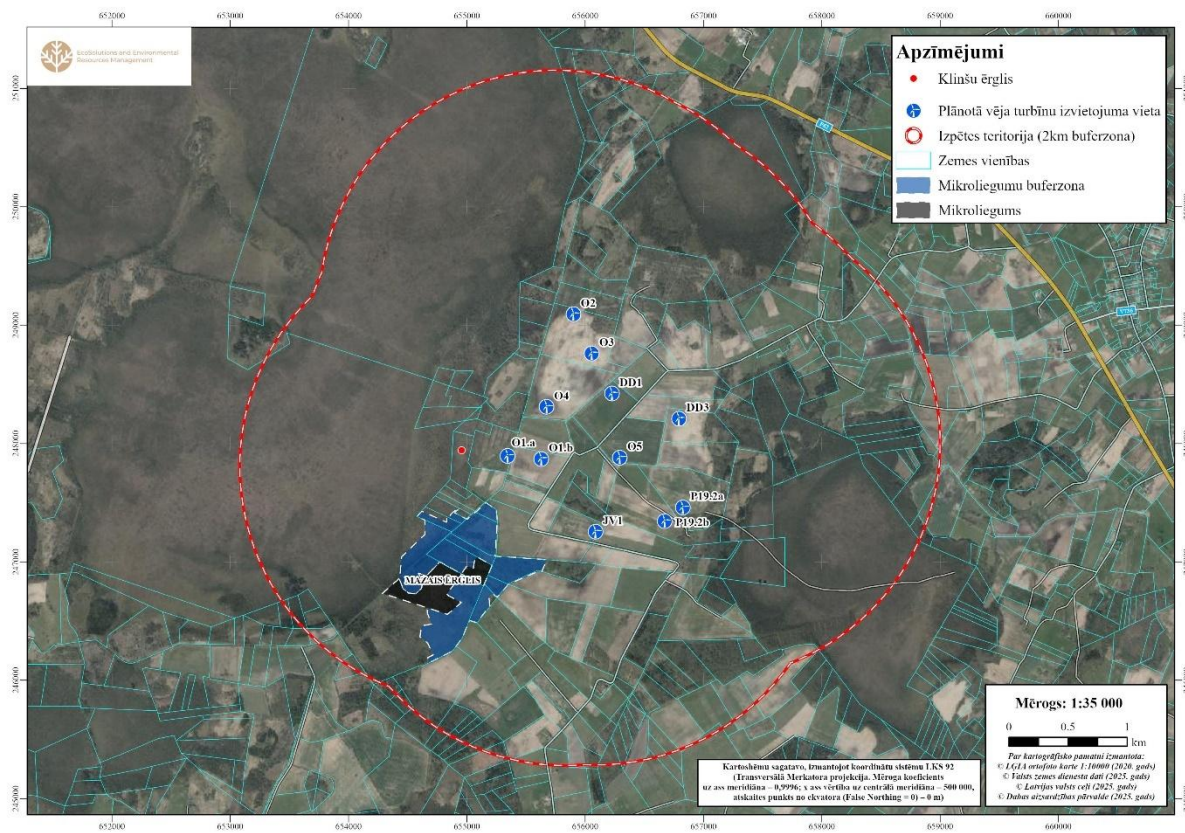
Saskaņā ar ārvalstu pētnieku rekomendācijām vairāk nekā 3 kilometru attālumā no ligzdas klinšu ērgļa sadursmes risks ar VES tiek uzskatīts par zemu. Pašreizējā situācijā, kad klinšu ērgļa ligzdošana līdz 3 km attālumā no plānotā VES parka nav zināma, kā arī ņemot vērā atzinumā iekļautās prasības par VES aprīkošanu ar viedajām kameru sistēmām, nav prognozējama būtiska ietekme uz klinšu ērgļa populāciju.

Jāņem vērā, ka klinšu ērgļa barošanās izlidojumi īpaši ziemas periodā var pārsniegt vairāk nekā 20 km. Suga VES izpētes teritorijā var stihiski uzturēties, piemēram, pie bojā gājušiem lielajiem zīdītājdzīvniekiem ziemas periodā.

Tāpat, literatūrā ir aprakstīta sugas izvairīšanās no vēja parkiem, kas liek domāt, ka plānotā VES “Pīkuļi” realizācijas gadījumā tā tiešā apkārtnē sugas ligzdošana nākotnē ir maz iespējama, neskatoties uz sugai piemērotu biotopu (augstā purva komplekss) klātbūtni.

9.1.30. attēls. Klinšu ērgļa sastopamība VES “Priedi” Z daļā

9.1.31. attēls. Klinšu ērgļa sastopamība VES “Priedi” D daļā

Mazais ērglis *Clanga pomarina*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” mazā ērgļa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 5 – 30 ha platībā (saskaņā ar MK noteikumu 2. pielikuma 1.13. punktu) un var tikt noteikta mikroliegumu buferzona līdz 100 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju) (saskaņā ar MK noteikumu 10.3. punktu) Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” mazā ērgļa ligzdošanas vietas aizsardzībai izveidotā mikrolieguma buferzonā ir aizliegtas visu veidu cirtes, kokmateriālu pievešana un augsnes mehanizēta sagatavošana laika periodā no 1. marta līdz 31. jūlijam.

Mazā ērgļa populācijas ilgtermiņa dinamika (1980.–2024. gadu periods) un īstermiņa dinamika (2012.–2024. gadu periods) ir stabila (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Mazais ērglis no ziemošanas vietām Latvijā ierodas marta pēdējā dekādē; olu dēšana un perēšana notiek aprīļa beigās – jūnija sākums; mazuļi ligzdā uzturas no jūnija līdz augusta beigām (Bergmanis 2019).

Viena mazā ērgļa ligzda vidēji tiek izmantota aptuveni 3 gadus, jaunu ligzdu būvniecība vai citu jau uzbūvētu ligzdu aizņemšana attiecībā pret iepriekšējā gada ligzdu notiek vidēji 427 m attālumā (Bergmanis 2019).

No ligzdošanas teritorijām izslēdzot mazāk apmeklētos reģionus un nosakot centrālo barošanās teritoriju lielumus (šeit pavadā 95% no medību laika), ir aprēķināts, ka centrālo barošanās teritoriju lielumi dažādiem ērgļiem svārstās 260-500 ha robežās un ir vidēji 414 ha lielas jeb 1148 m rādiusā ap ligzdu (Bergmanis 2019).

Mazā ērgļa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai plānotā VES “Prīkuļi” izpētes teritorijā ir izveidoti 2 mikroliegumi (9.1.31. attēls, 9.1.32. attēls). 2024. gadā veikto uzskaišu laikā abu mikroliegumu teritorijā konstatēta sugas ligzdošana.

Mikroliegums (ID 184989) zemes vienībās ar kadastra apzīmējuma Nr. 76740030017, 76740030022, 76740030043, 76740030054 izveidots 23.04.2021. (eksperts: Jānis Ķuze) 5,78 ha platībā. Mikroliegumam izveidota buferzona 16,99 ha platībā.

Mikroliegums (ID 184529) zemes vienībās ar kadastra apzīmējuma Nr. 76660070024 un 76660070005 izveidots 29.10.2019. (eksperts: Gaidis Grandāns, Rolands Lebus) 16,41 ha platībā. Mikroliegumam izveidota buferzona 65,01 ha platībā.

Ārpus iepriekš minēto mikroliegumu teritorijas pierādīta sugas ligzdošana 2024. gadā ir konstatēta zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 76740010067, aptuveni 100 m attālumā no plānotās VES Nr. Pr25, aptuveni 700 m attālumā no plānotās VES Nr. PrRR3 un aptuveni 650 m attālumā no plānotās VES Nr. Pr3a, kā arī 450 m no alternatīvās VES Pr3b un 700 m no alternatīvās VES Pr3c.

Mazā ērgļa ligzda konstatēta mežaudzē, kur saskaņā ar Valsts meža reģistrā pieejamo informāciju nav veikta meža inventarizācija. Ligzda novietota eglē, vainaga augšējā daļā, aptuveni 15 m augstumā (X: 662044; Y: 6256212). Spriežot pēc ligzdas dimensijām, mazā ērgļa ligzdošana konkrētajā vietā vērtēta kā nesen uzsākta. Ligzdas nogabals pakļauts augstam vējgāzes riskam un ir sagaidāma mazā ērgļa ligzdošanas vietas pārcelšanās.

Plānotā VES parka Z daļā, mežu masīvā uz D no Jašores strauta 2024. gadā konstatēts teritoriāls mazo ērgļu pāris, kur nav atrasta ligzda (tomēr var apgalvot, ka ligzdošana 2024. gadā nav bijusi

sekmīga – nav konstatēts jaunais putns vai nav novēroti pieaugušie putni veicot barības pienesumus). 2025. gada februārī veicot teritorijas apsekošanu bezlapu periodā šajā ligzdošanas iecirknī atrastas vairākas potenciālas mazā ērgļa ligzdas. Potenciālā mazā ērgļa ligzdošanas vieta atrodas attālumā, kas ir lielāks par 1 km no plānotajām VES.

Plānotā VES izbūves ietekme uz mazā ērgļa populāciju

Visnegatīvāk mazā ērgļa ligzdošanas sekmes ietekmē visa veida ilgstoša saimnieciskā darbība mežā ligzdošanas periodā – meža ciršana, kokmateriālu pievešana, meža infrastruktūras objektu būvniecība, kā arī ar iepriekšējām darbībām nesaistīta cilvēka uzturēšanās mežā aptuveni līdz 300 m attālumā no mazā ērgļa ligzdām.

Mazā ērgļa ligzdošanas gadījumā līdz 1000 m rādiusā ap ligzdu VES būvniecībai var būt būtiska negatīva ietekme uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem. Topošajās vadlīnijās VES parku ietekmes mazināšanai uz īpaši aizsargājamām putnu sugām (Priednieks sagatavošanā 2024) tiek norādīts izvairīties no VES būvēšanas 1 km attālumā no mazo ērgļu ligzdas. Mazais ērglis no VES neizvairās un var medīt tieši to tuvumā, tādējādi ievērojami palielinot sadursmes risku, kas tiek vērtēts kā augsts.

Plānotā VES parka teritorijā, ietekme uz mazā ērgļa ligzdošanas vietām, kuru aizsardzības nodrošināšanai ir izveidoti mikroliegumi nav uzskatāma par būtiski negatīvu, jo plānotās VES atrodas attālumā, kas ir lielāks nekā 1 km, kas ir uzskatāms par centrālo barošanās teritoriju. Tomēr ņemot vērā mikroliegumu statusu un riskus, ka arī ārpus noteiktās 1 km būtiskas ietekmes zonas VES darbība var potenciāli negatīvi ietekmēt abos teritorijā izveidotajos mikroliegumos ligzdojošos mazos ērgļus, VES izbūve 2 km zonā ap VES piegulošajā teritorijā izveidotajiem mikroliegumiem pieļaujama tikai pie nosacījuma, ja prognozējamā ietekme tiek kompensēta.

Plānotā VES parka izbūve var būtiski negatīvi ietekmēt ārpus mikroliegumiem konstatēto (5. attēls) viena mazo ērgļu pāra ligzdošanas un barošanās apstākļus. Pašreizējos apstākļos, notiekot stihiskai mežsaimnieciskajai darbībai, ir sagaidāma augsta mazo ērgļu ligzdvieta maiņa.

Tā kā lielākajā daļā izpētes teritorijas sugas barošanās apstākļi ir uzskatāmi par suboptimāli piemērotiem (augsts lauksaimniecībā intensīvi apsaimniekotu zemju īpatsvars), notiekot ligzdošanas vietu maiņai var mainīties arī konkrētu VES potenciālā ietekme uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem. Ņemot vērā zemes lietojuma veidu, nākotnē ir sagaidāma mazo ērgļu ligzdošanas blīvuma samazināšanās.

Analizējot Lauku atbalsta dienesta reģistrēto informāciju, ilggadīgo zālāju platības, kas ir uzskatāmas kā sugas barošanās vajadzībām prioritāri nozīmīgas teritorijas, ir konstatēts, ka 1 km attālumā no mikrolieguma ID 184989 teritorijā zināmās mazā ērgļa ligzdas ilggadīgo zālāju platība ir 60,4 ha. 1 km attālumā no mikrolieguma ID 184529 teritorijā zināmās mazā ērgļa ligzdas ilggadīgo zālāju platība ir 70,4 ha. 1 km attālumā no mazā ērgļa ligzdas zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 76740010067 ilggadīgo zālāju platība ir 41,12 ha. Konkrētie ilggadīgie zālāji ir uzskatāmi par plānotā VES parka perifērijā ligzdojošo mazo ērgļu potenciālajām barošanās vietām. Prognozējams, ka VES parka izbūves rezultātā var tikt iznīcināta sugai optimālo barošanās vietu - ilggadīgo zālāju platība aptuveni 1 ha platībā (VES AP2 izbūves rezultātā). Kā sugai suboptimāla barošanās teritorija ir uzskatāmas arī citas lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Plānotā zemes lietojuma veida maiņas (tehnoloģisko laukumu izveide, jaunu pievedceļu un apakšstaciju izbūve) rezultātā aprēķinātā zaudētā suboptimālo barošanās biotopu platībā ir 22 ha. Tādējādi aprēķinātā plānotās zemes transformācijas rezultātā kopējā zaudētā mazā ērgļa barošanas vietu platība ir 23 ha.

Iespējamie kompensējošie un ietekmi mazinošie pasākumi mazā ērgļa ligzdošanas vietu aizsardzībai

Lai kompensētu paredzētās darbības radīto ietekmi uz mazā ērgļa mikroliegumiem ar kodiem

ID 184989 un ID 184529, izveidojami kopumā 4 jauni mikroliegumi mazā ērgļa aizsardzībai. Papildus tam, lai mazinātu prognozējamo būtiski negatīvo ietekmi uz VES "Prīkuļi" tiešā tuvumā ligzdojošo mazo ērgļu populāciju (pēc pašreizējiem pētījumiem būtiski negatīvi ir ietekmēta viena mazo ērgļu ligzdošanas teritorija) (ligzdas vietas koordinātes: X: 662041; Y: 256212), ir nepieciešams mazo ērgļu ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai izveidot vēl vismaz vienu jaunu mikrolieguma aizsardzības režīmam atbilstošu brīvprātīgās aizsardzības teritoriju vai mikroliegumu, situācijā, ja pirmsbūvniecības monitoringa laikā tiek konstatēta sugas ligzdošana.

Kritēriji un nosacījumi mazo ērgļu potenciālo mikroliegumu vai mikrolieguma aizsardzības režīmam atbilstošu brīvprātīgās aizsardzības teritoriju potenciālo vietu izvēlei:

- izvēlētajām teritorijām jāatbilst Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumos Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” definētajām prasībām.
- mikroliegumu vai brīvprātīgās aizsardzības teritoriju nedrīkst veidot vietās, kurās varētu būt potenciāli negatīva ietekme no tuvumā esošiem vai plānotiem VES parkiem vai citiem infrastruktūras objektiem.
- izvēlētajā teritorijā ir jābūt apdzīvotai mazā ērgļa ligzdai.
- par atbilstošu nevar tikt uzskatīta ligzdošanas teritorija, kurā jau ir likumdošanā noteikti mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi.
- pirms sertificēta ornitoloģijas eksperta atzinuma iesniegšanas par mikrolieguma vai brīvprātīgās aizsardzības teritorijas izveidi, paredzētās darbības ierosinātājs un piesaistītais putnu eksperts konsultējas ar DAP par izvēlētajām teritorijām un tiek saņemts DAP pozitīvs rakstisks atzinums.

Mikroliegumu vai brīvprātīgās aizsardzības teritorijas izveidi jānodrošina pirms plānotā VES parka būvdarbu un ekspluatācijas fāžu uzsākšanas. Nav pieļaujama atzīmes saņemšana paredzētās darbības būvatļaujā par būvdarbu uzsākšanu, ja nav izpildīta prasība par 4 jaunu mikroliegumu izveidi.

Šādu aizsargājamu ligzdošanas teritoriju (brīvprātīgi izveidota aizsardzības teritorija vai mikroliegums) izvēlē nav būtisks reģionālais aspekts, jo pozitīva ietekme ir sagaidāma uz sugas kopējo Latvijas populāciju.

Iespējamie kompensējošie un ietekmi mazinošie pasākumi mazā ērgļa barošanās vietu aizsardzībai

Lai kompensētu aprēķināto plānotās zemes transformācijas rezultātā zaudēto mazā ērgļa barošanas vietu platību VES parka "Prīkuļi" teritorijā esošajiem mikroliegumiem pieguļošajā teritorijā, VES ekspluatācijas periodā nodrošināma mazajam ērglim piemērota barošanās biotopu ilggadīgo zālāju teritoriju (neatkarīgi no to atbilstības ES nozīmes zālāju biotopiem) ilgtermiņa apsaimniekošanu vismaz 23 ha platībā uz katru jaunveidojamo mikroliegumu jeb kopumā vismaz 92 ha platībā. Papildus tam, lai mazinātu barošanās vietu zudumu ārpus mikroliegumu teritorijas konstatētās mazā ērgļu ligzdas (ligzdas vietas koordinātes: X: 662041; Y: 256212) tiešā tuvumā, nodrošināmi ietekmi mazinošie pasākumi īstenojot mazajam ērglim piemērotu barošanās biotopu apsaimniekošanu vēl vismaz 23 ha platībā.

Apsaimniekošanas pasākumi nodrošināmi līdz 1 km attālumā no jebkuras mazā ērgļa ligzdošanas vietas aizsardzībai izveidotas aizsargājamās teritorijas robežas (brīvprātīgi izveidota aizsardzības teritorija vai mikroliegums) vai citai īpaši aizsargājamai sugai vai biotopam izveidota mikrolieguma, kur konstatēta pierādīta mazā ērgļa ligzdošana. Pastāv iespēja summēt ilggadīgo zālāju/mākslīgo mitrāju teritorijas dažādu mazo ērgļu brīvprātīgi aizsargātu teritoriju/ mikroliegumu apkārtnē.

Darbības ierosinātājs nodrošina, ka par izvēlētajām ligzdošanas vietu aizsardzības teritorijām un barošanās vietu apsaimniekošanas teritorijām tiek noslēgti ilgtermiņa apsaimniekošanas līgumi

vai tās tiek iegādātas, kas garantē, ka plānotā VES parka ekspluatācijas periodā tiek nodrošināti labvēlīgi ligzdošanas un barošanās apstākļi. Nepieciešams izstrādāt zālāju apsaimniekošanas plānu, ko apstiprina ornitoloģijas jomas eksperts novērtējot plānā ietvertu apsaimniekojamo platību piemērotību mazā ērgļa barošanās vietām. Izstrādātais zālāju apsaimniekošanas plāns jāsaskaņo ar DAP. Zālāju apsaimniekošanas plāns ietver gan to regulāru pļaušanu vai ganīšanu, gan pēc nepieciešamības – to kvalitātes uzlabošanu: krūmu un koku izciršanu aizaugušās pļāvās, atsevišķu augošu lielu koku (galvenokārt ozolu) atbrīvošanu no koku un krūmu apauguma zālāju teritorijās. Tā kā mazā ērgļa barības racionā nozīmīgu daļu veido dažādu sugu abinieki, kā alternatīva ilggadīgo zālāju apsaimniekošanai ir iespējama arī mākslīgu mitrāju veidošana un uzturēšana.

Citi ietekmi mazinoši pasākumi

Iespējamā sadursmju riska mazināšanai VES parka teritorijā, kas ietilpst zonā līdz 3 km apzināmajām mazā ērgļa ligzdām, jābūt nodrošinātiem viedo VES apturēšanas kameru risinājumiem.

Vadoties pēc literatūrā pieejamās informācijas, šis risinājums ļauj novērst ievērojamu potenciālo sadursmju skaitu (Rydell et al. 2017). Ir aprakstīts sadursmju riska samazinājums par 65% visām dienas plēsīgo putnu sugām, izmantojot risinājumus, kas aptur VES darbību (Garcia-Rosa, Tande 2023). Viedo kameru sistēmu tehnoloģijas nepārtraukti tiek attīstītas un uzlabotas, to efektivitāte turpina pieaugt.

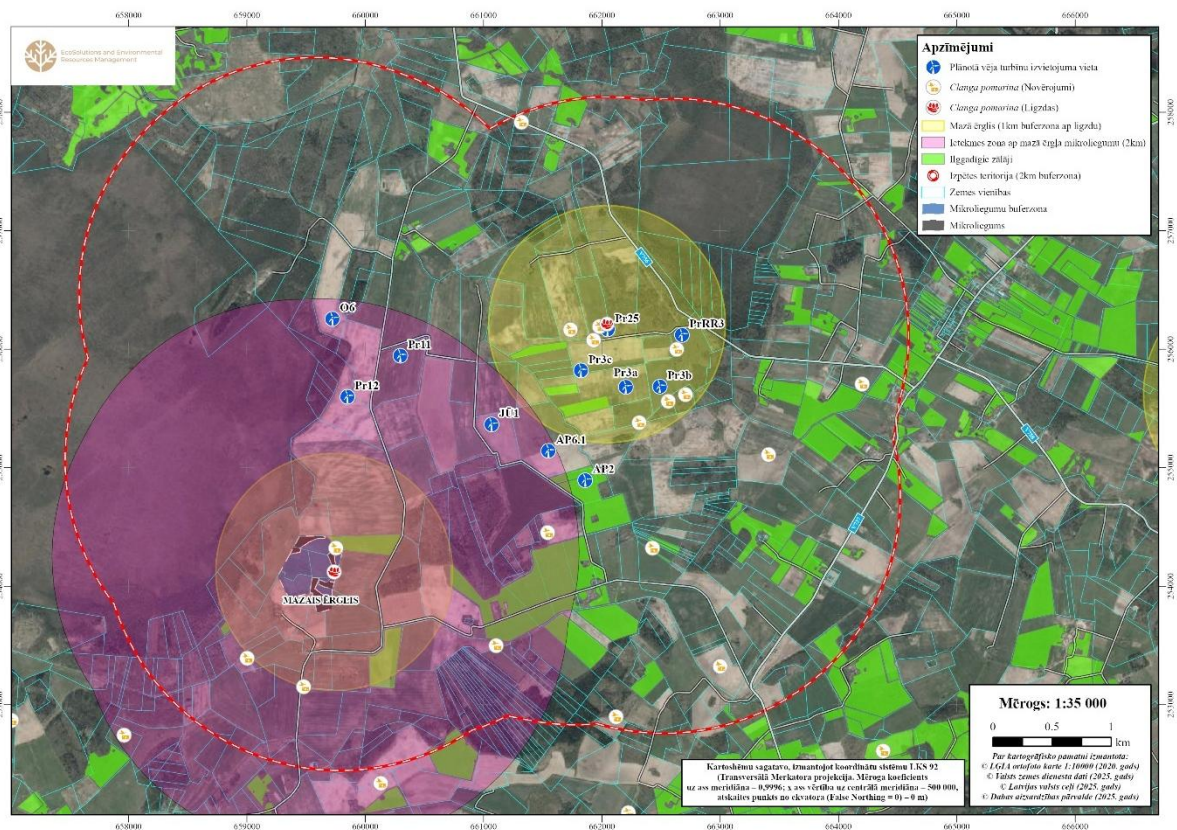
Viedo kameru sistēmas un troksni mazinošu tehnoloģiju izmantošana neizslēdz mazā ērgļa ligzdošanas teritorijas pārcelšanos vai izzušanu. Viedo kameru sistēmu pielietošana samazinās plānotā VES iespējamo ietekmi arī uz citām dienas plēsīgo putnu un planētāju putnu sugām, kas ir konstatētas izpētes teritorijā (peļu klijāns *Buteo buteo*, ķīķis *Pernis apivorus*, niedru lija *Circus aeruginosus*, pļavu lija *Circus pygargus*, lauku lija *Circus cyaneus*, jūras ērglis *Haliaeetus albicilla*, klinšu ērglis *Aquila chrysaetos*, bikšainais klijāns *Buteo lagopus*, dzērve *Grus grus*, baltais stārķis *Ciconia ciconia* u.c.).

Ir nepieciešams veikt sugai specifisku monitoringu pirmsbūvniecības, būvniecības un ekspluatācijas laikā, īpašu uzmanību pievēršot ligzdošanas vietu apzināšanai. Monitoringa metodika pievienota šī eksperta atzinuma 1. pielikumā.

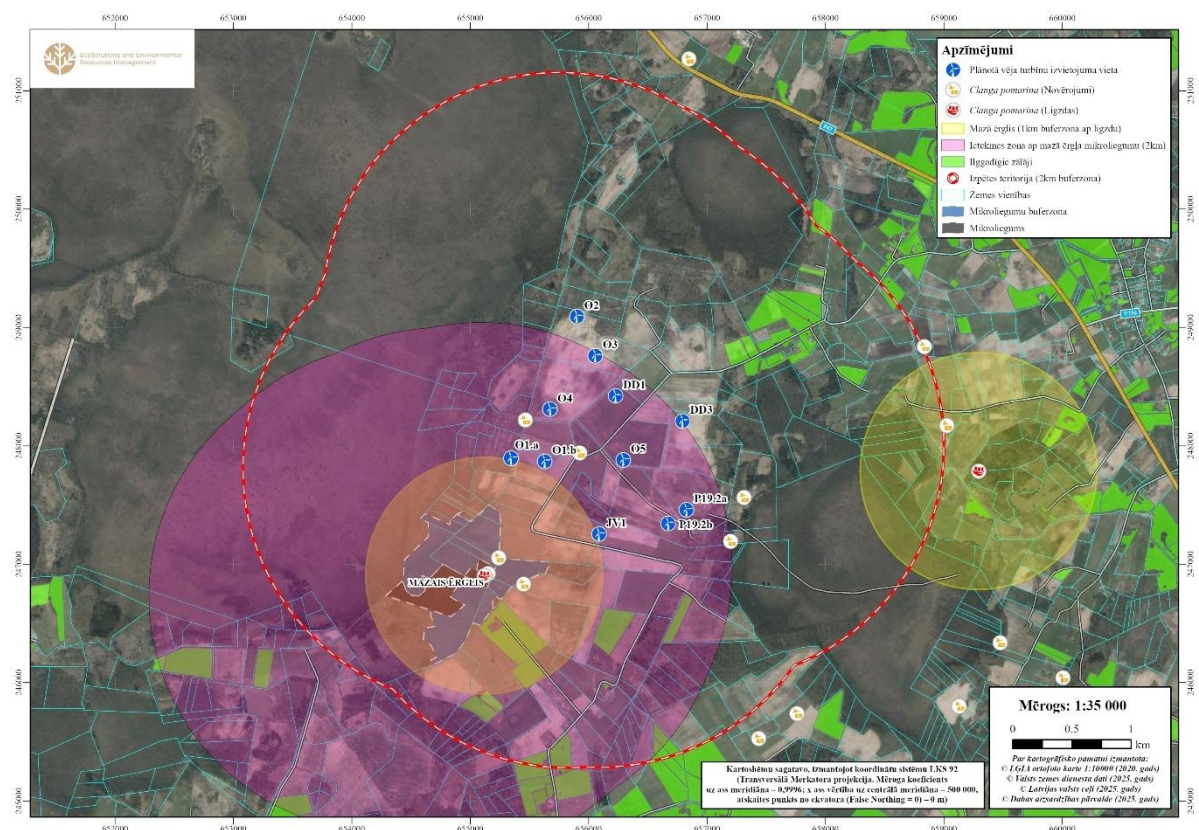
Lai novērtētu ietekmi mazinošo pasākumu efektivitāti, veicams ikgadējs mazā ērgļa *Clanga pomarina* ligzdošanas sekmju monitorings arī izveidotajās brīvprātīgās aizsardzības teritorijās vai mikroliegumos. Ja monitoringa veikšanas laikā tiek konstatēta būtiska nelabvēlīga ietekme, ir jānodrošina pasākumi, lai uzlabotu mazā ērgļa *Clanga pomarina* aizsardzības stāvokli (piemēram, mākslīgo ligzdu būvniecība un ligzdošanai piemērota koku zarojuma veidošana, lai ilgstoši piesaistītu mazos ērgļus izveidotajām aizsardzības teritorijām). Papildus tam monitorings īstenojams arī mazā ērgļa barošanās vietu aizsardzībai apsaimniekotajās teritorijās, novērtējot īstenoto apsaimniekošanas pasākumu efektivitāti. Monitoringa pārskatu par īstenotajiem mazā ērgļa barošanās vietu apsaimniekošanas pasākumiem un to sekmēm jāiesniedz DAP.

Pirmsbūvniecības monitoringa ietvaros rekomendējama VES tiešā apkārtnē ligzdojošo mazo ērgļu aprīkošana ar satelītraidītājiem (gan pieaugušie putni, gan jaunie putni), lai precizētu mazo ērgļu nozīmīgās barošanās vietas un to uzvedību VES ekspluatācijas laikā.

Ietekmi mazinošie pasākumi ir koriģējami, ja pirmsbūvniecības monitoringa laikā netiek konstatēta būtiski negatīva ietekme uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, piemēram, ja ir notikusi ligzdu maiņa un suga vairs neligzdo 1000 m zonā no plānotajām VES. Ja pirmsbūvniecības monitoringa ietvaros izpētes teritorijā tiek konstatētas jaunas mazā ērgļa ligzdas, tad tiek noteikti papildus ietekmju mazinošie pasākumi, pielietojot šajā atzinumā ietvertos ietekmju mazinošo pasākumu principus.

9.1.31. attēls. Mazā ērgļa sastopamība VES “Priekuļi” Z daļā, potenciāli būtiski negatīvi ietekmētā teritorija un ilggadīgo zālāju teritorijas

9.1.32. attēls. Mazā ērgļa sastopamība VES “Priekuļi” D daļā, potenciāli būtiski negatīvi ietekmētā teritorija un ilggadīgo zālāju teritorijas

Ķīķis *Pernis apivorus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti

izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Sugas populācijai konstatēta samazināšanās ilgtermiņa periodā (2005. – 2024. gadu periods) un neskaidra pārmaiņu īstermiņa tendence (2013. – 2024. gadu periods) Latvijā (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Pēc dienas plēsīgo putnu monitoringa rezultātiem, sugai laika periodā no 2014. gada līdz 2024. konstatēts mērens samazinājums (Avotiņš, Reihmanis 2024).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā aptuveni 2500 ligzdojoši pāri (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Apdzīvo dažāda vecuma mežaudzes, kas mijas ar atklātām vietām: izcirtumiem, pļavām, laukiem u.c. Visai plastisks pret ligzdošanas vietu, katru gadu būvē jaunu ligzdu (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2002).

Plānotā VES izpētes teritorijā 2024. gadā ligzdošanas sezonas laikā reģistrēti 7 ķīķa novērojumi. Visi novērojumi reģistrēti attālumā, kas ir lielāks nekā 500 m no plānotajām VES.

Ķīķiem ir raksturīgi tāli (līdz pat 10 km un vairāk) barošanās lidojumi no ligzdošanas vietas (Ziesemer, Meyburg 2015) un ligzdu mainības un slēptā dzīvesveida dēļ sugas ligzdošanas vietas atrašana ir būtiski sarežģītāka nekā citām dienas plēsīgo putnu sugām. Sugas ligzdošanu VES izpētes teritorijā droši nevar izslēgt.

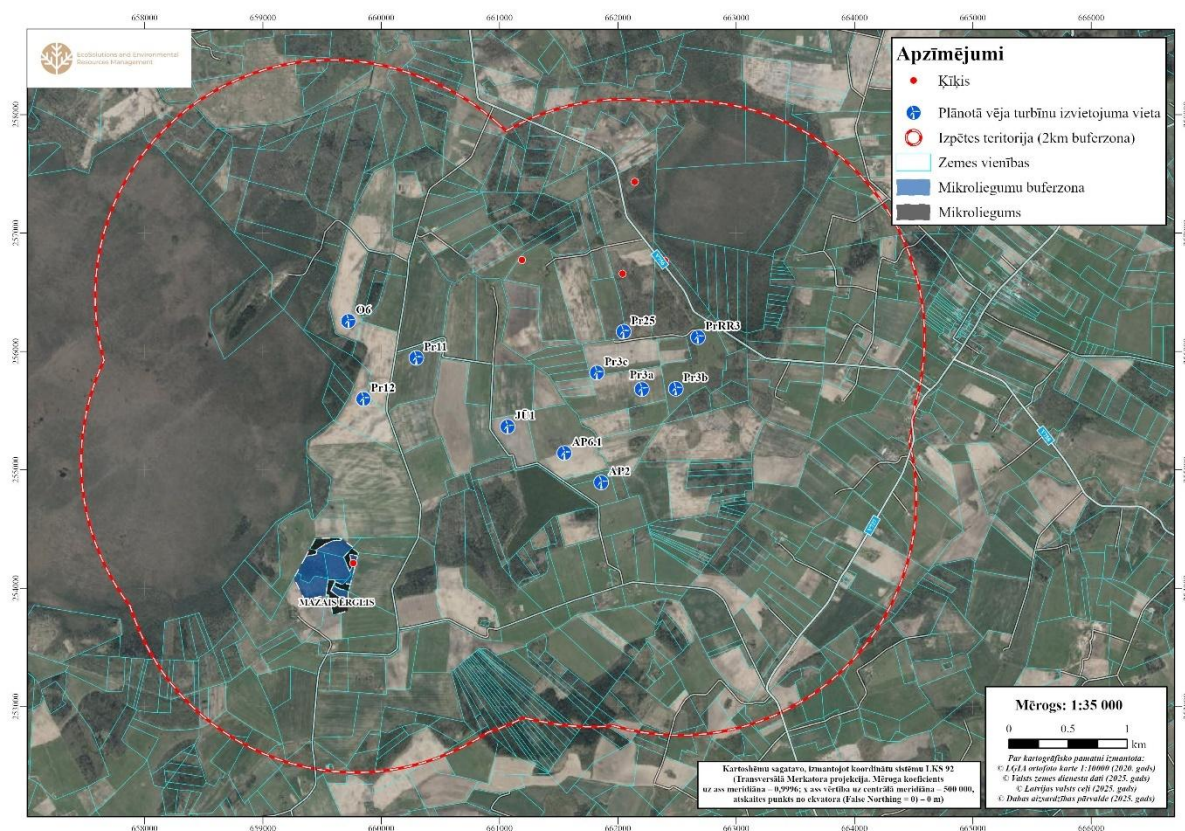
Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Topošajās vadlīnijās VES parku ietekmes mazināšanai uz īpaši aizsargājamām putnu sugām (Priednieks sagatavošanā 2024) tiek norādīts izvairīties no VES būvēšanas 1 līdz 2 km attālumā no ķīķu ligzdas (kas bieži katru gadu tiek būvēta jauna vienas ligzdošanas teritorijas ietvaros).

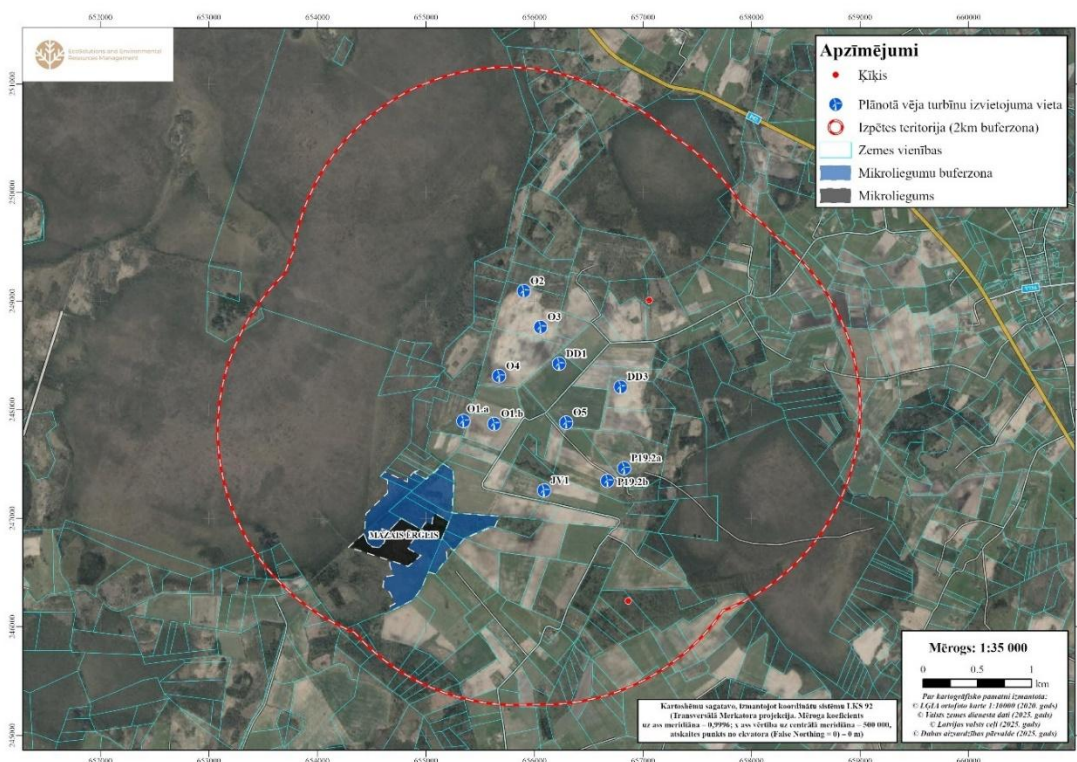
Ķīķis ir suga, kurai ir samērā augsts VES parkos Eiropā bojāgājušo īpatņu rādītājs – 49 īpatņi (Dürr 2025).

Sadursmju riska iespējamību būtiski mazinās paredzētā VES aprīkošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu.

Nepieciešams veikt regulāru ķīķa ligzdošanas sekmju monitoringu (1. pielikums), tajā skaitā apsekot visas izpētes teritorijā un tās apkārtnē konstatētās lielo plēsīgo putnu ligzdas.

9.1.33. attēls. Kīķa sastopamība VES “Pīķuļi” Z daļā

9.1.34. attēls. Kīķa sastopamība VES “Pīķuļi” D daļā

Vistu vanags *Accipiter gentilis*

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” vistu vanaga ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 5 – 30 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 100 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Vistu vanaga populācijas ilgtermiņa izmaiņu tendence (2006.– 2024. gadu periods) Latvijā tiek raksturota kā negatīva, īstermiņa dinamika (2013.– 2024. gadu periods) kā negatīva (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā kritiski apdraudēta (CR, *Critically Endangered*).

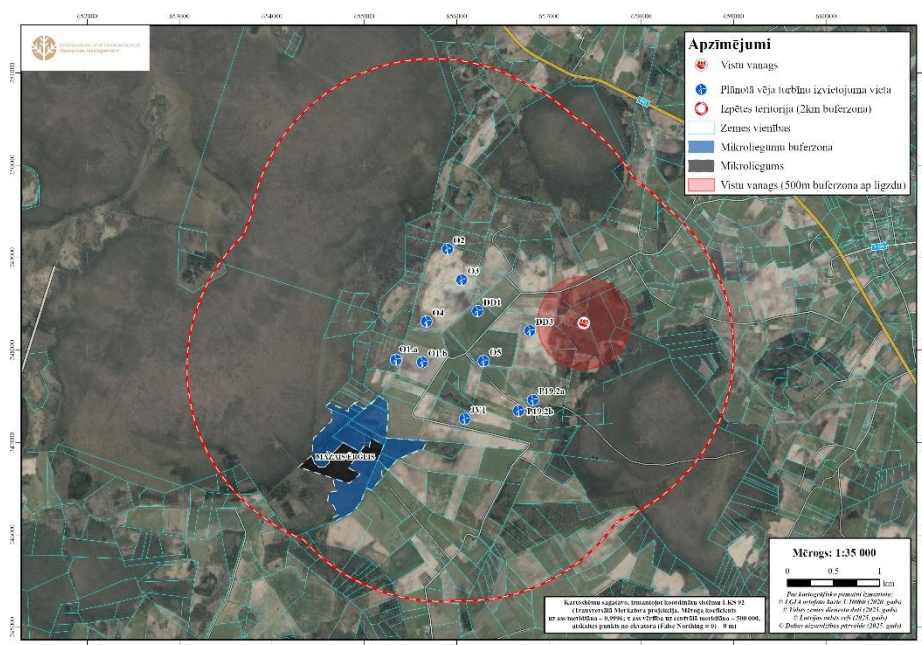
Apdzīvota vistu vanaga ligzda 2024. gadā veiktās izpētes laikā konstatēta zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 76740060045, 1, kvartāla 2. nogabalā (X: 657377; Y: 248293). Ligzda novietota bērzā, spriežot pēc dimensijām vērtēta kā ilggadīga.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Sugas medību taktika raksturojas ar relatīvi zemiem lidojumiem, kas reti pārsniedz koku augstumu. Riesta izlidojumi pavasarī, kas notiek augstāk ir novērojami samērā reti un lielākoties tuvu ligzdvietai.

Publikācijās par VES ietekmi uz vistu vanagu ir samērā maz informācijas, tāpat arī reģistrēto sadursmju upuri ir samērā maz (Hötker 2008, Rydell et al. 2017, Morkūnē et al. 2020, Dürr 2025).

Tā kā visas plānotā vēja parka “Priekuļi” VES ir izvietotas lauksaimniecībā izmantojamās zemēs un tuvākais attālums no atrastās vistu vanaga ligzdas līdz VES DD3 ir aptuveni 600 m, nav sagaidāma būtiski negatīva ietekme uz vistu vanaga ligzdošanas un barošanās apstākļiem. Nav nepieciešami specifiski ietekmi mazinošie pasākumi Sadursmju riska iespējamību būtiski mazinās paredzētā VES aprīkošana ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu.

9.1.35. attēls. Vistu vanaga sastopamība VES “Priekuļi” D daļā

Peļu klijāns *Buteo buteo*

Peļu klijāns ir Latvijā visbiežāk sastopamā dienas plēsīgo putnu suga un Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā aptuveni 11 000 līdz 19 000 ligzdojošu pāru, tomēr ligzdojošā populācija jau ilgstoši samazinās.

Laika periodā starp 2005.–2023. gadu Latvijā ligzdojošā peļu klijānu populācija ir

samazinājusies par 50%, bet laika periodā starp 1995.–2002. gadu tā ir samazinājusies pat par 70 % (Auniņš, Mārdega, 2023). Sugas populācijas īstermiņa (2013. – 2024. gadu periods) skaita pārmaiņu tendence ir negatīva (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*).

Plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošā peļu klijānu populācija vērtēta kā 5 – 7 pāri. Visas konstatētas peļu klijāna ligzdas atrodas attālumā, kas pārsniedz 500 m no tuvākās VES.

Suga regulāri novērota izpētes teritorijā rudens caurceļošanas un ziemošanas periodā, tajā skaitā arī plānoto VES tiešā tuvumā.

Domājams, ka lielākajā daļā izpētes laikā atrasto lielo plēsīgo putnu ligzdu (diametrs ir lielāks nekā 50 cm) sākotnēji ir ligzdojis peļu klijāns.

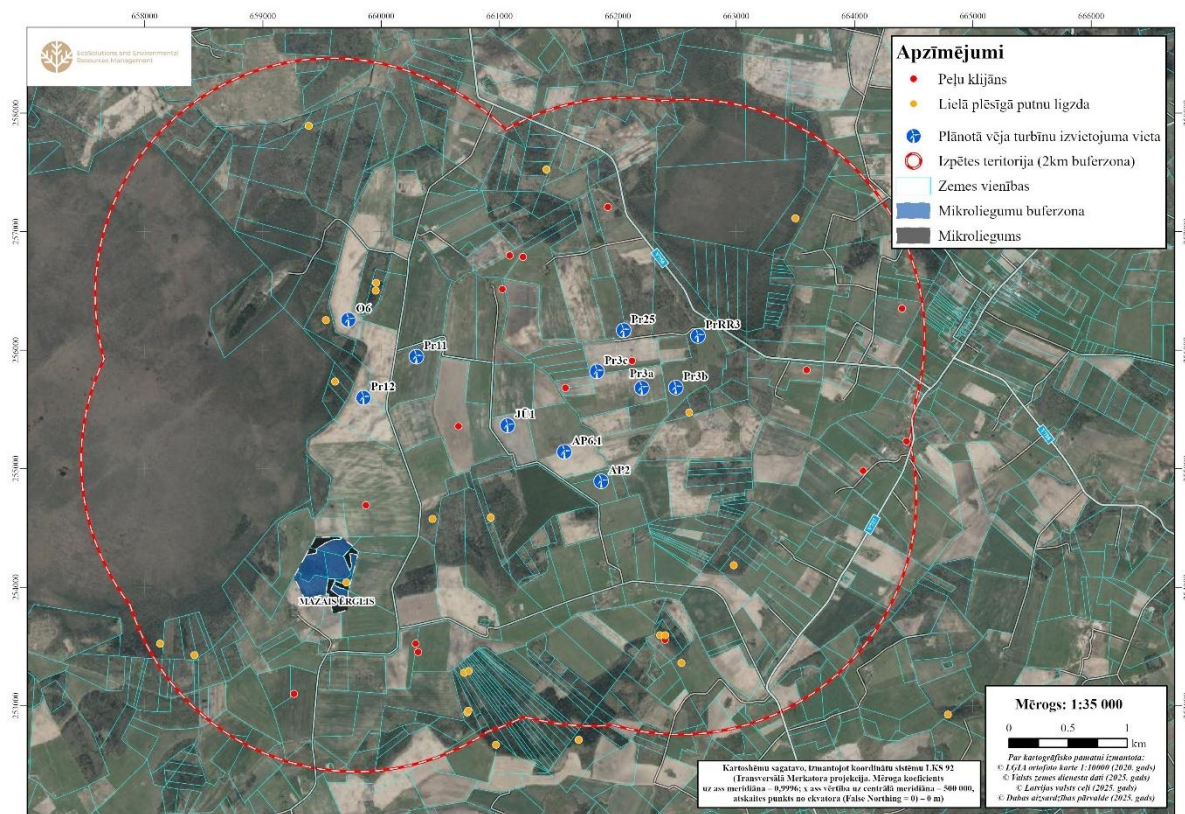
Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Peļu klijāns ir suga, kas neizrāda vai izrāda mazu izvairīšanās uzvedību no VES parkiem (Bose et al. 2020), tas var būtēt ligzdas starp esošām VES. Sugai konstatēts relatīvi augsts sadursmju risks, lielākais upuru skaits ir pieaugušie putni (Langgemach 2023). Eiropā konstatēti 1283 letāli sadursmju gadījumi ar VES (Dürr 2025). Lielais bojā gājušo peļu klijānu skaits ir skaidrojams ar daudzskaitlīgo un stabilo Eiropā ligzdojošās populācijas daļu, kas tiek vērtēta kā 814 000 līdz 1 390 000 ligzdojoši pāri (Kerus u.c. 2021).

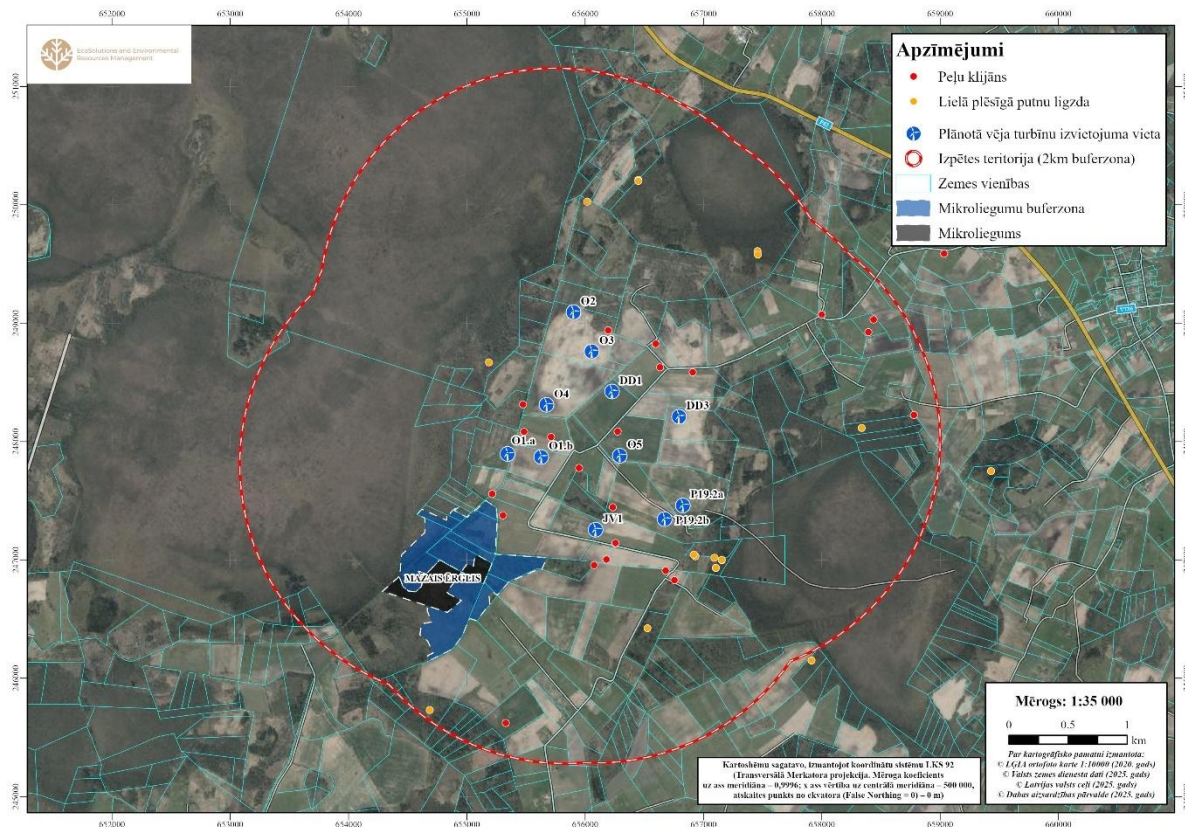
VES parku izbūve meža zemēs, mežmalās vai tuvu peļu klijānu ligzdām var lokāli negatīvi ietekmēt sugas sarūkošo Latvijas populāciju.

Lai mazinātu VES negatīvo ietekmi uz peļu klijānu, nepieciešams VES parku aprīkot ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu mazinot sadursmju riskus.

Nepieciešams veikt regulāru peļu klijānu ligzdošanas sekmju monitoringu, tajā skaitā apsekot visas izpētes teritorijā un tās apkārtnē konstatētās lielo plēsīgo putnu ligzdas.

9.1.36. attēls. Peļu klijāna sastopamība VES "Prīkuļi" Z daļā

9.1.37. attēls. Peļu klijāna sastopamība VES "Prīkuļi" D daļā

Bikšainais klijāns *Buteo lagopus*

Latvijā sastopams ziemošanas periodā, rudens un pavasara migrāciju periodā. Nav zināms Latvijā ziemojošo un caurceļojošo īpatņu skaits.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas ziemojošās populācijas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētās sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un

kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*).

VES izpētes teritorijā konstatēts rudens migrācijas periodā, kad reģistrēti 4 sugas novērojumi (tajā skaitā tiešā VES tuvumā); viens novērojums reģistrēts ziemošanas periodā.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Lai arī bikšainais klijāns samērā lielā skaitā ziemo Rietumeiropā, reģistrētais sadursmju skaits ir relatīvi neliels – 13 bojā gājuši īpatņi (Dürr 2025).

Lai mazinātu VES negatīvo ietekmi uz bikšaino klijānu, nepieciešams VES parku aprīkot ar viedo kameru sistēmām, kas spēj nodrošināt VES rotācijas ātruma samazināšanu vai apstādināšanu mazinot sadursmju riskus.

Vakarlēpis *Caprimulgus europaeus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Sugas populācijas izmaiņu tendence ilgtermiņā (1991. – 2017. gadu periods) ir pieaugoša (*Birdlife International* 2019).

Vakarlēpis ligzdo sausos un skrajos skujkoku mežos, purvainos mežos augsto purvu malās, izcirtumos un jaunaudzēs. Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts 16500 – 31000 pāru robežās (Ķerus u.c. 2021). Priežu jaunaudzes intensīvi apsaimniekotos mežu masīvos ir nozīmīgākais sugas ligzdošanas biotops Eiropas ziemeļu daļā (Verstraeten et al. 2011, Langston et al. 2007).

Nav iespējams spriest par plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošo vakarlēpju populācijas lielumu, jo šī atzinuma sagatavošanas vajadzībām nav veiktas sugai specifiskas uzskaites attālumā, kas pārsniedz 500 m no plānotajām VES. Ticams, ka VES apkārtnē esošajos augstajos purvos var ligzdot pat vairāki desmiti vakarlēpju pāru.

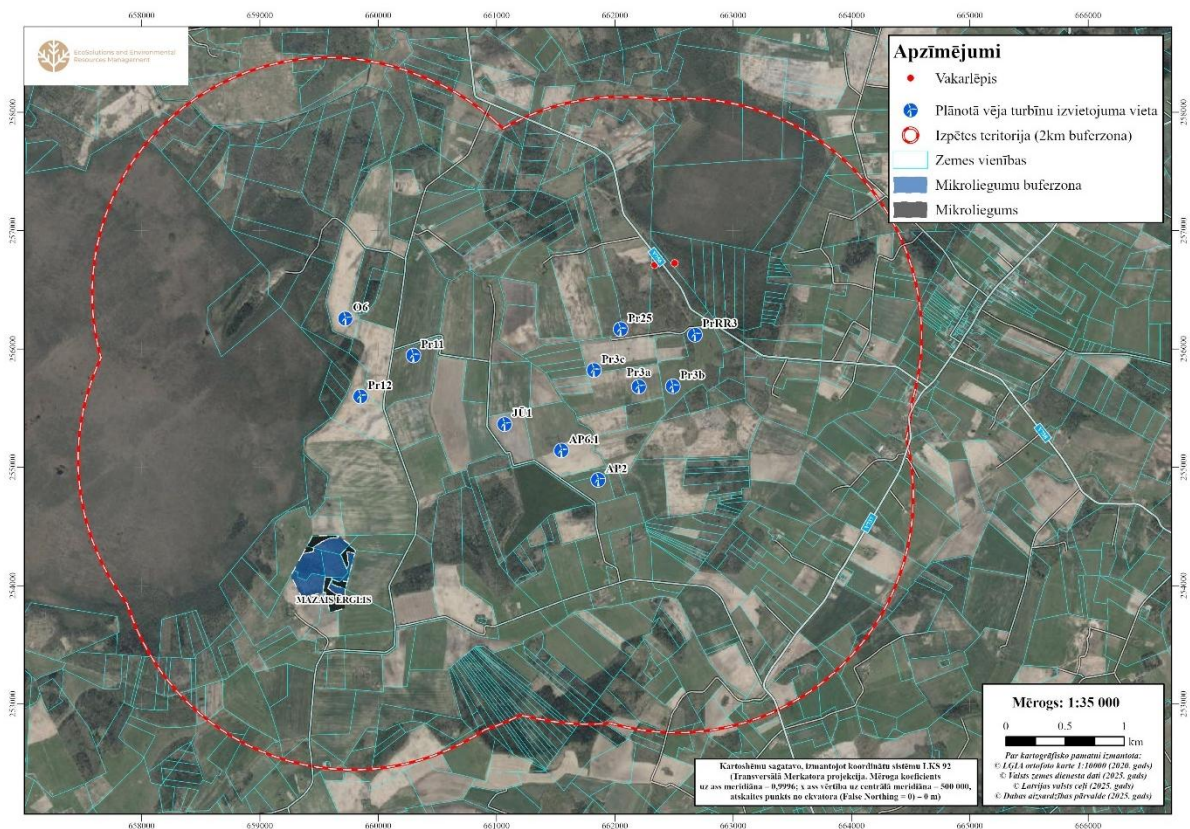
Tiešā plānotā VES tuvumā suga nav konstatēta; nav konstatētas sugas ligzdošanai piemērotas dzīvotnes.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Tiek izteikti pieņēmumi, ka vakarlēpji līdzīgi kā sikspārņi var tikt pievilināti ap rotoru darbības zonu kukaiņu koncentrēšanās rezultātā. Tāpat tiek norādīts uz iespējamu trokšņa ietekmi kā sliekšni minot lielāku kā 47dB(A) (Rydell et al. 2017). Ir konstatēta sugas ligzdošanas blīvuma samazināšanās attālumā līdz 350 metriem no izbūvētām VES (Rydell et al. 2017).

Tajā pašā laikā ir zināma sekmīga sugas ligzdošana tiešā VES tuvumā, piemēram, VES parkā Velsā, kur uzstādīti 76 VES ar rotora diametru 101 m, sekmīga vakarlēpja ligzdošana konstatēta 58 m attālumā no VES (Traxler 2019).

Plānotā VES parka izbūves un tā turpmākās ekspluatācijas iespējamā negatīvā ietekme uz ligzdojošo vakarlēpju populāciju ir vērtējama kā nebūtiska.

9.1.38. attēls. Vakarlēpis sastopamība VES "Priedi" Z daļā

Brūnā čakste *Lanius collurio*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Sugas populācijas izmaiņu tendence gan ilgtermiņā (1995. – 2024. gadu periods), gan īstermiņā (2012. – 2024. gadu periods) ir sarūkoša (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem brūno čakstu populācijai 2005. – 2024. gadu periodā konstatēts mērens samazinājums, sugas aizsardzības stāvoklis Latvijā ir uzskatāms par nelabvēlīgu (Auniņš, Mārdega 2024).

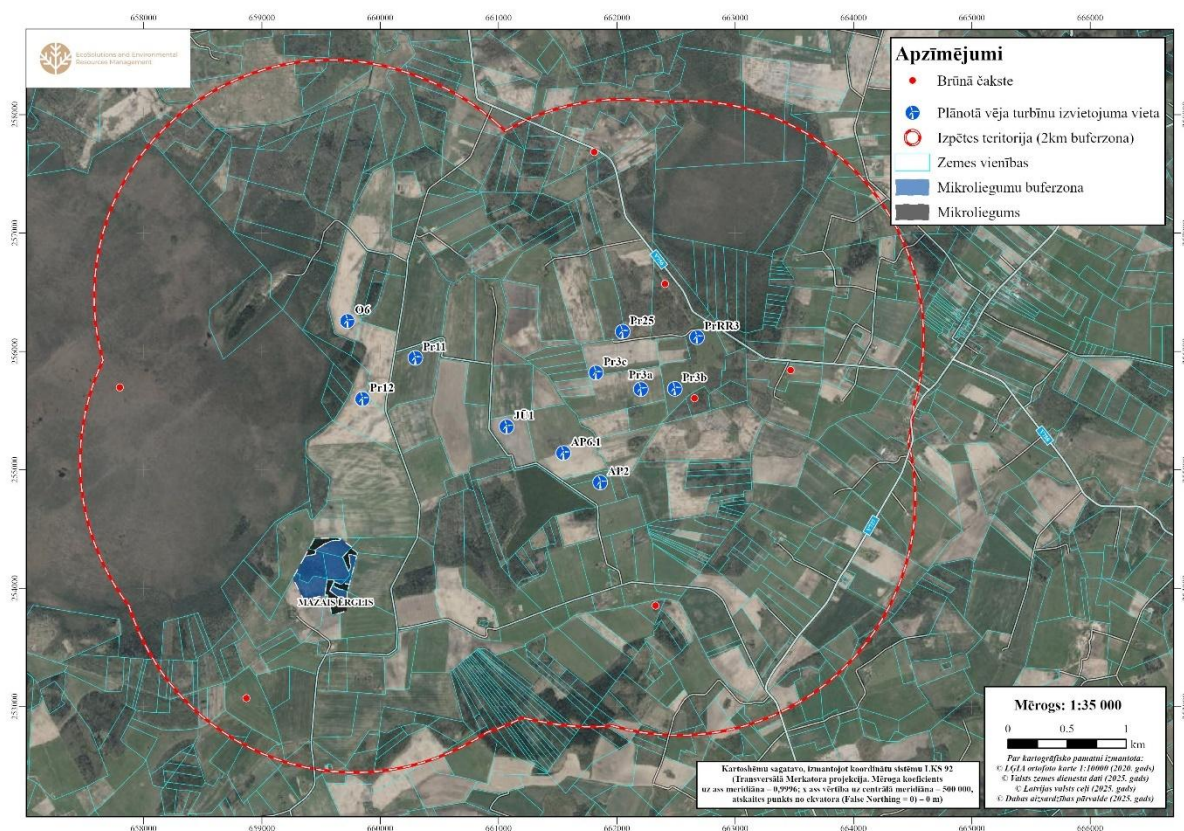
Brūnā čakste ir Latvijā samērā bieži sastopama putnu suga; apdzīvo aizaugošus izcirtumus, krūmainas ceļmalas, augļu dārzus, mežmalas, mitras krūmainas ieplakas lauksaimniecības zemēs, aizaugošas pļavas, retumis arī augstos sūnu purvus ar koku grupām (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 1998).

Vēsturiski suga ir specializējusies dzīvei lauksaimniecības zemēs, tomēr pēdējos gadu desmitos sekmīgi sākusi apdzīvot meža izcirtumus un jaunaudzēs, jo tie pēc sava izmēra un struktūras bieži atgādina krūmainas lauksaimniecības zemes. Brūnā čakste iekļauta putniem bioloģiski vērtīgu zālāju indikatorsugu sarakstā (Auniņš 2013).

Plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošā brūno čakstu populācija vērtēta kā 7 – 10 pāri. Līdz 500 m attālumā no plānotajām VES konstatēta viena brūno čakstu pāra pierādīta ligzdošana.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinājošie pasākumi

Balstoties pēc pieejamās informācijas, sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema (Dürr 2023). Plānotā VES parka izbūve saskaņā ar terminētajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem un tā turpmākā ekspluatācijas iespējamā negatīvā ietekme vērtējama kā nebūtiska.

9.1.39. attēls. Brūnās čakstes sastopamība VES "Prīkuļi" D daļā

Lielā čakste *Lanius excubitor*

Lielo čakstu populācijai konstatēts būtisks skaita pieaugums Latvijā pēdējās desmitgadēs (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025) un ligzdošanas biotopa maiņa ārpus tradicionālajām ligzdošanas vietām augstajos purvos - dažādas lauksaimniecībā izmantojamās zemēs un krūmājos, jaunaudzēs (Ķerus u.c. 2021).

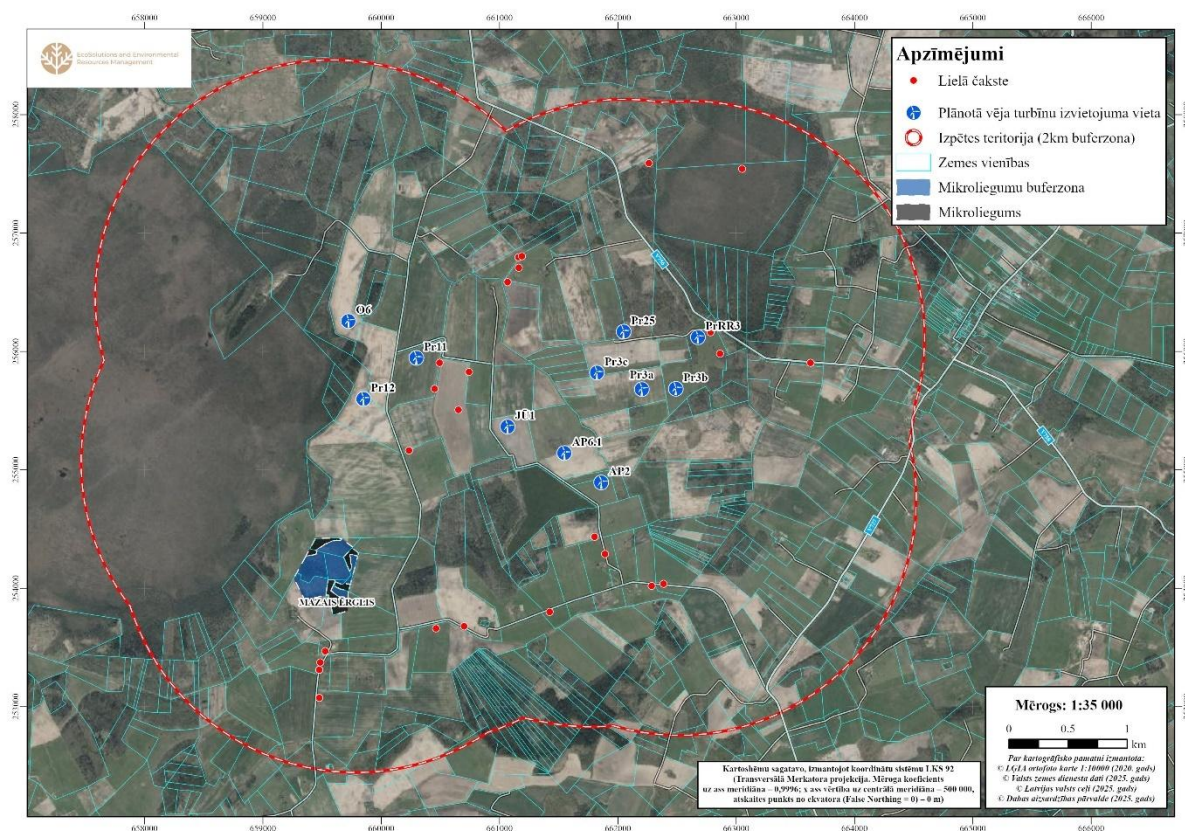
Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā gandrīz apdraudēta (NT, *Near Threatened*).

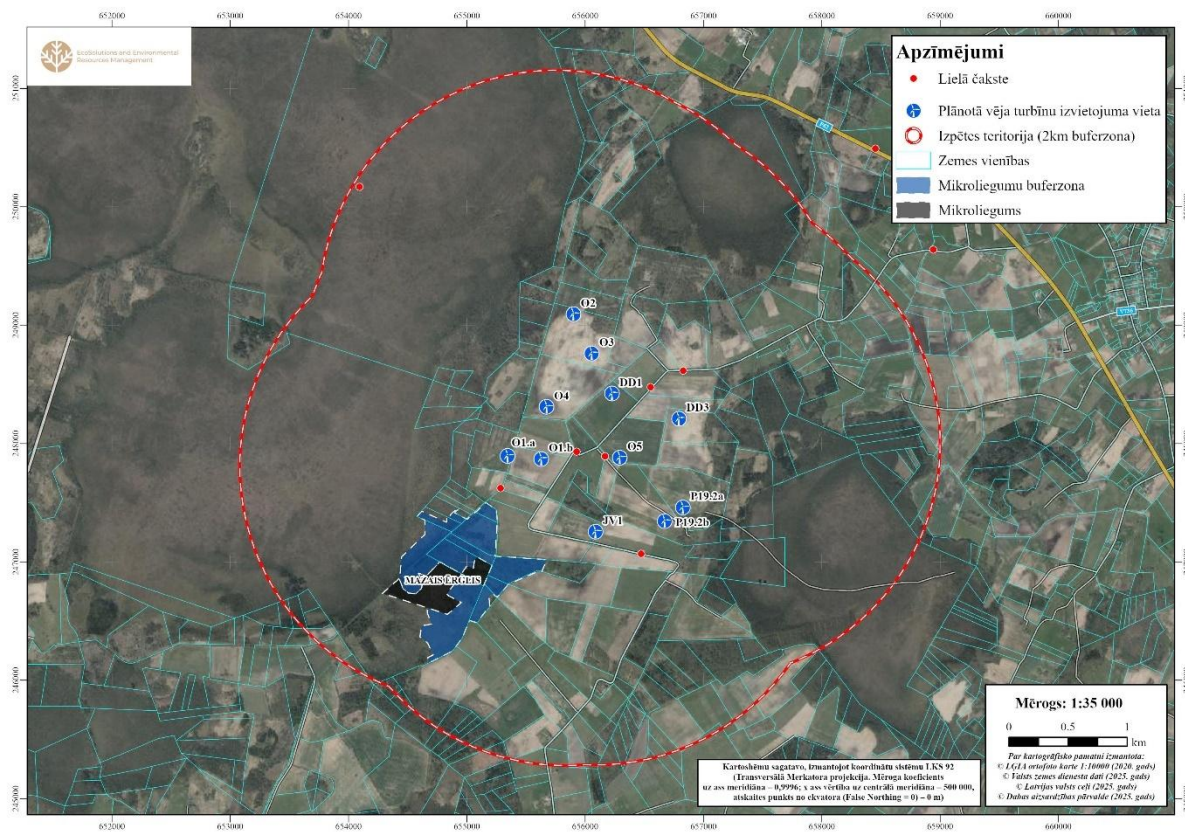
Plānotā VES izpētes teritorijā konstatēta viena lielo čakstu pāru ligzdošana. Suga regulāri novērota rudens migrācijas periodā un ziemošanas laikā, vienlaikus klātesošo īpatņu skaitam nepārsniedz 5 īpatņus.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinājošie pasākumi

Balstoties pēc pieejamās informācijas, sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema (Dürr 2023). Plānotā VES parka izbūve saskaņā ar terminētajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem un tā turpmākā ekspluatācijas iespējamā negatīvā ietekme vērtējama kā nebūtiska.

9.1.40. attēls. Lielās čakstes sastopamība VES "Prīkuļi" Z daļā

9.1.41. attēls. Lielās čakstes sastopamība VES "Prīkuļi" D daļā

Grieze *Crex crex*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1.

pielikumā.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*). Griezies aizsardzības stāvoklis Latvijā uzskatāms par nelabvēlīgu, ar tendenci pasliktināties tieši pēdējos gados. Kopš 2010. gada grieze vairs nav starp sugām ar globālu apdraudējuma statusu, pateicoties sekmīgai sugas populāciju atjaunošanai Rietumeiropas valstīs un apzinātajām skaitliski lielajām populācijām Austrumeiropā (Auniņš, Mārdega 2024).

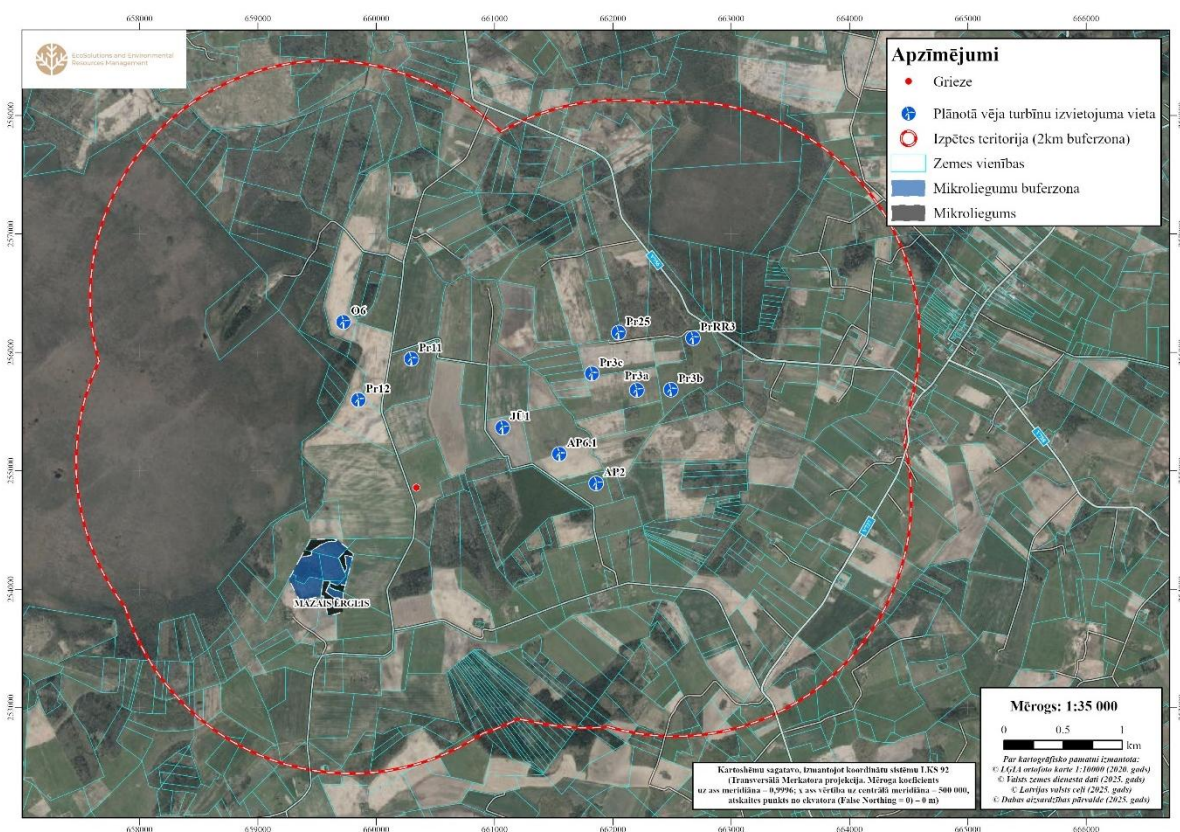
Grieze ir iekļauta putniem bioloģiski vērtīgu zālāju indikatoru sarakstā (Auniņš 2013). Suga saistīta ar ekstensīvi apsaimniekotiem zālājiem.

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā aptuveni 20 000 līdz 67 000 vokalizējoši tēviņi (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Pēc skaita pieauguma pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados (liels daudzums atmatu, neintensīva un neefektīva lauksaimniecības prakse) sugas īstermiņa (2012. – 2024. gadu periods) populācijas tendence ir negatīva (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025). Balstoties pēc naktsputnu populāciju indeksa izmaiņām Latvijā laika periodā 2014. – 2024. gads, griezies populācijai konstatēts mērens samazinājums (Keišs 2024).

2024. gadā veikto uzskaišu laikā VES izpētes teritorijā konstatēts tikai viens vokalizējošs īpatnis zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 76740030076 – iežogotā ābeļdārza teritorijā, kur konstatēta arī rubeņu riesta vieta.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Balstoties pēc pieejamās informācijas, sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema (Dürr 2023). Plānotā VES parka izbūve saskaņā ar terminētajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem un tā turpmākā ekspluatācijas iespējamā negatīvā ietekme vērtējama kā nebūtiska.

9.1.42. attēls. Griezies sastopamība VES “Pīkuļi” Z daļā

Sila cīrulis *Lullula arborea*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

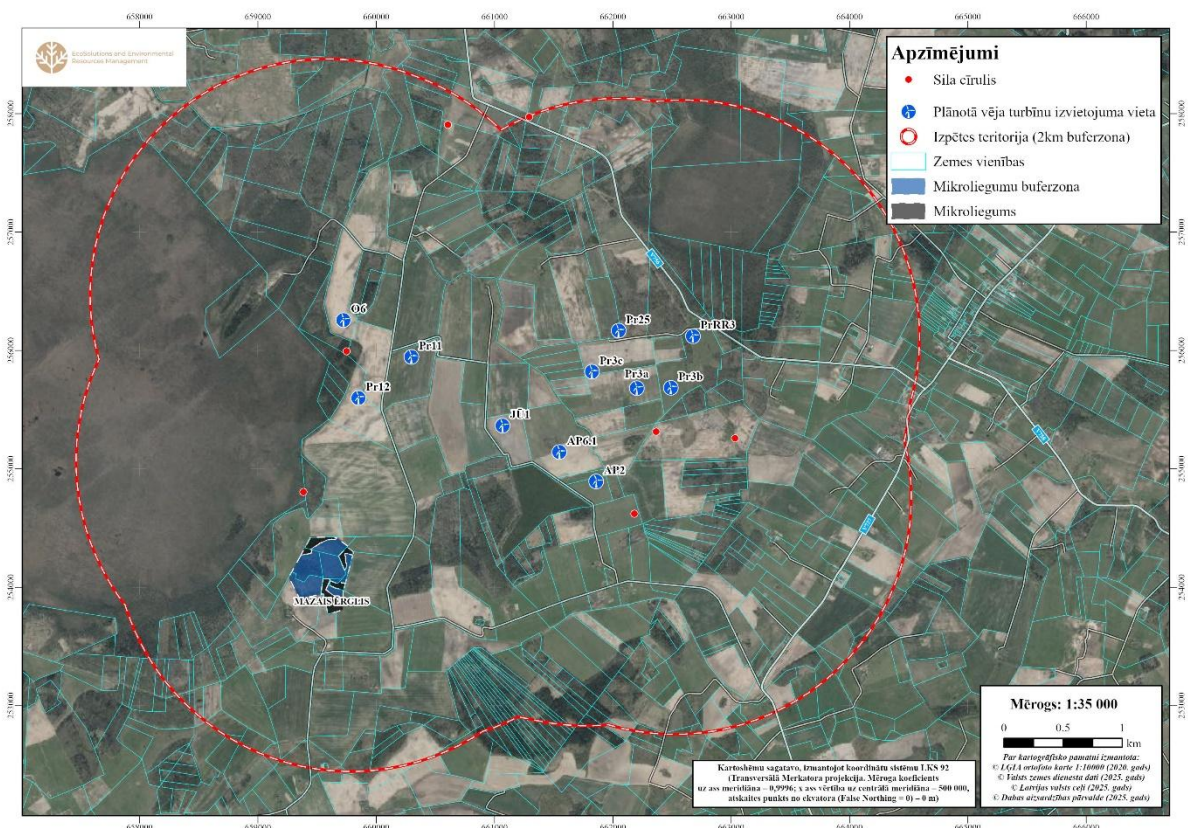
Sila cīrulis ir Latvijā samērā bieži sastopama putnu suga; ligzdo sausos, smilšainos zālajos, arī izcirtumos un jaunaudzēs (LOB 2002, Langston *et al.* 2007). Sugas populācijas izmaiņu tendence ilgtermiņā (2005. – 2024. gadu periods) ir stabila, bet īstermiņā (2012. – 2024. gadu periods) tiek vērtēta kā pieaugoša (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

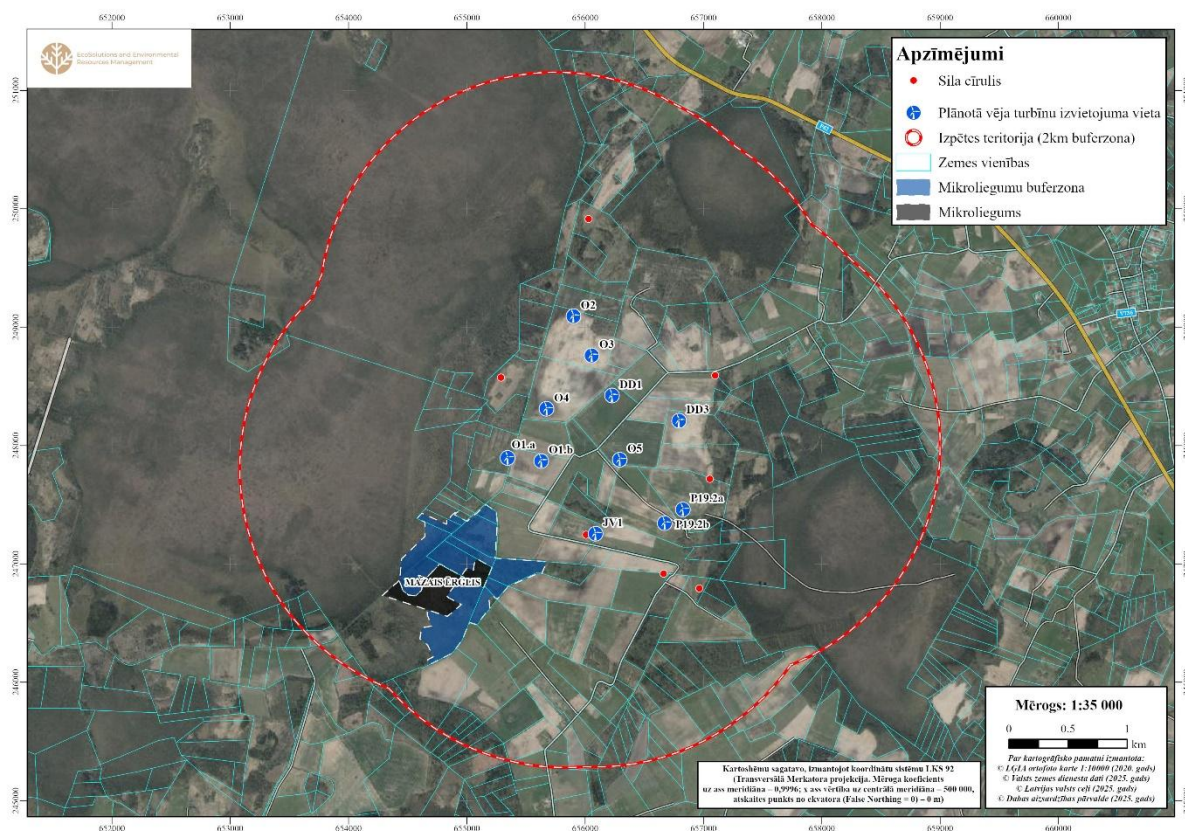
Plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošā sila cīruļu populācija vērtēta kā 15 – 20 pāri. Līdz aptuveni 500 m attālumā no plānotajām VES konstatēta aptuveni 10 sila cīruļu pāru ligzdošana.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Balstoties pēc pieejamās informācijas, sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema (Dürr 2023). Plānotā VES parka izbūve saskaņā ar terminētajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem un tā turpmākā ekspluatācijas iespējamā negatīvā ietekme vērtējama kā nebūtiska.

9.1.43. attēls. Sila cīruļa sastopamība VES "Priekuļi" Z daļā

9.1.44. attēls. Sila cīruļa sastopamība VES “Prīkuļi” D daļā

Meža balodis *Columba oenas*

Suga ir Latvijā īpaši aizsargājama (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” meža baloža ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 100 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem meža baložu populācijai 2005. – 2024. gadu periodā konstatēts mērens pieaugums, bet 2014. – 2024. gadu periodā populācijai konstatēts straujš pieaugums (Auniņš, Mārdega 2024). Suga regulāri ligzdo izcirtumos saglabātajos kokos vai to grupās.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

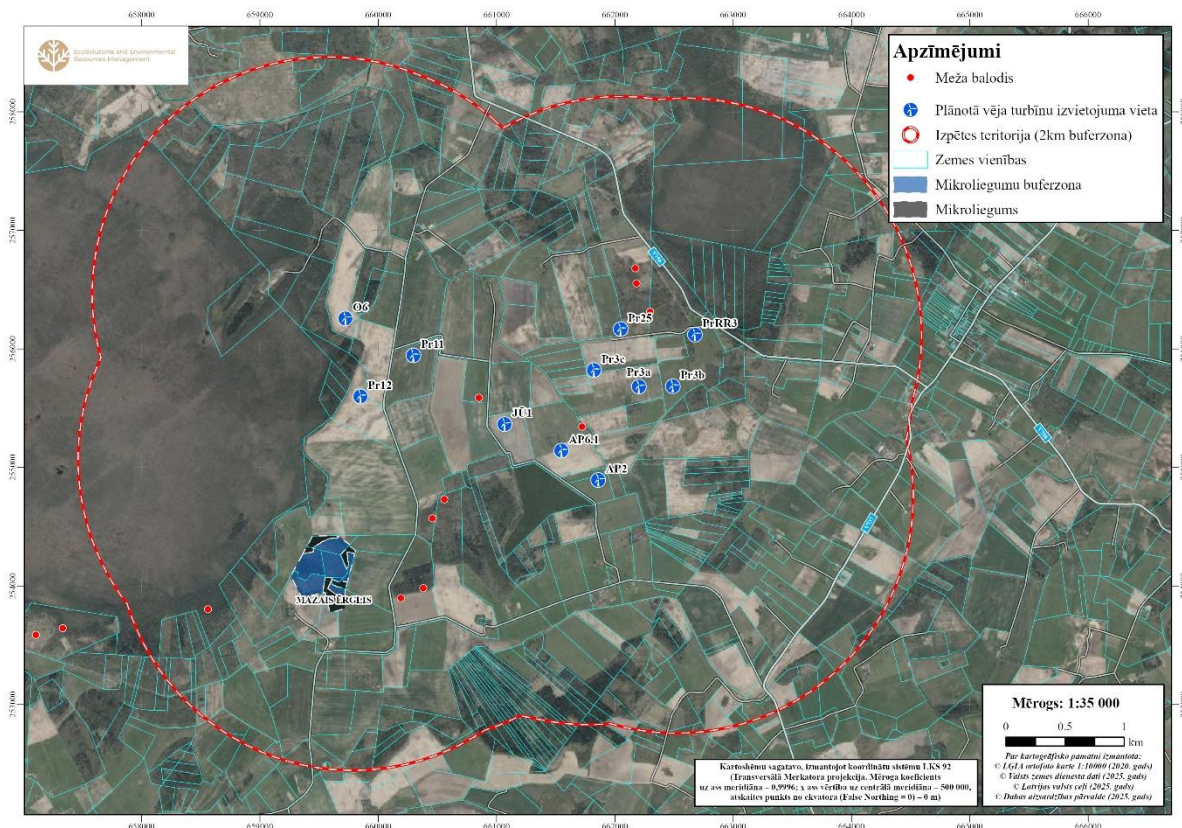
Plānotā VES izpētes teritorijā ligzdojošā meža baložu populācija vērtēta kā 4 – 6 pāri, tajā skaitā viens sugas novērojums (ticama ligzdošana: novērots pāris ligzdošanai piemērotā biotopā) ir reģistrēts aptuveni 400 m attālumā no plānotās VES Pr25.

Meža balodis regulāri novērots rudens migrācijas periodā, kad vienkopus lielākais skaits, aptuveni 50 īpatņi, reģistrēti VES D daļā 28.09.2024.

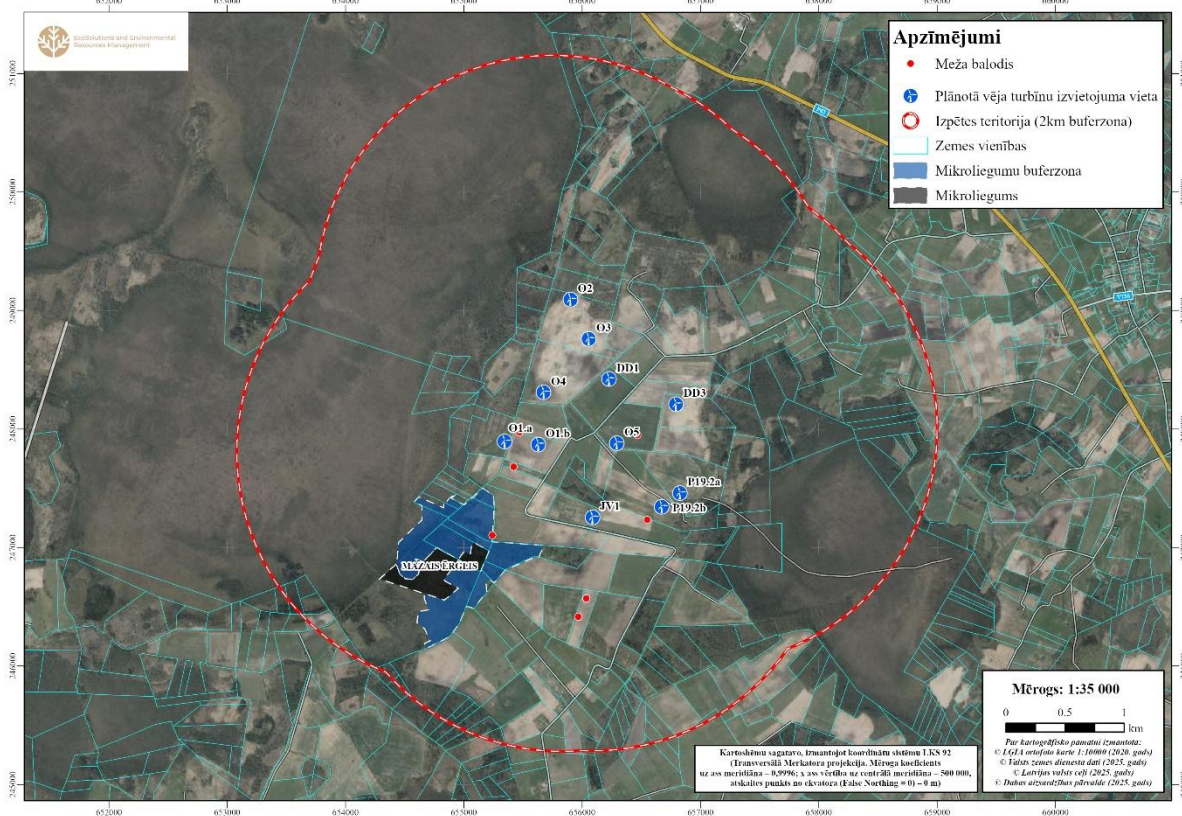
Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

Balstoties pēc pieejamās informācijas, sugas sadursmju riska iespējamība tiek vērtēta kā zema

(Dürr 2025). Plānotā VES parka izbūve saskaņā ar terminētajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem un tā turpmākā ekspluatācijas iespējamā negatīvā ietekme vērtējama kā nebūtiska.

9.1.45. attēls. Meža baloža sastopamība VES “Prīkuļi” D daļā

9.1.46. attēls. Meža baloža sastopamība VES “Prīkuļi” D daļā

Dzeltenais tārtiņš *Pluvialis apricaria*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas ligzdojošās populācijas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā gandrīz apdraudēta (NT, *Near Threatened*), bet sugas migrējošās populācijas apdraudētības pakāpe novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Dzeltenais tārtiņš ir Latvijā klajos augstajos purvos ligzdojoša putnu suga. Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 260 līdz 550 ligzdojoši pāri (Kerus u.c. 2021). Nozīmīga populācijas daļa apdzīvo Latvijā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Ievērojami lielāks skaits caurceļo un vēlākie rudens migranti var uzturēties Latvijā arī decembrī. Lielākās koncentrācijas ir zināmas nolaistos zivju dīķos rudens migrācijas periodā, kad, piemēram, Skrundas zivju dīķu teritorijā vienlaikus ir novēroti aptuveni 12000 dzelteno tārtiņu.

Izpētes teritorijā konstatēta viena dzelteno tārtiņu pāru ligzdošana Medņu purva centrālajā daļā (aptuveni 2,5 km attālumā no tuvākās plānotās VES) un viena dzelteno tārtiņu pāra ligzdošana Steporu purva ziemeļaustrumu daļā (aptuveni 2 km attālumā no tuvākās plānotās VES). Pārējie VES izpētes teritorijā esošie augstie purvi nav uzskatāmi par purvam tipisko bridējputnu ligzdošanai piemērotiem. Gan Medņu purvā, gan Steporu konstatēta meliorācijas negatīvā ietekme uz purva hidroloģiskajiem apstākļiem, kā rezultātā pakāpeniski samazinās dzeltenajam tārtiņam un citiem purva bridējputniem (purva tilbīte *Tringa glareola*, lietuvainis *Numenius phaeopus*) piemērotas dzīvotnes (atklāta purva ainava) platība.

Suga izpētes teritorijā konstatēta rudens un pavasara migrācijas periodā. Pavasara migrācijas periodā lielākajā koncentrēšanās vietā novērots dzelteno tārtiņu bars ar aptuveni 2600 īpatņiem. Suga izpētes teritorijā regulāri novērota rudens migrācijas periodā (septembra sākums līdz decembra sākums), kur vienlaikus VES izpētes teritorijā uzturējās līdz 3000 dzelteno tārtiņu (vairāku baru kopējais skaits). Visas dzelteno tārtiņu koncentrācijas vietas pavasara un rudens migrācijas periodā konstatētas intensīvi apsaimniekotās lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, galvenokārt, nesen kultivētos laukos un arumos. Suga konstatēta jauktos baros ar ķīvīti *Vanellus vanellus*, mājas strazdu *Sturnus vulgaris*, vārņveidīgajiem putniem u.c. Dzelteno tārtiņu uzturēšanās ilgumu plānotā VES teritorijā nosaka konkrētā gada klimatiskie apstākļi un migrācijas gaita.

Potenciālā ietekme un iespējamie ietekmi mazinošie pasākumi

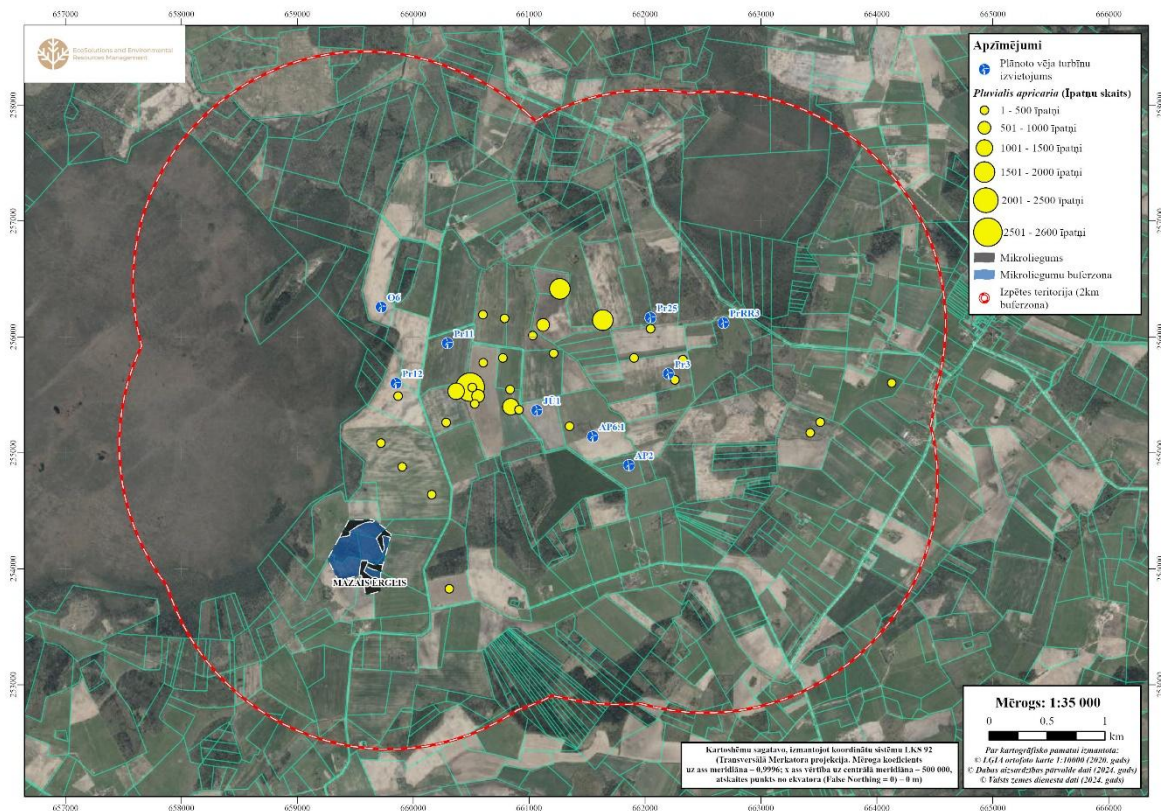
Nav sagaidāma negatīva ietekme uz izpētes teritorijā ligzdojošo dzelteno tārtiņu populāciju, jo netiks ietekmēti apkārtējo purvu biotopu hidroloģiskie apstākļi un nav sagaidāma būtiski negatīva ietekme iespējama trokšņa līmeņa pieauguma rezultātā.

Neskatoties uz reģionāli nozīmīgajām dzelteno tārtiņu koncentrēšanās vietām, plānotā VES realizācijas situācijā nav sagaidāma būtiska negatīva ietekme. Sugas sadursmju risks ar VES tiek vērtēts kā kopumā zems.

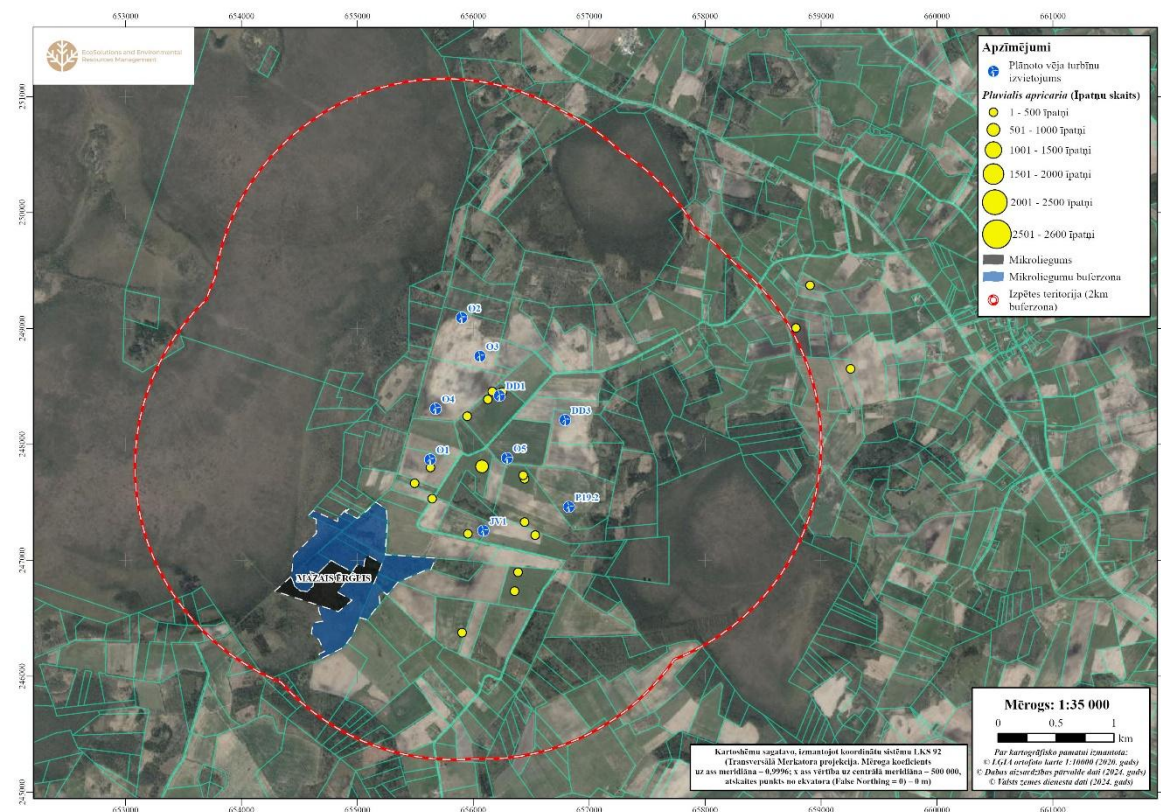
Sugai ir labas izvairīšanās spējas no iespējamās sadursmes ar VES. Tomēr sadursmes var notikt plēsīgo putnu (vistu vanags *Accipiter gentilis*, lielais piekūns *Falco peregrinus*) uzbrukumu rezultātā (konstatēti 2024. gada izpētes laikā) vai ekstrēmu laika apstākļu ietekmē (migla, spēcīgs vējš u.c.).

Jāņem vērā, ka caurceļojošo dzelteno tārtiņu skaits, uzturēšanās laiks, vieta un ilgums plānotā VES teritorijā var izteikti variēt dažādos gados. Sugas koncentrēšanās vietas ir tieši atkarīgas no

lauksaimniecības prakses konkrētā gadā (aramzemju, kultivētu lauku un ziemāju sējumu izplatības).

9.1.47. attēls. Caurceļojošo dzeltēno tārtiņu sastopamība VES “Prīkuļi” Z daļā

9.1.48. attēls. Caurceļojošo dzeltēno tārtiņu sastopamība VES “Prīkuļi” D daļā

Ķikuts Gallinago media

Ķikutu izplatība Latvijā ir ļoti nevienmērīga, to riestu un ligzdošanas vietas atrodas gandrīz vienīgi plašāko un mazāk pārveidoto zālāju biotopu teritorijās, galvenokārt upju palienēs (Auniņš

2001). Sugas populācijas skaita vērtējums Latvijā ir 220 – 280 riestojoši tēviņi; sugas populācijas ilgtermiņa tendence (1991. – 2024. gadu periods) ir negatīva (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas ligzdojošās populācijas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā gandrīz apdraudēta (NT, *Near Threatened*), bet sugas migrējošās populācijas apdraudētības pakāpe novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Saskaņā ar DDPS “Ozols” pieejamo informāciju, vismaz 3 ķikuti ligzdošanai piemērotā biotopā 01.06.2015. konstatēti zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 76820020467, aptuveni 1,3 km attālumā no plānotā VES JV1. Sugas ligzdošanas vietas aizsardzībai zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 76820020467, 76820020208 un 76820020205 14,46 ha platībā ķikuta dzīvotnei noteikts putniem nozīmīga bioloģiski vērtīga zālāja statuss.

2024. gadā veikto ornitofaunas pētījumu laikā suga VES izpētes teritorijā netika konstatēta. Nav informācijas par ķikuta atkārtotu konstatēšanu VES izpētes teritorijā vai tās apkārtnē. Ticams, ka ķikuta iespējama ligzdošana VES apkārtnē ir bijusi epizodiska un vērtējama kā gadījuma rakstura.

VES izpētes teritorijā nav konstatētas sugas ligzdošanai un riestošanai piemērotas dzīvotnes; sugas ligzdošana un riestošana VES izpētes teritorijā ir maz iespējama.

Melnais stārķis *Ciconia nigra*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” melnā stārķa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 10 – 30 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 100 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā kritiski apdraudēta (CR, *Critically Endangered*).

Sugas populācijai konstatēta negatīva ilgtermiņa tendence (1991. – 2024. gadu periods) Latvijā. Ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 110 līdz 160 ligzdojoši pāri (Latvijas ornitoloģijas biedrība 2025).

Melnā stārķa Latvijas populācijai ir tendence samazināties ligzdošanas sekmēm (Strazds 2011; Strazds *et al.* 2015), ko daļēji apstiprina arī A/S “Latvijas valsts meži” veiktais melnā stārķa monitorings (Latvijas valsts meži 2024).

DAP 27.09.2024. sagatavotajā vēstulē Nr.4.9/6011/2024-N ir norādīts, ka plānotā VES darbības tuvumā atrodas melnā stārķa aizsardzībai izveidots mikroliegums.

Saskaņā ar DDPS “Ozols” pieejamo informāciju plānotajam VES tuvākais mikroliegums (ID 185639), kas ir izveidots melnā stārķa ligzdošanas vietas aizsardzībai atrodas aptuveni 5,4 km attālumā no VES O6. Mikroliegums daļēji atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, *Natura 2000* teritorijā, dabas liegumā “Lielais Pelecāres purvs”. Mikrolieguma teritorijā esošā melnā

stārķa ligzda 2016. gadā ir nogāzusies (kopā ar ligzdas koku). Kopš 2015. gada, kad konstatēta nesekmīga sugas ligzdošana, melnā stārķa ligzdošana mikrolieguma teritorijā vai tā apkārtnē nav konstatēta.

Cits mikroliegums melnā stārķa ligzdošanas vietas aizsardzībai (ID 185189) atrodas aptuveni 10 km attālumā no plānotās VES AP2. 2024. gadā mikrolieguma teritorijā konstatēta sekmīga melnā stārķa ligzdošana.

Plānotajā VES nav konstatētas sugai nozīmīgas barošanās vietas, piemēram, mitrāji un zivīm bagāti upju straujteču posmi. Plānotā VES būvniecībai un ekspluatācijai nav sagaidāma būtiski negatīva ietekme uz melnā stārķa ligzdošanas un barošanās apstākļiem.

Zosveidīgie putni *Anseriformes*

Tiešā plānoto VES apkārtnē 2024. gadā veikto uzskaišu laikā nav konstatētas nozīmīgas caurceļojošo zosveidīgo putnu (zosis, gulbji, pīles) koncentrācijas.

Aptuveni 3500 zosis (sugu proporcija barā: 90% baltpieres zoss *Anser albifrons*, 10% sējas zoss *Anser fabalis*) lokālā barošanās vietā 27.04.2024. konstatētas uzartā lauksaimniecības zemē zemes vienībā ar kadastra Nr. 76740030019.

Pavasara migrācijas periodā zosis VES izpētes teritorijā (tajā skaitā plānoto tiešā tuvumā) novērotas galvenokārt mazā grupās lokālu pārlidojumu laikā.

Plānotā VES teritorijā un tā apkārtnē nav zosveidīgo putnu nakšņošanai piemērotas vietas. Lauksaimniecības zemes ir intensīvi meliorētas un VES tiešā apkārtnē nav zināmas regulāri applūstošas teritorijas. Tomēr, pie specifiskiem klimatiskajiem apstākļiem vai nepilnvērtīgi funkcionējot meliorācijas sistēmām, šādu vietu izveidošanās nākotnē ir sagaidāma.

Zosīm raksturīga izvairīšanās reakcija no VES parkiem, tādēļ sadursmes ir retas (Rydell et.al. 2017).

VES "Prīkuļi" un tā apkārtējā teritorija nav uzskatāma par nozīmīgu un patstāvīgu zosu vai citu ūdensputnu masveida pulcēšanās vai atpūtas vietu.

10. Plānotā VES parka ietekme uz īpaši aizsargājamām un apdraudētām putnu sugām

VES parka realizēšana rada potenciālu apdraudējumu gan lokāli sastopamajām putnu sugām, gan arī migrējošajām sugām. Apdraudējums var būt augstākas vai zemākas intensitātes, tomēr pie pašreizējiem tehnoloģiskajiem risinājumiem Latvijā nav iespējams realizēt VES parku, kurš neietekmētu nevienu putnu sugu (tajā skaitā īpaši aizsargājamas putnu sugas).

Tajā pašā laikā plānotā VES parka teritorijā un tā apkārtnē īpaši aizsargājamas putnu sugas būtiski negatīvi ietekmē jau esošie faktori. Sugām piemērotas dzīvotnes izzūd un ligzdošanas teritoriju kvalitāte samazinās intensīvas mežsaimnieciskās darbības rezultātā, notiek intensīva lauksaimniecībā izmantojamo zemju apsaimniekošana.

Kā nozīmīgākie putnus negatīvi ietekmējošie faktori, kas rodas VES izbūves un ekspluatācijas laikā ir darbības rezultātā radītais trokšņa piesārņojums, mirgošanas efekta radītais traucējums, dzīvotņu izmantojamības samazināšanās, infrastruktūras uzturēšanas radītais traucējums, kopējā parka radītais barjeras efekts, piemērotu dzīvotņu iznīcināšana parka izbūves laikā (Rydell et al. 2017).

VES parku ekspluatācijas laikā ir plaši zināma putnu bojāeja tiešu sadursmju rezultātā. Putniem traumējošas vai letālas sadursmes ir reģistrētas gan ar VES konstrukciju rotoriem, gan ar VES mastu un tā konstrukcijām. Visām Eiropā sastopamajām (ligzdojošām un caurceļojošajām)

putnu sugām ir teorētiski iespējamas sadursmes ar VES (Rydell et al. 2017).

Plānotā VES parka ietekme uz konkrētām izpētes teritorijā konstatētām īpaši aizsargājamām vai apdraudētām putnu sugām ir detalizēti aprakstīta aprakstīta šī atzinuma 9. nodaļā.

VES parka izpētes teritorijā nav konstatētas nozīmīgas un regulāras migrējošo ūdensputnu apstāšanās vietas (barošanās vai nakšņošanas teritorijas). Tomēr jāņem vērā, ka lielākā daļa no putniem migrācijas lidojumus veic diennakts tumšajā laikā, kad vizuālie novērojumi nav iespējami. Arī dienas laikā lielākā daļa putnu sugu migrācijas lidojumus veic augstumā, kurā putni ir apgrūtināti novērojami un identificējami (Newton 2023). Nav izslēdzama migrējošo sugu lokāla koncentrēšanās plānotā VES teritorijā to migrācijas laikā, piemēram, pie specifiska vēja ātruma un vēja virziena.

11. Kumulatīvo ietekmju izvērtējums uz migrējošajiem putniem

Izpētes teritorijas tuvumā pašlaik notiek vēl 5 VES parku iespējamās būvniecības izvērtēšana Atašienes, Mežāres un Vīpes pagastos (Jēkabpils novadā)^{1,2,3}, Rubenes, Dunavas, Zasas (Jēkabpils novadā), Jersikas pagastos (Līvānu novadā) un Dvietes pagastā (Augšdaugavas novadā)⁴, kā arī Preiļu novada Riebiņu pagastā⁵

Uz šī atzinuma sagatavošanas brīdi ir veikta ornitofaunas izpēte un sagatavoti eksperta atzinumi sekojošiem iepriekš pieminētajiem plānotajiem VES parkiem:

- AS “Latvenergo” VES parks “Riebiņi” Preiļu novada Riebiņu pagastā ar plānotām 11 lieljaudas VES (no 38 sākotnēji paredzētajām). Izbūve plānota aptuveni 20 km attālumā uz A no VES parka “Prīkuļi”. Par teritorijā veikto ornitofaunas izpēti un tās rezultātiem pieejams DAP sertificēta eksperta Gaida Grandāna atzinums.
- VES parks “PurpleGreenSolwin” Jēkabpils novada Mežāres pagastā un Vīpes pagastā ar plānotām 17 lieljaudas VES (no 37 sākotnēji paredzētajām). Izbūve plānota aptuveni 30 km attālumā uz R no VES parka “Prīkuļi”. Par teritorijā veikto ornitofaunas izpēti un tās rezultātiem pieejams DAP sertificētu ornitoloģijas ekspertu Pētera Dakņa un Māra Strazda atzinums.
- VES parks “Atašiene” Jēkabpils novada Atašienes pagastā un Līvānu novada Turku pagastā ar plānotām 14 lieljaudas VES. Izbūve plānota aptuveni 15 km attālumā uz ZR no VES “Prīkuļi”. Par teritorijā veikto ornitofaunas izpēti un tās rezultātiem pieejams DAP sertificēta ornitoloģijas eksperta Gaida Grandāna atzinums).

Ņemot vērā iepriekšminēto VES parku ekspertu atzinumos norādītos ietekmi mazinošos pasākumus, kā arī kumulatīvi vērtējot VES “Prīkuļi” ieceri, nav prognozējama būtiski negatīva ietekme uz migrējošajiem putniem.

Attālums starp apkārtnē plānotajiem VES parkiem (15 līdz 30 km) to realizācijas situācijā ir uzskatāms par pietiekamu, lai neveidotos “barjeras efekts”, kas varētu būtiski izmainīt caurceļojošo putnu migrācijas trases vai būtiski negatīvi ietekmēt to tradicionālās un ilggadīgās atpūtas un barošanās vietas.

¹ “PurpleGreen Solwin” vēja elektrostaciju un tīklu būvniecība Jēkabpils novada Vīpes un Mežāres pagastā (SIA “PurpleGreen Solwin”) <https://www.vpnb.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/purplegreen-solwin-veja-elektrostaciju-un-tiklu-buvnieciba-jekabpils-novada-vipes-un-mezares-pagasta-sia-purplegreen-solwin>

² Vēja parka un tā saistītās infrastruktūras būvniecība Jēkabpils novadā Mežāres un Vīpes pagastos (SIA “Supren”) <https://www.vpnb.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/veja-parka-un-ta-saistitas-infrastrukturas-buvnieciba-jekabpils-novada-mezares-un-vipes-pagastos-sia-supren>

³ Vēja parka “SOLWIN Steki” un tā saistītās infrastruktūras izbūve Jēkabpils novada Atašienes pagastā un Līvānu novada Rožupes, Rudzātu un Turku pagastā. <https://www.eva.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/veja-parka-solwin-steki-izbuve-jekabpils-novada-atasienes-pagasta-un-livanu-novada-rozupes-rudzatu-un-turku-pagasta>

⁴ Vēja parka “Augšdaugava” un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošana Jēkabpils novada Rubenes, Dunavas un Zasas pagastos, Līvānu novada Jersikas pagastā un Augšdaugavas novada Dvietes pagastā (SIA “Latvijas vēja parki”) <https://www.vpnb.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/veja-parka-augšdaugava-un-ta-saistitas-infrastrukturas-projekta-istenosana-jekabpils-novada-rubenes-dunavas-un-zasas-pagastos-livanu-novada-jersikas-pagasta-un-augšdaugavas-novada-dvietes-pagasta-sia-latvijas-veja-parki>

⁵ <https://latvenergo.lv/storage/app/media/uploaded-files/iesniegums-ietekmes-uz-vidi-sakotnejam-izvertejumam-ivsi-ves-riebini.pdf>

VES "Priekuļi" teritorijā nav konstatēti izteikti sugu pārlidojumu koridori vai izteiktas migrāciju trases. VES "Riebiņi" apkārtējā teritorijā un VES "Atašiene" apkārtējā teritorijā nav konstatētas nozīmīgas migrējošo putnu koncentrēšanās vietas.

Nozīmīgas caurceļojošo ūdensputnu koncentrācijas (vairāk nekā 30 000 dažādu sugu ūdensputnu) ir konstatētas plānotajā VES Jēkabpils novada Mežāres un Vīpes pagastos. VES "Priekuļi" realizācijas gadījumā nav prognozējama būtiski negatīva uz VES Jēkabpils novadā caurceļojošo ūdensputnu populāciju, jo tas atrodas vairāk nekā 30 km attālumā no paredzētās darbības vietas un eksperti ir noteikuši ietekmi mazinošo pasākumu kopumu.

Saskaņā ar VPVB izsniegto IVN programmu Nr. 5-03/12/2023 plānotajā SIA "Latvijas vēja parki" VES parkā (Jēkabpils novada Rubenes, Dunavas, Zasas pagastos, Augšdaugavas novada Dvietes pagastā, Līvānu novada Jersikas pagastā) paredzēts uzstādīt līdz 50 VES, kur katras stacijas nominālā jauda varētu sasniegt 8 MW. Teritorijā joprojām turpinās vides vērtību, tajā skaitā ornitofaunas, apzināšana un šī eksperta atzinuma sagatavošanas brīdī nav pieejama detalizēta informācija par VES skaitu, kas prognozējami varētu tikt saskaņots IVN procesā, līdz ar to ir neiespējami objektīvi novērtēt kumulatīvās ietekmes.

Saskaņā ar VPVB izsniegto IVN programmu Nr. 5-03/40/2024 plānotajā vēja parka "SOLWIN Steķi" (Jēkabpils novada Atašienes pagastā un Līvānu novada Rožupes, Rudzātu un Turku pagastā) paredzēts uzstādīt līdz 53 VES, kur katras stacijas nominālā jauda varētu sasniegt 7 MW. Teritorijā joprojām turpinās vides vērtību, tajā skaitā ornitofaunas, apzināšana un šī eksperta atzinuma sagatavošanas brīdī nav pieejama detalizēta informācija par VES skaitu, kas prognozējami varētu tikt saskaņots IVN procesā, līdz ar to ir neiespējami objektīvi novērtēt kumulatīvās ietekmes.

12. Secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz īpaši aizsargājamām putnu sugām, nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai

- Plānotā VES izpētes teritorijā (līdz 2 km attālumā no plānoto VES novietojuma) 2024. gadā ir konstatētas 30 ligzdojošas (iespējama, ticama vai pierādīta ligzdošana), Latvijā īpaši aizsargājamās putnu sugas (1. tabula).
- Lai samazinātu potenciāli negatīvo ietekmi uz Latvijā īpaši aizsargājamām putnu sugām ir samazināts sākotnēji plānotais VES skaits (ornitofaunas izpēte veikta teritorijā, kas ietvēra 25 VES un ar to saistītas infrastruktūras izbūvi).
- Obligāts nosacījums ir vēja parka aprīkošana ar viedo kameru sistēmām, kas nepieciešamības gadījumā var apturēt vai ievērojami samazināt griešanās ātrumu konkrētas VES, to grupas vai visa VES parka līmenī.
- Lai samazinātu vistveidīgo putnu iespējamo sadursmju risku, daļā (VES O1a, O1b, O2, O3, O4, O6, Pr11, Pr12, JŪ1) plānotās VES parka teritorijā izbūvēto VES mastu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā (vidējais divu pieaugušu koku augstums) jāizmanto tumšs krāsojums (2. tabula).
- Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
- Ap VES stacijām vēlams neizmantot žogu. Ja tomēr žoga izmantošana ir nepieciešama, tas jāveido pēc iespējas zemāks un jāizvairās no pītajiem žogiem, kas putniem var būt grūtāk pamanāmi. Pīto žogu gadījumā, lai putniem nodrošinātu labāku redzamību, augšējais vads starp katru vertikālo stabu vismaz vienu reizi jāiezīmē, piemēram, ar atstarojošo metāla plāksni. Vēlams, ka žogs marķēts ar oranžu sietu.
- Lai samazinātu putnu bojāejas iespējamību, elektropārvadei, komunikācijai un citām vajadzībām parka teritorijā jāizmanto ieraktas kabeļlīnijas.
- Saimniecisko darbību VES parka un ar to saistītās infrastruktūras izbūves vajadzībām, kur tiek plānota teritorijas atmežošana, kokaugu veģetācijas apauguma novākšana,

neveic laika periodā no 1. marta līdz 31. augustam (izņemot ar sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta putnu jomā saskaņojumu). Sezonālo ierobežojumu periods pilnībā ietver periodu, kurā Latvijā īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdās ir iespējamas olas vai lidotspēju nesasnējuši mazuļi.

- Nepieciešams nodrošināt īpaši aizsargājamo putnu sugu un Latvijā apdraudēto putnu sugu monitoringu pirmsbūvniecības, būvniecības un VES parka ekspluatācijas laikā saskaņā ar šī eksperta atzinuma ietvaros sagatavoto monitoringa metodiku (1. pielikums). Monitoringa metodika ir pamatota ar eksperta atzinumā iekļauto informāciju par plānotā VES parka “Prīkuļi” izbūves un ekspluatācijas ietekmi uz tur esošo putnu atpūtas, barošanās un ligzdošanas vietām un īpaši aizsargājamo sugu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu.
- Pirms-būvniecības monitoringa ietvaros jāparedz iegūt datus, kas ir derīgi sadursmes riska modeļiem (Collision risk models), un jāveic precīzi aprēķini, lai noteiktu konkrētus skaitliskus rādītājus, no kuriem ietekme uz putnu bojāeju uzskatāma kā kritiska.
- Pēc VES ekspluatācijas uzsākšanas nepieciešams apzināt sadursmju rezultātā bojā gājušo putnu apjomu un sugu sastāvu, izmantojot viedo kameru sistēmu informāciju un/vai veicot fizisku bojā gājušo putnu monitoringu (1. pielikums).
- Lai mazinātu potenciālo VES parka radīto ietekmi uz VES “Prīkuļi” tiešā apkārtnē konstatēto reģionāli nozīmīgo rubeņu populāciju ir nepieciešams uzlabot rubeņa riestošanas un barošanās apstākļus, īstenojot augstajam purvam raksturīga hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumus vismaz 350 ha platībā Medņu purvā, Steporu purvā vai kādā citā augstajā purvā, kur konstatēta rubeņa klātbūtne vai iespējama tā populācijas atjaunošana. Ietekmi mazinošie pasākumi īstenojami pirms plānotās darbības uzsākšanas.

Ja nepastāv iespēja veikt rubeņa dzīvotnes apsaimniekošanas pasākumus VES apkārtnē esošajos augstajos purvos, tad pieļaujama riestošanas un barošanās apstākļu uzlabošana jebkurā citā augstā purva teritorijā, kurā konstatēta suga vai ir iespējama tā sastopamība (piemēram, rubeņa populācija izzudusi dzīvotnes degradācijas rezultātā un ir iespējama tās atjaunošanās), ievērojot definētos nosacījumus attiecībā par apsaimniekojamo platību.

- Lai kompensētu paredzētās darbības radīto ietekmi uz mazā ērgļa mikroliegumiem ar kodiem ID 184989 un ID 184529, izveidojami kopumā 4 jauni mikroliegumi mazā ērgļa aizsardzībai. Ierosinātajai jānodrošina jaunveidojamo mikroliegumu teritorijā ietilpstošo zemes vienību iegāde savā īpašumā.
- Papildus tam, lai mazinātu prognozējamo būtiski negatīvo ietekmi uz VES “Prīkuļi” tiešā tuvumā ligzdojošo mazo ērgļu populāciju (pēc pašreizējiem pētījumiem būtiski negatīvi ir ietekmēta viena mazo ērgļu ligzdošanas teritorija) (ligzdas vietas koordinātes: X: 662041; Y: 256212), ir nepieciešams mazo ērgļu ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai izveidot vēl vismaz vienu jaunu mikrolieguma aizsardzības režīmam atbilstošu brīvprātīgās aizsardzības teritoriju vai mikroliegumu.
- Lai kompensētu aprēķināto plānotās zemes transformācijas rezultātā zaudēto mazā ērgļa barošanas vietu platību VES parka “Prīkuļi” teritorijā esošajiem mikroliegumiem piegulošajā teritorijā, VES ekspluatācijas periodā nodrošināma mazajam ērglim piemērota barošanās biotopu ilggadīgo zālāju teritoriju (neatkarīgi no to atbilstības ES nozīmes zālāju biotopiem) ilgtermiņa apsaimniekošana vismaz 23 ha platībā uz katru jaunveidojamo mikroliegumu jeb kopumā vismaz 92 ha platībā. Papildus tam, lai mazinātu barošanās vietu zudumu ārpus mikroliegumu teritorijas konstatētās mazā ērgļu ligzdas (ligzdas vietas koordinātes: X: 662041; Y: 256212) tiešā tuvumā, nodrošināmi ietekmi mazinošie pasākumi, īstenojot mazajam ērglim piemērotu barošanās biotopu apsaimniekošanu vēl vismaz 23 ha platībā. Kopējā platība, kurā nodrošināma mazajam ērglim piemērotu barošanās biotopu apsaimniekošana ir 115 ha. Pirms plānotās darbības uzsākšanas noslēdzami līgumi par apsaimniekošanas nodrošināšanu un ar DAP saskaņojams zālāju apsaimniekošanas plāns.

Ietekmi mazinošie pasākumi ir koriģējami, ja pirmsbūvniecības monitoringa laikā netiek konstatēta būtiski negatīva ietekme uz sugas ligzdošanas un barošanās apstākļiem, piemēram, ja ir notikusi ligzdu maiņa un suga vairs neligzdo 1000 m zonā no plānotajām VES turbīnām.

- Ievērojot rekomendētos ietekmi mazinošos pasākumus un nodrošinot īpaši aizsargājamo putnu sugu monitoringu, vērtējams, ka plānotā VES parka izbūve un ekspluatācija neradīs būtisku negatīvu kaitējumu VES izpētes teritorijā ligzdojošajām un migrējošajām īpaši aizsargājamām putnu sugām.
- Ievērojot šajā atzinumā sniegtās rekomendācijas negatīvās ietekmes mazināšanai, paredzētā darbība neietekmēs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, *Natura 2000* teritorijas, kas atrodas līdz 10 km rādiusā no vēja parka izpētes teritorijas (dabas liegums “Lielais Pelečāres purvs”, dabas liegums “Ašenieku purvs”, dabas liegums “Dubnas paliene”, Teiču dabas rezervāts, to ekoloģiskās funkcijas, integritāti un izveidošanas un aizsardzības mērķus

1. tabula. Plānotā vēja parka izpētes teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamās vai apdraudētās putnu sugas

Nr.p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Aizsardzības statuss	Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums Latvijā	Sugas sastopamība VES parka izpētes teritorijā (2 km zona ap VES) 2024. gadā
1.	Rubenis	<i>Lyrurus tetrix</i>	ĪAS, ES I	VU	30 riestojoši tēviņi
2.	Mežirbe	<i>Tetrastes bonasia</i>	ĪAS, ES I	EN	Ligzdo 20 –40 pāri
3.	Laukirbe	<i>Perdix perdix</i>	ĪAS	LC	Ligzdo 5 pāri
4.	Paipala	<i>Coturnix coturnix</i>	ĪAS	VU	17 vokalizējoši tēviņi
5.	Ziemeļu gulbis	<i>Cygnus cygnus</i>	ĪAS, ES I, MIK	NT (ligzdotāji)	Nelielā skaitā rudens un pavasara migrāciju periodos
6.	Mazais gulbis	<i>Cygnus columbianus</i>	ĪAS, ES I	DD	Vienu reizi reģistrēts pavasara migrācijas periodā
7.	Zosis (līdz sugai nenoteiktas)	<i>Anser sp.</i>	ĪAS	LC	Vienlaikus līdz 3500 lokāliem īpatņiem barošanās vietā
8.	Baltais stārķis	<i>Ciconia ciconia</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 5 pāri
9.	Lielais dumpis	<i>Botaurus stellaris</i>	ĪAS, ES I, MIK	NT (ligzdotāji)	Vienu reizi reģistrēts pavasara migrācijas periodā
10.	Ķīķis	<i>Pernis apivorus</i>	ĪAS, ES I	VU	Iespējams, ligzdo 1 – 2 pāri. Regulāri uzturas ligzdošanas sezonas periodā barošanās izlidojumu laikā
11.	Niedru lija	<i>Circus aeruginosus</i>	ĪAS, ES I	VU	Ligzdo 1 pāris. Regulāri uzturas ligzdošanas sezonas periodā barošanās izlidojumu laikā.
12.	Pļavu lija	<i>Circus pygargus</i>	ĪAS, ES I	VU	Neregulāri uzturas ligzdošanas sezonas periodā barošanās izlidojumu laikā.
13.	Lauku lija	<i>Circus cyaneus</i>	ĪAS, ES I	CR (ligzdotāji)	Nelielā skaitā rudens un pavasara migrāciju periodos
14.	Mazais ērglis	<i>Clanga pomarina</i>	ĪAS, ES I, MIK	LC	Ligzdo 3 – 4 pāri
15.	Klinšu ērglis	<i>Aquila chrysaetos</i>	ĪAS, ES I, MIK	CR (ligzdotāji)	Neregulāri uzturas ārpus ligzdošanas perioda
16.	Jūras ērglis	<i>Haliaeetus albicilla</i>	ĪAS, ES I, MIK	VU	Neregulāri uzturas ārpus ligzdošanas perioda
17.	Purva piekūns	<i>Falco columbarius</i>	ĪAS, ES I	CR (ligzdotāji)	Ligzdo 1 pāris. Nelielā skaitā rudens un pavasara migrāciju periodos
18.	Lielais piekūns	<i>Falco peregrinus</i>	ĪAS, ES I, MIK	RE (ligzdotāji)	Vienu reizi reģistrēts rudens migrācijas periodā

Nr.p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Aizsardzības statuss	Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums Latvijā	Sugas sastopamība VES parka izpētes teritorijā (2 km zona ap VES) 2024. gadā
19.	Lauku piekūns	<i>Falco tinnunculus</i>	ĪAS	VU (ligzdotāji)	Vienu reizi reģistrēts rudens migrācijas periodā
20.	Vistu vanags	<i>Accipiter gentilis</i>	MIK	CR	Ligzdo 1 pāris
21.	Peļu klijāns	<i>Buteo buteo</i>		EN	Ligzdo 5 – 7 pāri
22.	Grieze	<i>Crex crex</i>	ĪAS, ES I	VU	1vokalizējošs tēviņš
23.	Dzērve	<i>Grus grus</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 10 – 12 pāri. Nelielās grupās uzturas pirmsmigrācijas periodā un caurceļo pavasara un rudens migrācijas periodā.
24.	Dzeltenais tārtiņš	<i>Pluvialis apricaria</i>	ĪAS, ES I	LC (caurceļotāji)	Ligzdo 2 pāri. Pavasara migrācijas periodā uzturas līdz 2600 īpatņi lokāli barošanās vietā. Rudens migrācijas periodā līdz 3000 īpatņi vienlaikus (vairāku baru summa).
25.	Purva tilbīte	<i>Tringa glareola</i>	ĪAS, ES I	VU	Ligzdo 2 pāri (tuvu 2 km izpētes robežai vai ārpus tās).
26.	Lietuvainis	<i>Numenius phaeopus</i>	ĪAS	VU	Ligzdo 1 pāris (tuvu 2 km izpētes robežai vai ārpus tās).
27.	Ķīvīte	<i>Vanellus vanellus</i>		VU (ligzdotāji) LC (caurceļotāji)	Skaitis ligzdošanas periodā nav vērtēts. Rudens migrācijas periodā līdz 3000 īpatņi vienlaikus (vairāku baru summa).
28.	Gugatnis	<i>Calidris pugnax</i>	ĪAS, ES I	DD (caurceļotāji)	1 sugas novērojums dzelteno tārtiņu barā pavasara migrācijas periodā.
29.	Meža balodis	<i>Columba oenas</i>	ĪAS, MIK	LC	Ligzdo 4 -6 pāri
30.	Parastā ūbele	<i>Streptopelia turtur</i>		VU	Ligzdo 4 -6 pāri
31.	Apodziņš	<i>Glaucidium passerinum</i>	ĪAS, ES I, MIK	LC	Ligzdo 1 – 2 pāri
32.	Vakarlēpis	<i>Caprimulgus europaeus</i>	ĪAS, ES I	LC	Ticams, ka ligzdo vairāk nekā 10 pāri
33.	Vidējais dzenis	<i>Leiopicus medius</i>	ĪAS, ES I, MIK	LC	Ligzdo 10 pāri
34.	Baltmugurdzenis	<i>Dendrocopos leucotos</i>	ĪAS, ES I, MIK	LC	Ligzdo 5 – 7 pāri
35.	Melnā dzilna	<i>Dryocopus martius</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 7 – 10 pāri
36.	Pelēkā dzilna	<i>Picus canus</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 5 – 7 pāri

Nr.p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Aizsardzības statuss	Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums Latvijā	Sugas sastopamība VES parka izpētes teritorijā (2 km zona ap VES) 2024. gadā
37.	Titiņš	<i>Jynx torquilla</i>	ĪAS	EN	Ligzdo 6 – 10 pāri
38.	Brūnā čakste	<i>Lanius collurio</i>	ĪAS, ES I	VU	Ligzdo 7 – 10 pāri
39.	Lielā čakste	<i>Lanius excubitor</i>	ĪAS	NT	Ligzdo 1 pāris. Regulāri uzturas rudens migrācijas periodā un ziemošanas laikā.
40.	Sila cīrulis	<i>Lullula arborea</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 80 – 150 pāri
41.	Mazais mušķērājs	<i>Ficedula parva</i>	ĪAS, ES I	NT	Ligzdo 15 – 20 pāri

ĪAS – Latvijā īpaši aizsargājama suga, Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”

ES I – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikums

MIK – sugas aizsardzībai veidojams mikroliegums, Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”

LC – *Least Concern*/ neapdraudēta suga (suga, kuras indivīdi savvaļā joprojām ir daudz un tā nav kvalificējama kā apdraudēta, gandrīz apdraudēta vai tāda, kas atkarīga no saglabāšanas pasākumiem; novērtēta ar zemāku izzušanas risku);

NT - *Near Threatened*/ gandrīz apdraudēta suga;

VU – *Vulnerable*/ jutīga suga (suga, kurai draud izmiršana, ja vien neuzlabojas apstākļi, kuru dēļ tās izdzīvošana un vairošanās ir apdraudēta. Neaizsargātību galvenokārt izraisa dzīvotņu zudums vai mājvietas iznīcināšana);

CR- *Critically endangered*/ kritiski apdraudēta suga (savvaļā pastāv ārkārtīgi liels izzušanas risks);

EN – *Endangered*/ stipri apdraudēta suga (pastāv ļoti augsts izmiršanas risks savvaļā).

DD – *Data Deficient*/ suga, par kuru trūkst informācijas, lai novērtētu apdraudētības statusu.

RE – *Regionally extinct*/ reģionā izzudusi suga.

2. tabula. Plānotā vēja parka “Prikuļi” VES riska novērtējums

Turbīnas Nr.	Turbīnas koordinātes	Plānojuma statuss	Zemes vienība	Riska novērtējums	Identificētās ietekmes un rekomendētie ietekmi mazinošie pasākumi
O1	X:655080 Y:247806	Sākotnēji plānotais novietojums	76740060183	Augsts risks	Konsultējoties ar VES attīstītāju mainīta turbīnas lokācija, lai mazinātu iespējamo ietekmi uz mazā ērgļa ligzdošanas teritoriju (1 km zonā ap ligzdu).
O1a	X: 655344 Y: 247894	Aktuālais novietojums	76740060183	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Izbūvēto VES turbīnu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā jāizmanto kontrastējošs krāsojums. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta īstenojot apsaimniekošanas pasākumus augsto purvu platībās rubeņa riestu vietu nodrošināšanai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges). - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā.
O1b	X: 655628 Y: 247870	Alternatīvais novietojums	76740060070	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Izbūvēto VES turbīnu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā jāizmanto kontrastējošs krāsojums. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta īstenojot apsaimniekošanas pasākumus augsto purvu platībās rubeņa riestu vietu nodrošināšanai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges). - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā.
O2	X: 655899 Y: 249092	Aktuālais novietojums	76740060059	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Izbūvēto VES turbīnu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā jāizmanto kontrastējošs krāsojums. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta īstenojot apsaimniekošanas pasākumus augsto purvu platībās rubeņa riestu vietu nodrošināšanai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
O3	X: 656055 Y: 248760	Aktuālais novietojums	76740060059	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Izbūvēto VES turbīnu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā jāizmanto kontrastējošs krāsojums. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta īstenojot apsaimniekošanas pasākumus augsto purvu platībās rubeņa riestu vietu nodrošināšanai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā.

O4	X: 655674 Y: 248309	Aktuālais novietojums	76740060027	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Izbūvēto VES turbīnu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā jāizmanto kontrastējošs krāsojums. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta īstenojot apsaimniekošanas pasākumus augsto purvu platībās rubeņa riestu vietu nodrošināšanai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges). - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā.
O5	X: 656292 Y: 247880	Aktuālais novietojums	76740060075	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
O6	X: 659724 Y: 256257	Aktuālais novietojums	76740030176	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Izbūvēto VES turbīnu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā jāizmanto kontrastējošs krāsojums. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta īstenojot apsaimniekošanas pasākumus augsto purvu platībās rubeņa riestu vietu nodrošināšanai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges). - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā.
JV1	X: 655785 Y: 247424	Sākotnēji — plānotais turbīnas izvietojums	76740060063	Augsts risks	Konsultējoties ar VES attīstītāju mainīta turbīnas lokācija, lai mazinātu iespējamo ietekmi uz mazā ērgļa ligzdošanas teritoriju.
JV1	X: 656086 Y: 247254	Aktuālais novietojums	76740060063	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā.
DD1	X: 656226 Y: 248421	Aktuālais novietojums	76740060077	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).

DD3-	X:657001 Y:248005	Sākotnēji — plānotais novietojums	76740060038	Augsts risks	Konsultējoties ar VES attīstītāju mainīta turbīnas lokācija, lai mazinātu iespējamo ietekmi uz vistu vanaga ligzdošanas teritoriju (500 m zonā ap ligzdu).
DD3	X: 656792 Y: 248209	Aktuālais novietojums	76740060038	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
Pr3a	X: 662202 Y: 255681	Aktuālais novietojums	76740010072	Augsts risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta izveidojot jaunu brīvprātīgo mazā ērgļa ligzdošanas vietas aizsardzības teritoriju vai mikroliegumu, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
Pr3b	X: 662489 Y: 255686	Alternatīvais novietojums	76740010025	Augsts risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta izveidojot jaunu brīvprātīgo mazā ērgļa ligzdošanas vietas aizsardzības teritoriju vai mikroliegumu, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
Pr3c	X: 661823 Y: 255819	Alternatīvais novietojums	76740010070	Augsts risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta izveidojot jaunu brīvprātīgo mazā ērgļa ligzdošanas vietas aizsardzības teritoriju vai mikroliegumu, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
Pr25	X: 662047 Y: 256166	Aktuālais novietojums	76740010067	Augsts risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta izveidojot jaunu brīvprātīgo mazā ērgļa ligzdošanas vietas aizsardzības teritoriju vai mikroliegumu, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
Pr RR3	X: 662676 Y: 256121	Aktuālais novietojums	76740010025	Augsts risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta izveidojot jaunu brīvprātīgo mazā ērgļa ligzdošanas vietas aizsardzības teritoriju vai mikroliegumu, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā.

					- Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
Pr11	X: 660296 Y: 255945	Aktuālais novietojums	76740030032	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Izbūvēto VES turbīnu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā jāizmanto kontrastējošs krāsojums. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta īstenojot apsaimniekošanas pasākumus augsto purvu platībās rubeņa riestu vietu nodrošināšanai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
Pr12	X: 659850 Y: 255599	Aktuālais novietojums	76740030077	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Izbūvēto VES turbīnu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā jāizmanto kontrastējošs krāsojums. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta īstenojot apsaimniekošanas pasākumus augsto purvu platībās rubeņa riestu vietu nodrošināšanai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
Pr24	X:659787 Y:254443	Sākotnēji — plānotais novietojums	76740030082	Augsts risks	Konsultējoties ar VES attīstītāju nolemts atteikties no konkrētās turbīnas, lai mazinātu iespējamo ietekmi uz mazā ērgļa ligzdošanas teritoriju (1 km zonā ap ligzdu).
PrX14	X:660302 Y:254690	Sākotnēji — plānotais novietojums	76740030082	Augsts risks	Konsultējoties ar VES attīstītāju nolemts atteikties no konkrētās turbīnas, lai mazinātu iespējamo ietekmi uz mazā ērgļa ligzdošanas teritoriju (1 km zonā ap ligzdu).
PrX13	X:660093 Y:255278	Sākotnēji — plānotais novietojums	76740030077	Augsts risks	Konsultējoties ar VES attīstītāju nolemts atteikties no konkrētās turbīnas, lai nodrošinātu rubenim migrācijas koridoru no purva uz VES parka teritorijā konstatētajām dzīvotnēm.
Pr15	X:659463 Y:255066	Sākotnēji — plānotais novietojums	76740030082	Augsts risks	Konsultējoties ar VES attīstītāju nolemts atteikties no konkrētās turbīnas, lai mazinātu iespējamo ietekmi uz mazā ērgļa ligzdošanas teritoriju (1 km zonā ap ligzdu), kā arī lai nodrošinātu rubenim migrācijas koridoru no purva uz VES parka teritorijā konstatētajām dzīvotnēm.
Pr5	X:660965 Y:255727	Sākotnēji — plānotais novietojums	76740040139	Augsts risks	Konsultējoties ar VES attīstītāju nolemts atteikties no konkrētās turbīnas, lai mazinātu ietekmi uz VES parka teritorijā konstatētajām rubeņa dzīvotnēm.
Pr8	X:662523 Y:254757	Sākotnēji — plānotais novietojums	76740020159	Vidējs risks	VES attīstītājs ir atteicies no sākotnēji plānotās turbīnas, bet iemesli nav saistīti ar dabas vērtību saglabāšanu.
AP2	X: 661860 Y: 254894	Aktuālais novietojums	76740040142	Vidējs risks	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām.

					- Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
AP6.1	X: 661549 Y: 255141	Aktuālais novietojums	76740040299	<i>Vidējs risks</i>	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
JŪ1	X: 661068 Y: 255365	Aktuālais novietojums	76740040078	<i>Vidējs risks</i>	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Izbūvēto VES turbīnu apakšējai daļai, aptuveni 45 m augstumā jāizmanto kontrastējošs krāsojums. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme tiek mazināta īstenojot apsaimniekošanas pasākumus augsto purvu platībās rubeņa riestu vietu nodrošināšanai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
P19.2a	X: 656825 Y: 247459	Aktuālais novietojums	76740040043	<i>Vidējs risks</i>	- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).
P19.2b	X: 656671 Y: 247343	Alternatīvais novietojums	76740060026		- VES parkam jābūt aprīkotam ar viedajām turbīnu apturēšanas kameru sistēmām. - Turbīnas izbūve pieļaujama tikai, situācijā, ja ietekme uz 2 km zonā esošo mikroliegumu tiek kompensēta izveidojot 2 jaunus mikroliegumus, kā arī īstenojot apsaimniekošanas pasākumus barošanās biotopu aizsardzībai šī eksperta atzinumā definētajā apjomā. - Nepieciešams izvēlēties tehniskos risinājumus ar pēc iespējas klusākas darbības VES turbīnu sistēmām vai VES aprīkot ar aerodinamiski uzlabotiem spārniem (serrated trailing edges).

Atzinums sagatavots uz 82 (astoņdesmit divām) lappusēm un 4 (četriem) pielikumiem.

Atzinums sagatavots atbilstoši Ministru kabineta 2010. gada 30.septembra noteikumiem Nr.925 *“Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības”*, atbilstoši Ministru kabineta 2007. gada 27. marta noteikumiem Nr.213 *“Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu”*, kā arī atbilstoši *“Vadlīnijām sugu un biotopu aizsardzības jomas sertificētu ekspertu sniegto atzinumu satura kvalitātes uzlabošanai sākotnējā izvērtējuma, ietekmes uz vidi novērtējuma vai ietekmes uz Natura2000 teritoriju novērtējuma ietvaros”*.

Gaidis Grandāns

Tālrunis: +371 26663860

e-pasts: gaidis@latvijasputni.lv

Dabas aizsardzības pārvaldes sertificēts sugu un biotopu jomas eksperts

Sertifikāta Nr. 061 (joma: putni; sertifikāts derīgs līdz 15.02.2029.);

Sertifikāta Nr. 087 (jomas: meži un virsāji, zālāji, purvi; sertifikāts derīgs līdz 25.07.2026.;

joma: sēnes; sertifikāts derīgs līdz 29.08.2029.; joma: ķērpji; sertifikāts derīgs līdz 24.03.2026.).

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Izmantotā literatūra un citi avoti

1. AS "Latvijas valsts meži". 2024. Vides pārskats par 2023. gadu. Rīga, 147 lpp.
2. Auniņš A., Mārdega I. 2024. Dienas putnu fona monitorings. Gala atskaite par 2023. gadu. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.
3. Avotiņš jun. A. 2019. Apodziņa *Glaucidium passerinum*, bikšainā apoga *Aegolius funereus*, meža pūces *Strix aluco*, urālpūces *Strix uralensis*, ausainās pūces *Asio otus* un ūpja *Bubo bubo* aizsardzības plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.
4. Baines, D., Andrew, M. 2003. Marking of deer fences to reduce frequency of collisions by woodland grouse. *Biological Conservation*, 110, 169-176. doi:10.1016/S0006-3207(02)00185-4.
5. Bergmanis M., Priednieks J., Avotiņš A., Priedniece I. 2021. Mazā dzeņa *Dryobates minor*, vidējā dzeņa *Leipicus medius*, baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos*, dižraibā dzeņa *Dendrocopos major*, trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus*, melnās dzilnas *Dryocopus martius* un pelēkās dzilnas *Picus canus* aizsardzības plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.
6. Bergmanis U., Auniņš A., Petriņš A., Cīrulis V., Granāts J., Opermanis O., Soms A. 2015. Population size, dynamics and reproduction success of the Lesser Spotted Eagle (*Aquila pomarina*) in Latvia. *Slovak Raptor Journal* 9: 45-54
7. Bergmanis, U. 2019. Mazā ērgļa *Clanga pomarina* aizsardzības plāns Latvijā. Latvijas Dabas fonds, Rīga.
8. *Birdlife International* 2019. Bird species' status and trends reporting format for the period 2013 – 2018.
https://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=lv/eu/art12/envxtfmg/LV_birds_reports_20190903-112206.xml&conv=612&source=remote#A094_B
9. Coppes, J., Braunisch, V., Bollmann, K., Storch, I., Mollet, P., Grünschachner-Berger, V., Nopp-Mayr, U. 2019. The impact of wind energy facilities on grouse: a systematic review. *Journal of Ornithology*, 161. doi:10.1007/s10336-019-01696-1
10. Dürr T. 2025. Bird fatalities at windturbines in Europe. 26. February 2025.
<https://lfu.brandenburg.de/sixcms/media.php/9/Voegel-Uebersicht-Europa.xlsx>
11. Ferguson-Lees J, Christie DA 2001. *Raptors of the World*. Christopher Helm, London, UK
12. Garcia-Rosa P. B., Tande, J. O. G. 2023. Mitigation measures for preventing collision of birds with wind turbines. *Journal of Physics: Conference Series*, 2626(1), 012072.
<https://doi.org/10.1088/1742-6596/2626/1/012072>
13. Gorman G. 2011. The Black Woodpecker. A monograph on *Dryocopus martius*. Lynx editions. 184 lpp.
14. Hötker H. 2008. *Birds of Prey and Wind Farms: Analysis of Problems and Possible*
15. Keišs O. 2023. Naktsputnu monitorings lauksaimniecības zemēs. Fona monitoringa gala atskaite par 2023. gadu. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.
16. Krupiński D., Kotowska D., Recio R.M., Żmihorski M., Obłozą P., Mirski P. 2021. Ranging behaviour and habitat use in Montagu's Harrier *Circus pygargus* in extensive farmland of Eastern Poland. *Journal of Ornithology* 162:325–337
17. Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980 – 2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība.
18. Langgemach T., Dürr T. 2020. Informationen über Einflüsse der Windenergienutzung auf Vögel. Stand 07. Januar 2020. Landesamt für Umwelt Brandenburg.
https://lfu.brandenburg.de/cms/media.php/lbm1.a.3310.de/vsw_dokwind_voegel.pdf
19. Langgemach T., Dürr T. 2023. Informationen über Einflüsse der Windenergienutzung auf Vögel. Stand 08. August 2023, Aktualisierungen außer Fundzahlen hervorgehoben -. Brandenburg: Landesamt für Umwelt Brandenburg.
20. Langston R.H.W., Wotton S.R., Conway G.J., Wright L.J., Mallord J.W., Currie F.A., Drewitt A.L., Grice P.V., Hoccom D.G., Symes N. 2007. Nightjar *Caprimulgus europaeus* and Woodlark *Lullula arborea*—recovering species in Britain? *Ibis* 2007, 149, 250–260.
21. Langston, R.H.W., Pullan, J.D. 2003. Windfarms and birds: an analysis of the effects of wind

- farms on birds, and guidance on environmental assessment criteria and site selection issues.
22. Report T-PVS/Inf (2003) 12, by BirdLife International to the Council of Europe, Bern Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats. RSPB/BirdLife in the UK
 23. Latvijas Ornitoloģijas biedrība 1998. Latvijas lauku putni. Rīga.
 24. Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2002. Latvijas meža putni. 2. izdevums. Rīga.
 25. Latvijas Ornitoloģijas biedrība 1999. Latvijas ūdeņu putni. 2. izdevums. Rīga.
 26. Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2025. Ziņojums Eiropas Komisijai par putnu sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2018.-2024 gada periodu.
 27. Liepa V., Račinskis E., Kalvāns A., Hofmanis H. 2003. Rubeņu *Tetrao tetrix* aizsardzības plāns Latvijā. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.
 28. May R., Nygård T., Falkdalen U., Åström J., Hamre Ø., Stokke B. 2020. Paint it black: Efficacy of increased wind turbine rotor blade visibility to reduce avian fatalities. Ecology and Evolution. doi:10.1002/ece3.6592
 29. McClure C., Rolek B., Dunn L., McCabe J., Martinson L., Katzner T. 2021. Eagle fatalities are reduced by automated curtailment of wind turbines. Journal of Applied Ecology 58:446–452. <https://doi.org/10.1111/1365-2664.13831>
 30. Morkūnė R., Marčiukaitis M., Jurkin V., Gecevičius G., Morkūnas J., Raudonikis L., et al. 2020. Wind energy development and wildlife conservation in Lithuania: A mapping tool for conflict assessment. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0227735>
 31. Newton, I. 2023. The migration ecology of birds. Elsevier.
 32. Nilsson, A. L. K., Molværsmyr, S., Breistøl, A., Systad, G. H. R. (2023). Estimating mortality of small passerine birds colliding with wind turbines. Sci Rep, 13(1), 21365.
 33. Polakowski M., Broniszewska M., Kirczuk L., Kasprzykowski Z. 2020. Habitat Selection by the European Nightjar *Caprimulgus europaeus* in North-Eastern Poland: Implications for Forest Management. Forests, 11, 291; doi:10.3390/f11030291
 34. Rehling, F., Delius, A., Ellerbrok, J., Farwig, N., Peter, F. 2023. Wind turbines in managed forests partially displace common birds. Journal of Environmental Management, 328, 116968.
 35. Rydell, J., Ottvall, R., Pettersson, S., & Green, M. 2017. The effects of wind power on birds and bats. Swedish environmental protection agency.
 36. Rueda M., Hawkins B. A., Morales–Castilla I., Vidanes R. M., Ferrero M., Rodriguez M. A. 2013. Does fragmentation increase extinction thresholds? A European–wide test with seven forest birds. Global Ecology and Biogeography 22: 1282–1292
 37. Shaffer, J. A., Buhl, D. A. 2015. Effects of wind-energy facilities on breeding grassland bird distributions. Conservation Biology, 30(1), 59-71.
 38. Smallwood K.S., Thelander C. 2008. Bird mortality in the Altamont Pass Wind Resource area, California. Journal of Wildlife Management 72(1), 215–223.
 39. Strazds M., Ķerus V. 2017. Mežirbes (*Bonasa bonasia*) aizsardzības plāns 2017.–2026. gadam. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.
 40. Strazds M. 2020. Melnā stārķa populācijas raksturošana un plānotā vēja parka ietekmes uz populāciju vērtējums. Līgumdarba atskaite, Latvijas Universitātes Bioloģijas Institūta Ornitoloģijas laboratorija. Latvija, Rīga.
 41. Stokke, B. G., Nygård, T., Falkdalen, U., Pedersen, H. C., May, R. 2020. Effect of tower base painting on willow ptarmigan collision rates with wind turbines. Ecol Evol, 10(12), 5670-5679.
 42. Szurlej Kielanska A., Pilacka L. A. 2022. Sustainable development of green energy automated bird protection at wind farms. Global Journal of Zoology, 7(1), 019 023.
 43. Tikkanen H., Balotari Chiebao F., Laaksonen T., Pakanen V. M., Rytönen S. 2018. Habitat use of flying subadult White tailed Eagles (*Haliaeetus albicilla*): implications for land use and wind power plant planning. Ornis Fennica, 95(4), 233 240. <https://doi.org/10.51812/of.133937>
 44. Traxler A. 2019. Modelling key factors of Nightjar avoidance behavior at wind farms across Europe. (lpp. 29). BIOME Austria.
 45. Tolvanen, A., Routavaara, H., Jokikokko, M., Rana, P. 2023. How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic

review. Biological Conservation, 288, 110382.

46. Verstraeten G., Baeten L., Verheyen K. 2011. Habitat preferences of European Nightjars *Caprimulgus europaeus* in forests on sandy soils, Bird Study, 58:2, 120-129, DOI: 10.1080/00063657.2010.547562
47. VSW, L. A. G. 2015. Recommendations for distances of wind turbines to important areas for birds as well as breeding sites of selected bird species. Working Group of German State Bird Conservancies. Vogelschutz, 51, 15-15.
48. Walker D., Mcgrady M, McCluskie A., Madders M., McLeod D.R.A. 2005. Resident Golden Eagle ranging behaviour before and after construction of a windfarm in Argyll. Scottish Birds. 25. 24-40.
49. Wegge, P., Storaas, T. , Larsen , B. B., BØ, T. , Kolstad, M. 1982. Woodland grouse and modern forestry in Norway. A short presentation of a new telemetry project, and some preliminary results on brood movements and habitat preferences of Capercaillie and Black grouse. Proc . Int. Grouse Symposium 2, 117-123.
50. Ziesemer F., Meyburg B.U.2024. Home range, habitat use and diet of Honey-buzzards during the breeding season. 2015. British Birds 108(8):467– 481.
51. Zehindjiev, P., Biserkov, V., Biserkov, J., Fiedler, W. (2021). Soaring birds and wind turbines: GPS data from tracking of White storks (*Ciconia ciconia*) at Eastern flyway